

สภาการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน
ในเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

THE STATE OF NARCOTIC PREVENTION ADMINISTRATION
OF SCHOOLS UNDER THE SUPERVISION OF OFFICE OF
BURIRAM EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

วิทยานิพนธ์
ของ
สถาพร เสน่ห์เมือง

เลขทะเบียนหนังสือ.....	165593
Bib - Id.....	0060-46460
Barcode.....	๗๗
เลขเรียกหนังสือ.....	362.243
	ร 1 ร 1 5
	๗.๗
	2549

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

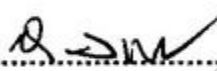
มกราคม 2549

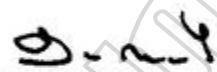
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

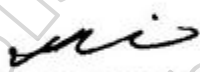
ISBN 974-692-300-5

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ
นายสถาผล เสน่ห์เมือง แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

..........ประธานกรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

..........กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ เทศสวัสดิ์วงศ์)

..........กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันตะเคียน)

..........กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด)

..........กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒินันท์ รามฤทธิ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงวน สทองษ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

19 ส.ค. 2549

ชื่อเรื่อง	สภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2		
ผู้วิจัย	สถาผล เสน่ห์เมือง		
กรรมการควบคุม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง	ประธานกรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันตะเดียน	กรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ เทศสวัสดิ์วงศ์	กรรมการ	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา การบริการการศึกษา	
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์ 2549	

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อการศึกษา 1) สภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนมัธยมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 2) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษาและประธานกรรมการนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 73 คน ประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 73 คน และประธานกรรมการนักเรียน จำนวน 73 คน รวมทั้งสิ้น 219 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามสองชุด ชุดแรกสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษา ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.66 ถึง 0.93 ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 ชุดที่สองสำหรับประธานกรรมการนักเรียนมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.77 ถึง 0.96 ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่ามีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากแต่ประธานกรรมการสถานศึกษามีความเห็นตรงกับประธานกรรมการนักเรียนว่า มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษามีความเห็นตรงกันว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทางด้านประสานงานกับผู้นำชุมชนเพื่อแก้ปัญหาเสพติดและประสานงานกับผู้ปกครองโดยตรง ด้านความเห็นของประธานกรรมการนักเรียน ในรายกิจกรรมนักเรียนมีความเห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านเคยร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดกับโรงเรียน

ด้านการจัดองค์การ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ประธานกรรมการสถานศึกษามีความเห็นตรงกับประธานกรรมการนักเรียนว่ามีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษามีความเห็นตรงกันว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านโรงเรียนมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบกิจกรรมงานป้องกันยาเสพติดเป็นลายลักษณ์อักษรทุกครั้ง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดสายการบังคับบัญชาชัดเจน กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบ ด้านการป้องกันยาเสพติดชัดเจนมอบหมายให้ครูประจำชั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ป้องกันยาเสพติดและบุคลากรที่รับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดมีความรู้ความสามารถเหมาะสม ด้านความเห็นของประธานกรรมการนักเรียนในรายกิจกรรมมีความเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการให้ความรู้นอกจากการป้องกันยาเสพติดแล้วยังให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาอื่นๆ

ด้านการจูงใจ ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษาและประธานกรรมการนักเรียนมีความเห็นตรงกันว่าการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในรายกิจกรรมผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษามีความเห็นตรงกันว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านผู้บริหารได้ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างในการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด รณรงค์ให้ครู อาจารย์ ในโรงเรียน ลด ละ เลิก ยาเสพติดเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กและน่านโยบาย ด้านการป้องกันยาเสพติดไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ด้านความเห็นของประธานกรรมการนักเรียน ในรายกิจกรรมเห็นว่านักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านเคยเป็นผู้นำหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมป้องกันยาเสพติด นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้หรือติดตามข่าวจากสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์หรือเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับยาเสพติด และนักเรียนจะแนะนำเพื่อน ญาติ หรือบุคคลในครอบครัวให้หลีกเลี่ยงการใช้ยาเสพติด

ด้านการควบคุม ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นตรงกับประธานกรรมการสถานศึกษาว่า มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ประธานกรรมการนักเรียนมีความเห็นว่าการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษามีความเห็นตรงกันว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านผู้บริหารสถานศึกษามีมาตรการปรับพฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหายาเสพติด โรงเรียนจัดให้มีป้ายนิเทศเกี่ยวกับยาเสพติดและผู้บริหารสถานศึกษาใช้กฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด ด้านความเห็นของประธานกรรมการนักเรียนในรายกิจกรรมเห็นว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านระเบียบข้อบังคับอย่างเข้มงวดเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดและโรงเรียนมีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่หรือตำรวจในการกวาดล้างยาเสพติด

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนเรียงลำดับจากลำดับสูงที่สุด 5 ลำดับแรก ดังนี้ ควรมีการกำหนด

บทบาทหน้าที่ ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนร่วมกันวางแผน ควรมีการหาข้อมูลที่ชัดเจน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนและมีการติดตามผลอย่างจริงจัง ควรมีการอบรมผู้นำในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีแกนนำในการป้องกันยาเสพติด ควรมีการคณะกรรมการทำงานสอดส่องเฝ้าระวัง ตั้งสถานักเรียนทำงานเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดโดยเฉพาะ และควรมีการจัดให้ความรู้เป็นประจำทุกภาคเรียนโดยจัดอบรมเกี่ยวกับยาเสพติด และโรงเรียนต้องมีกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

TITLE State of Narcotic Prevention Administration of Schools under the Supervision of Office of Buriram Educational Service Area 2

AUTHOR Sataphon Saneamuang

ADVISORS Assistant Professor Dr. Suthiap La-ongthong, Chair
Assistant Professor Prakit Chantakian, Co-advisor
Assistant Professor Somsak Thedsawatwong, Co-advisor

DEGREE Master of Education **MAJOR** Educational Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2006

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the state of narcotic prevention administration of secondary schools and educational opportunity expansion schools under the supervision of Office of Buriram Educational Service Area 2 and 2) to investigate opinions of school administrators, school committee chairpersons, and student committee chairpersons concerning the state of narcotic prevention administration of secondary schools and educational opportunity expansion schools under the supervision of Office of Buriram Educational Service Area 2. The sample consisted of 73 school administrators, 73 school committee chairpersons, and 73 student committee chairpersons, making the total of 219 persons. The instruments for data collection were two sets of questionnaires. The first set was for the school administrators and school committee chairpersons posted with the itemized discrimination index between 0.66 and 0.93, and with the reliability of 0.86. The second set was for the student committee chairpersons posted with the itemized discrimination index between 0.77 and 0.96, and with the reliability of 0.89. The statistics for data analysis were the frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation. The statistics were analyzed by using SPSS for Windows. The results of the study were as follows:

Concerning the planning, the schools administrators agreed that the schools conducted as a whole at a high level. However, the school committee chairpersons and the student committee chairpersons agreed that the schools conducted as a whole at a moderate level. When considering in particular items, the school administrators and the

school committee chairpersons agreed that the schools conducted at a high level on conducting co-ordination with the community for narcotic prevention, and on conducting co-ordination with the parents for narcotic prevention. At the same time, the student committee chairpersons agreed that the schools conducted the narcotic prevention plans at a high level on allowing students to involve with the narcotic prevention campaigns with the schools.

Concerning the organizational management, the schools administrators agreed that the schools conducted as a whole at a high level. However, the school committee chairpersons and the student committee chairpersons agreed that the schools conducted as a whole at a moderate level. When considering in particular items, the school administrators and the school committee chairpersons agreed that the schools conducted at a high level on setting written assignments for the staff who were responsible for narcotic prevention activities, setting clear guidelines for organizational management, setting clear roles for the staff who were responsible for narcotic prevention, setting assignments for homeroom teachers to involve with the narcotic prevention activities, and providing staff who were suitable to look after the narcotic prevention. At the same time, the student committee chairpersons agreed that the schools conducted the organizational management for the narcotic prevention at a high level on providing information both on narcotic prevention and on other problems.

Concerning the narcotic prevention motivation, the school administrators, the school committee chairpersons and the student committee chairpersons agreed that the schools conducted as a whole at a high level. When considering in particular items, the school administrators and the school committee chairpersons agreed that the schools conducted at a high level on behaving as a good model by the school administrators in narcotic prevention and resistance, campaigning for school teachers to lessen, keep away from and quit the narcotic consuming to be a good sample for the children, and following the narcotic prevention policy closely. At the same time, the student committee chairpersons agreed that the schools conducted at a high level on having opportunities to lead or involve in narcotic prevention activities, having chances to study or follow the news from various media e.g. newspapers, radios, televisions, and other documents, and having opportunities to give suggestions to friends, relatives or family members to avoid the narcotic consumption.

Concerning the narcotic control, the schools administrators agreed that the schools conducted as a whole at a high level. However, the school committee chairpersons and the student committee chairpersons agreed that the schools conducted as a whole at a moderate level. When considering in particular items, the school administrators and the school committee chairpersons agreed that the schools conducted at a high level on the school administrators' measures for changing students' behaviors concerning narcotic consumption, arranging bulletin boards on narcotic prevention by the schools, and posting serious discipline on narcotic prevention by the school administrators. At the same time, the student committee chairpersons agreed that the schools conducted at a high level on posting serious narcotic prevention discipline for students and good collaboration between schools and police on narcotic prevention.

Other opinions and suggestions concerning the problems and guidelines for narcotic prevention among the first 5 priorities were as following: should set up clear roles for teachers, school committee members, and community members in narcotic prevention collaboration, should look for clear information for more practical narcotic prevention planning, should arrange the seminars on narcotic prevention for student leaders more often to set up narcotic prevention networks, should set up some committees, including student council members, to look after and prevent the community from narcotics, and should arrange activities every semester to provide information about narcotic prevention and activities that encourage protecting the schools from narcotics.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ เทศสวัสดิ์วงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันตะเคียน กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อยและขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้เอื้ออำนวยและประสานงานในการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน คือ ดร.สุรัชย์ ปิยานุกูล คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ นายฐนันทน์ ลิขิตสง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 นายวิชุด สมศักดิ์ ศึกษาานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 นายสุศักดิ์ กาญจนการุณ ศึกษาานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 นายจำเนียร บัวแย้ม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านราษฎร์นิยม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ได้กรุณาตรวจและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

สตาผล เสาห์เมือง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความรู้เรื่องยาเสพติด.....	7
ทฤษฎีในการควบคุมพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด.....	22
ทฤษฎีการบริหาร.....	23
นโยบายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านการป้องกัน และแก้ปัญหา ยาเสพติด.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	49
วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	77
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	77
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	77
สรุปผลการวิจัย.....	78
อภิปรายผล.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	84
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	84
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	84
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	91
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	92
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	99
ภาคผนวก ค ตารางค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถาม.....	119
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	122

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	54
2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของประธานกรรมการนักเรียน.....	56
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนด้านการวางแผน.....	58
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนด้านการจัดองค์การ.....	60
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนด้านการจูงใจ.....	62
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนด้านการควบคุม.....	64
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติด ของโรงเรียนด้านการวางแผนตามความคิดเห็นของประธานกรรมการนักเรียน.....	66
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติด ของโรงเรียนด้านการจัดองค์การตามความคิดเห็นของประธานกรรมการนักเรียน...	68
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติด ของโรงเรียนด้านการจูงใจตามความคิดเห็นของประธานกรรมการนักเรียน.....	70
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติด ของโรงเรียนด้านการควบคุมตามความคิดเห็นของประธานกรรมการนักเรียน.....	72
11 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะปัญหาและแนวทางใน การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน.....	74
12 คำอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถาม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษา.....	119
13 คำอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามสำหรับนักเรียน.....	120

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

	หน้า
1 องค์ประกอบของแรงจูงใจและระบบการจูงใจ.....	32

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวโน้มสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและทิศทางการพัฒนาประเทศ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 -2544) ที่มุ่งเน้นการแข่งขัน เพื่อสร้างความมั่นคงและความก้าวหน้าทางด้านรายได้เป็นปัจจัยสำคัญทำให้คนไทยและสังคมไทยมีพฤติกรรมเน้นวัตถุนิยมเพิ่มขึ้น พฤติกรรมการบริโภคที่ฟุ่มเฟือยเพื่อแสดงถึงความร่ำรวยได้กลายเป็นสิ่งกำหนดคุณค่าของคนในสังคม ทำให้เกิดการแสวงหาความร่ำรวย ในรูปแบบต่างๆ โดยไม่คำนึงว่าพฤติกรรมที่นำไปสู่ความร่ำรวยเหล่านั้นจะขัดต่อหลักศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม มีการเอารัดเอาเปรียบและใช้อำนาจในทางที่ผิดหรืออาศัยช่องว่าง ในการแสวงหาผลประโยชน์จากการค้ายาเสพติด ในขณะที่เดียวกันโครงสร้างทางด้านครอบครัว ของสังคมไทย มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวและมีขนาดเล็กลง ทั้งในสังคมเมืองและชนบท การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการอยู่ร่วมกัน ปัญหาในการดูแลเด็กและผู้สูงอายุ ความมั่นคง และความอบอุ่นในครอบครัวซึ่งถือว่าเป็นประการแรกในการคุ้มครองป้องกันภัยจากยาเสพติด ระบบความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ได้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อ เยาวชนและปัญหาสังคมมากยิ่งขึ้น (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2543 : 1) จากการศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพปัญหา การแพร่ระบาดของยาเสพติดและการประมาณค่าจำนวนนักเรียนที่ใช้จ่ายยาเสพติด ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ร่วมกับสำนักเอบแค เคเอสซี อินเตอร์เน็ตโพล (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2544 : 1) พบว่า นักเรียน นักศึกษา ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด คิดเป็นจำนวนร้อยละ 12.36 สิ่งที่น่าเป็นห่วงสำหรับเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน คือ ปัญหา สุขภาพร่างกาย อันเนื่องมาจากการใช้จ่ายยาเสพติดและโรคร้ายแรงอันเนื่องมาจากการมั่วสุม ใช้จ่ายยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอาการป่วยโรคจิตจากการใช้ยาบ้าต่อเนื่องระยะยาว จนทำให้เซลล์สมองถูกทำลาย การติดเชื้อโรคเอดส์และเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์อื่นๆ ของ นักเรียน นักศึกษาที่ใช้จ่ายยาบ้าทั้งชายและหญิง ผลกระทบของปัญหาการใช้ยาเสพติดทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและครอบครัว ตลอดจนครู อาจารย์และเพื่อนๆ เสร้าโศกเสียใจ จึงจำเป็นที่ทุกฝ่าย จะต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 1)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในปัจจุบัน นับเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ รัฐบาลได้ตระหนักและให้ความสำคัญของสภาพปัญหา ได้ประกาศเป็นนโยบายเร่งด่วนของประเทศ เพื่อต่อสู้เอาชนะปัญหายาเสพติดอย่างจริงจังและ ต่อเนื่องด้วยการตัดวงจรตั้งแต่ผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้เสพและผู้ติดสารเสพติดโดยเฉพาะยาบ้า ทั้งนี้

เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้หมดสิ้นไป โดยประกาศสงครามกับยาเสพติด เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2546 และได้กำหนดให้วันที่ 2 ธันวาคม 2546 เป็นวันประกาศชัยชนะยาเสพติด เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม 2546 จากการดำเนินงานปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง นับว่าเป็นมาตรการที่มีความเข้มข้นทุกหน่วยงานต้องร่วมมือและปฏิบัติอย่างจริงจัง ในส่วนกลางได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีโครงการโรงเรียนสีขาว เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันโดยจัดตั้งเครือข่ายโรงเรียนสีขาวประจำโรงเรียน ในรูปแบบองค์กร 4 ประสาน 2 คำ ซึ่ง 4 ประสานได้แก่ (1) ผู้แทนผู้บริหาร (2) ผู้แทนครู (3) ผู้แทนผู้ปกครอง (4) ผู้แทน นักเรียน ส่วน 2 คำ ได้แก่ (1) ผู้แทนผู้นำชุมชน (2) ผู้ชำนาญปัญหาท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2541 : 17) นอกจากนั้นกระทรวงศึกษาธิการ ยังได้เพิ่มมาตรการในการแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา พัฒนารูปแบบการทำงานเรื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยมอบหมายให้หน่วยงานในระดับกรมต่างๆ รับผิดชอบดำเนินการในส่วนที่ตนรับผิดชอบ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2544 ก : 1)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีเขตบริการจัดการศึกษาใน 5 อำเภอ ของจังหวัดบุรีรัมย์ คือ อำเภอประโคนชัย อำเภอกระสัง อำเภอบ้านกรวด อำเภอพลับพลาชัย และอำเภอห้วยราช มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 244 โรงเรียน เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาเปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 จำนวน 13 โรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 77 โรงเรียน และโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 154 โรงเรียน จำนวน นักเรียนทั้งสิ้น 74,600 คน จากการสำรวจสถานการณ์ยาเสพติดในเขตพื้นที่ 5 อำเภอ พบว่า โดยภาพรวมของสถานการณ์ยาเสพติดร้อยละ 28.6 ด้านกลุ่มผู้ผลิตและผู้ค้ายาเสพติด ร้อยละ 22.18 ด้าน กลุ่มผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด ร้อยละ 26.28 ด้านกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ ยาเสพติดร้อยละ 37.38 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. 2548 : 5) จากสภาพ ปัญหาและแนวโน้มความรุนแรงดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้ยาเสพติดระบาดเข้าสู่โรงเรียนมากขึ้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักวิชาการศึกษาปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเป็นผู้ให้บริการ การศึกษาแก่สถานศึกษาในสังกัดในทุกๆระดับมีความสนใจที่จะศึกษาว่า สภาพการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการตามมาตรการต่างๆ ในลักษณะ และระดับใด เพื่อนำไปสู่การหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในระยะยาวและขจัดปัญหายาเสพติด ให้หมดสิ้นไปจากโรงเรียน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษา และประธานกรรมการนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทราบสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถใช้เป็นต้นแบบ และปรับปรุงวิธีดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนให้มีประสิทธิผลมากขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องใช้วางแผนป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 90 คน ประกอบด้วย

1.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 13 คน

1.1.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 77 คน

1.1.2 ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 90 คน

1.1.3 ประธานกรรมการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 90 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มจากประชากรผู้บริหารสถานศึกษา
 ประธานกรรมการสถานศึกษาและประธานกรรมการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียน
 ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่
 และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 73 คน ประธานกรรมการ
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 73 คน ประธานกรรมการนักเรียน จำนวน 73 คน
 รวม 219 คน

2. ตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษามีดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 จำแนกตามสถานภาพ ได้แก่

2.1.1.1 เพศ

- 1) เพศชาย
- 2) เพศหญิง

2.1.1.2 ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติด

- 1) ประสบการณ์ทำงาน 1 – 3 ปี
- 2) ประสบการณ์ทำงาน 4 – 6 ปี
- 3) ประสบการณ์ทำงาน 7 – 10 ปี
- 4) ประสบการณ์ทำงาน 11 ปีขึ้นไป
- 5) ไม่เคยมีประสบการณ์

2.1.1.3 ความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

- 1) เคยได้รับการฝึกอบรม
- 2) เคยได้รับการฝึกและหรือได้รับการศึกษา
- 3) ไม่เคยมีความรู้มาก่อน

2.1.1.4 วุฒิการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรี
- 3) ปริญญาโทหรือสูงกว่า

2.1.2 ประธานกรรมการนักเรียน

2.1.2.1 เพศชาย

2.1.2.2 เพศหญิง

2.1.2.3 อายุ

2.1.2.4 ระดับชั้นเรียน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

4 ด้าน คือ

- 2.2.1 ด้านการวางแผน
- 2.2.2 ด้านการจัดองค์การ
- 2.2.3 ด้านการจูงใจ
- 2.2.4 ด้านการควบคุม

ขอบเขตของเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาสภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน ตามหลักการบริหารของ ฮาโรลด์ คูนทซ์ และ ซีริล โอ ดอนเนลล์ (Harold Koontz and Cyril O'Donnell) ซึ่งมีหลักในการบริหารดังนี้

1. การวางแผน	จากแบบสอบถามในข้อ	1 - 10
2. การจัดองค์การ	จากแบบสอบถามในข้อ	11 - 21
3. การจูงใจ	จากแบบสอบถามในข้อ	21 - 30
4. การควบคุม	จากแบบสอบถามในข้อ	31 - 40

นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพการบริหาร หมายถึง แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนในด้านการบริหารวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และการบริหารทั่วไป

งานป้องกันยาเสพติด หมายถึง การกระทำกิจกรรมใดๆ ก็ตามเพื่อไม่ให้นักเรียนติดยาเสพติด

ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดซึ่งเมื่อสูบ จีด หรือด้วยวิธีการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ผู้เสพยาจะเกิดความต้องการเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเป็นลำดับ เมื่อหยุดยาหรือขาดยาผู้เสพยาจะเกิดความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา สุขภาพร่างกายจะทรุดโทรม

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ทำการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐานซึ่งจัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 1 - 2 และช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

การวางแผน หมายถึง การเตรียมตัวล่วงหน้าเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการ วิธีการแก้ปัญหาเสพติดในโรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องยาเสพติด
2. ทฤษฎีในการควบคุมพฤติกรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติด
3. ทฤษฎีการบริหาร
4. นโยบายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความรู้เรื่องยาเสพติด

1. ความหมายของยาเสพติด ซึ่งมีหน่วยงานและนักวิชาการให้ความหมายของยาเสพติดไว้ดังต่อไปนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายไว้ว่า ยาเสพติด คือ ยาหรือสารเคมีซึ่งเมื่อเสพหรือฉีดเข้าสู่ร่างกายติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งก็จะติด ก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง

พะเยาว์ เหมือนวงศ์ญาติ (2542 : 86) ให้ความหมายไว้ว่า ยาเสพติด คือ สารเคมีหรือวัตถุใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย โดยวิธีกิน สูบ ฉีด ดม จะทำให้เกิดผลต่อผู้เสพตั้งนี้ต้องการเสพต่อเนืองอย่างแรงกล้า จะพยายามทุกๆ วิธีทางที่จะให้ได้มาเพื่อเสพ ต้องการในปริมาณที่มากขึ้น ตกเป็นทาสของสารเสพติดทั้งทางร่างกายและจิตใจ และถ้าขาดยาผู้เสพจะมีอาการของคนขาดยาอย่างรุนแรง ทำให้ร่างกายและสมองของผู้เสพรุดโรคมอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดโรคอื่นๆ ตามมา

ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดสระแก้ว (2542 : 21) ให้ความหมายของยาเสพติดไว้ว่า สารเคมีใดก็ตามที่รับเข้าสู่ร่างกายจะโดยการรับประทาน ฉีด หรือดมติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่ง แล้วทำให้มีผลต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพ โดยมีลักษณะดังนี้

1. มีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะเสพยาหรือสารนั้นๆต่อไปอีก
2. มีความโน้มเอียงที่ต้องการเพิ่มปริมาณยาหรือสารนั้นมากขึ้นเรื่อยๆ
3. เมื่อหยุดใช้ยาหรือสารนั้นจะเกิดอาการถอนยา คืออาการทุกข์ทรมานทางกายและจิตใจเมื่อปราศจากยาที่ติดนั้น
4. ผู้ที่ใช้ยาหรือสารนั้นเป็นเวลานานจะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ

ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดสระแก้ว (2542 : 21) ให้ความหมายของยาเสพติดไว้ว่า สารเคมีใดก็ตามที่รับเข้าสู่ร่างกายจะโดยการรับประทาน ฉีด หรือดมติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่ง แล้วทำให้มีผลต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพ

กรมสามัญศึกษา (2546 : 3) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง กัญชา สารระเหย ยาบ้า เหล้าแห้ง ยากล่อมประสาท ไบโกระท่อม ผีน มอร์ฟีน และเฮโรอีน

สรุปได้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อสูบฉีดหรือด้วยวิธีการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ผู้เสพยาต้องเพิ่มขนาดการเสพยาขึ้นเป็นลำดับ จะเกิดอาการถอนยา เมื่อหยุดใช้ยาหรือขาดยา ผู้เสพยาจะเกิดความต้องการเสพยาทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา สุขภาพร่างกายจะทรุดโทรมลง เป็นต้น

2. ประเภทของยาเสพติด การแบ่งประเภทของยาเสพติด อาจจัดแบ่งออกตามหลักเกณฑ์ต่างๆ ได้หลายแบบ ดังนี้

2.1 แบ่งตามลักษณะการออกฤทธิ์ของสิ่งเสพติดที่มีต่อร่างกาย คือ

2.1.1 ออกฤทธิ์กดประสาท (Depressant) ได้แก่ ผีน มอร์ฟีน เฮโรอีน เซโคนัล บาร์บาทูเรต ฟีนobarbิทัล โบริไมด์ พาราดีไฮด์ และเมทาโดน เป็นต้น สิ่งเสพติดเหล่านี้จะกดประสาทส่วนกลางหรือสมอง ทำให้ประสาทมีนงง ง่วงซึม และหมดแรง นอกจากนี้ยังกดประสาทการหายใจ ทำให้หายใจช้าลงจนถึงขั้นหยุดหายใจได้

2.1.2 ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท (Stimulant) ได้แก่ ไบโกระท่อม โคเคอีน แอมเฟตามีน เป็นต้น สิ่งเสพติดเหล่านี้จะกระตุ้นประสาทส่วนกลางหรือสมองทำให้ประสาทตื่นตัว และกระวนกระวายไม่่ง่วงนอนแต่เมื่อหมดฤทธิ์ยาแล้วจะหมดแรง เพราะร่างกายไม่ได้รับการพักผ่อนและอาจจะเกิดอาการตัวสั่น ตึงเครียดถึงกับหมดสติจนถึงขั้นเสียชีวิตได้

2.1.3 ออกฤทธิ์หลอนจิตประสาท (Hallucinogen) ได้แก่ กัญชา แอลเอสดี (L.S.D. = Lysergic Acid Diethylamide) ดีเอ็มที (D.M.T.= Dimethyl Trytamine) เอสทีพี (Serenity, Tranquillith and Peace) เป็นต้น สิ่งเสพติดเหล่านี้จะทำให้เกิดประสาทหลอนเห็นภาพผิดไปจากปกติรสสัมผัสเปลี่ยนแปลง รวมทั้งประสาทสัมผัสทั้งห้าของร่างกายจะแปรปรวนมีปฏิกิริยาผิดไปจากความจริงทั้งหมด

2.1.4 ออกฤทธิ์ผสมผสานกัน (Mixed) ได้แก่ กัญชา ถ้าเสพจำนวนน้อยจะกดประสาทอยู่ชั่วระยะหนึ่ง ต่อเมื่อเสพเพิ่มเข้าไปมากจะกลายเป็นพิษหลอนประสาทได้

2.2 แบ่งตามแหล่งที่เกิดของสารเสพติด

2.2.1 ยาเสพติดจากธรรมชาติ ได้แก่ สารที่ได้มาจากพืช หรือพันธุ์ไม้บางชนิดโดยตรงที่เกิดขึ้นอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น ผีน กัญชา กระท่อม เห็ดขี้ควาย กระบองเพชรชนิดหนึ่ง จันท์เทศ ยาสูบ ชา กาแฟ เหล้า รวมทั้งการนำสารจากพืชมาทำกรรมวิธีต่างๆ ทางเคมี เช่น การนำฝิ่นมาทำเป็น มอร์ฟีน เฮโรอีน โคเคน เป็นต้น

2.2.2 ยาเสพติดจากการสังเคราะห์ ได้แก่ สารที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมีและนำมาใช้แทนสิ่งเสพติดธรรมชาติ เช่น เมทาโดน (Methadone) เพทิดีน (Pethidine) ไฟเซปโตน (Physeptone) ยาขยันหรือยาม้าหรือยาน้ำ ยาอี ยาเค

2.2.3 ยาเสพติดจากสารระเหย ได้แก่ กาว เบนซิน ทินเนอร์ น้ำมันสน น้ำยาลบหมึก น้ำยาดับกลิ่น น้ำยาฆ่าเชื้อ ฯลฯ

2.3. แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 คือ

2.3.1 ประเภท 1 ยาเสพติดชนิดให้โทษร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)

2.3.2 ประเภท 2 ยาเสพติดชนิดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคเคน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) ผีนยา (Medicinal Opium)

2.3.3 ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 เป็นส่วนผสมอยู่ด้วย ตามที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาไว้ในมาตรา 43 เช่น ยาแก้ไอผสมโคเดอีน (Codeine Cough Syrup)

2.3.4 ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น แอซิดิกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อะซิติคลอไรด์ (Acetyl Chloride)

2.3.5 ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา พืชกระท่อม

พะเยาว์ เหมือนวงศ์ญาติ. (2542 : 89 -119) ยังได้ให้รายละเอียดของสารเสพติดไว้ดังนี้

ฝิ่น (Opium) เป็นสารเสพติดประเภท 2 ออกฤทธิ์กดประสาท เสพโดยการสูบหรือกิน ฝิ่นเป็นพืชล้มลุก อายุ 1 ปี ออกดอกออกผลแล้วต้นจะตาย ชอบขึ้นในที่ที่มีอากาศหนาวเย็น ใบคล้ายใบผักกาดหอม ดอกเดี่ยวมีหลายสี เช่น สีขาว สีแดง สีชมพู ฯลฯ กลีบดอกร่วงง่าย ผลกลมรี ผลแก่กริดเอาหน้ายาง ในน้ำยางมีสารเป็นสารเสพติดเกือบทุกชนิดขณะเดียวกันก็ใช้เป็นยาระงับอาการปวดที่มีประสิทธิภาพ ฝิ่นมีชื่อเรียกในหมู่ผู้เสพว่า หมู เป็ด ลักษณะของคนติดฝิ่นจะมีผิวค่อนข้างเหลืองซีด ผอม ดวงตาเหม่อลอย ริมฝีปากเขียวคล้ำ อ่อนเพลีย ง่วง ซึมเศร้า ชี้อ่อนแอ ถ้าติดฝิ่นเป็นระยะเวลายาวนานชีพจรจะเต้นช้า อารมณ์แปรปรวน ความจำเสื่อม คนติดฝิ่นถ้าไม่ได้เสพจะมีอาการอารมณ์หงุดหงิด อ่อนเพลีย หมดเรื้อรัง ทรมานทรมาย ม่านตาขยายผิดปกติ ปวดตามกล้ามเนื้อและในกระดูก ปวดบิดในท้องอย่างรุนแรง ซึ่งเป็นอาการเริ่มของการ "ลงแดง" จะมีอาเจียนและถ่ายเป็นเลือด หายใจขัด ชักและหมดสติอาจตายได้

มอร์ฟีน (Morphine) เป็นสารเสพติดประเภท 2 ออกฤทธิ์เป็นยากดประสาท ลักษณะสำคัญ เป็นสารสำคัญของน้ำยางจากผลฝิ่นมีอยู่ประมาณร้อยละ 10 จะมีฤทธิ์กดประสาทและสมอง รุนแรงกว่าฝิ่น 8 ถึง 10 เท่า เป็นสารที่ติดง่ายมาก ในทางการแพทย์ใช้เป็นยาระงับปวดได้ผลดีมากแต่ติดง่าย เช่น ใช้ในการผ่าตัดระงับความเจ็บปวดจากการถูกกระสุนปืนสะเก็ดระเบิด ฯลฯ จึงไม่นิยมใช้แม้แต่ใช้เป็นยานอนหลับจะออกฤทธิ์แรงมากและยังมี

อาการข้างเคียงคือทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียน ท้องผูกประจำ ถ่ายปัสสาวะยาก มอร์ฟีนมีหลายรูปแบบ เช่น อัลดเม็ด เป็นผง เป็นแท่งสี่เหลี่ยม อนุพันธ์ของมอร์ฟีน คือ "Dionin" ทางการแพทย์ใช้เป็นยารักษาโรคเยื่อตาอักเสบเรื้อรังหรือเป็นแผล อีกชนิดหนึ่งชื่อ "Dilaudid" ออกฤทธิ์ระงับความเจ็บปวด อาการผู้ที่ติดมอร์ฟีน ผู้เสพจะมีอาการเหม่อลอย เชื่องซึม ซึ่เกียจ สุขภาพทรุดโทรม ซุบซิด ผอมเหลือง หากขาดสารมอร์ฟีน จะมีอาการกระวนกระวาย สับสน หงุดหงิด น้ำมูกไหล พฤติกรรมก้าวร้าว หวาดระแวง หูอื้อ นอนไม่หลับ ปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน อาจชัก หมดสติ และตาย

เฮโรอีน (Heroin) เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ลักษณะทั่วไป เฮโรอีนได้จากการสังเคราะห์ตามกรรมวิธีทางเคมีฤทธิ์ของเฮโรอีนมีความรุนแรงกว่ามอร์ฟีน ประมาณ 4 ถึง 8 เท่า และรุนแรงกว่าฝิ่นประมาณ 30 ถึง 80 เท่า เฮโรอีนที่แพร่ระบาดในปัจจุบันมี 2 ชนิด คือ

1. เฮโรอีนบริสุทธิ์หรือเฮโรอีนเบอร์ 4 มีลักษณะเป็นผงละเอียดสีขาวชนิดนี้จะมีเนื้อเฮโรอีนสูงถึงร้อยละ 90 ถึงร้อยละ 95 ไม่มีกลิ่น รสขมจัด นิยมเรียกว่า ผงขาว มักบรรจุกอยู่ในถุงห่อกระดาษหรือหลอดนิยมนเสพโดยวิธีฉีด สูบ หรือวิธีอื่น ๆ

2. เฮโรอีนผสมหรือเฮโรอีนเบอร์ 3 นิยมเรียกกันทั่วไปว่า แคป ไอระเหย ลักษณะเป็นเกล็ดไม่มีกลิ่น มีหลากสีต่าง ๆ กัน เช่น สีม่วงอ่อน สีชมพูอ่อน สีดินลูกรัง ฯลฯ ชนิดนี้จะมีเนื้อเฮโรอีน ประมาณ ร้อยละ 5 ถึง 20 เป็นเฮโรอีนไม่บริสุทธิ์ เนื่องจากมีสารพิษประเภท สารหนู สติ๊กนิน กรดประสานทอง ฯลฯ เป็นส่วนผสมอยู่ด้วยมักจะพบบรรจุกอยู่ในซองพลาสติกหรือห่อกระดาษนิยมนเสพโดยวิธีสูดไอระเหย

อาการผู้เสพติดเฮโรอีน เฮโรอีน เป็นยาเสพติดที่ร้ายแรงเสพติดได้ง่ายเพียง 1 ครั้ง หรือ 2 ครั้ง อาจทำให้ติดได้ทันที ผู้เสพเฮโรอีนขณะที่เสพ ฤทธิ์ของเฮโรอีนจะกดประสาททำให้เกิดอาการมึนงง เชื่องซึม ง่วง เคลิ้มหลับได้เป็นเวลานานไม่สนใจต่อสิ่งต่าง ๆ รอบข้างบางรายเกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียน คาลาย สำหรับผู้ที่เสพจนติด เสพเป็นประจำร่างกายจะทรุดโทรม ผอม ตัวซิดเหลือง ขอบตาคล้ำ ดวงตาเหม่อลอย น้ำหนักตัวลดอย่างรวดเร็ว สมองและประสาทเสื่อม ความคิดสับสน ความจำเสื่อม อ่อนเพลียไม่มีแรงและหากใช้ยาเกินขนาด ฤทธิ์ของเฮโรอีนจะทำให้หัวใจหยุดทำงานเกิดอาการ "ช็อก" ถึงแก่ความตายได้ทันที สำหรับอาการขาดยาหรือไม่ได้เสพยาเมื่อถึงเวลาเสพผู้เสพติดเฮโรอีนจะเกิดอาการทุรนทุราย ทุกข์ทรมาน น้ำมูก น้ำตาไหล

กัญชา (Cannabis) จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ลักษณะทั่วไปเป็นพืชล้มลุกจำพวกหญ้าชนิดหนึ่ง มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น Thai-sticks, Mary, Jane หรือที่นิยมเรียกกันในกลุ่มผู้เสพว่า "เนื้อ" ลักษณะใบกัญชาจะเรียวยาวแตกเป็นแฉกคล้ายใบละหุ่งหรือใบมันสำปะหลัง ส่วนที่นำมาใช้เสพก็คือใบและยอดช่อดอกตัวเมีย โดยการนำมอดากแห้งหรืออบแห้งแล้วบดหรือหั่นเป็นผงหยาบ ๆ

นำมามวนบุหรืสูบหรืออาจสูบด้วยกล้องหรือบ้องกัญชา บางรายใช้เคี้ยว หรือเจือปนกับอาหารรับประทาน ในกรณีที่เสพด้วยวิธีการสูบ กลิ่นกัญชาจะเหมือนกับเชือกหรือหญ้าแห้งไหม้ไฟ กัญชาจะออกฤทธิ์อย่างผสมผสานกัน เริ่มตั้งแต่ กระตุ้น กด และหลอนประสาท ทั้งนี้ เนื่องจากในช่อดอก และใบกัญชามีสารพิษที่ร้ายแรงชนิดหนึ่งเรียกว่า Tetrahydrocannabinol (THC) เป็นสารพิษที่ทำให้ลายสุขภาพร่างกาย อาการผู้เสพกัญชา ผู้ที่เสพกัญชาเข้าสู่ร่างกายแล้วประมาณ 15 ถึง 30 นาที ฤทธิ์ของสาร THC จะทำให้ร่างกายอารมณ์และจิตใจผู้เสพเปลี่ยนแปลงไป บางรายอาจถึงขั้นไม่สามารถควบคุมสติตนเองได้อาจเพื่อคลัง มีอาการเป็นโรคจิตในเวลาต่อมา

กระท่อม (Rubiaceae) จัดเป็นยาเสพติดประเภท 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษใน พ.ศ. 2522 ลักษณะทั่วไป กระท่อมเป็นพืชที่ยืนต้นขนาดกลางชนิดหนึ่งพบมากในแถบทวีปเอเชีย เช่น ประเทศอินเดีย ไทย ฯลฯ ลักษณะใบคล้ายใบกระดังงาหรือใบฝรั่งมีดอกกลมโตเท่าผลพุทรา มีชื่อเรียกต่างๆ กัน เช่น กระท่อมโคก กระท่อมพาย การเสพจะใช้ส่วนที่เป็นใบมาเคี้ยวสดหรือตากแห้งแล้วบดหรือหั่นเป็นผงหยาบ นำไปผสมกับน้ำร้อนดื่มแทนใบชาจีน พืชกระท่อมมีอยู่ 2 ชนิด คือ

1. ชนิดก้านแดง มีลักษณะของก้านและเส้นของใบเป็นสีแดงเรื่อ ๆ
2. ชนิดก้านเขียว มีลักษณะของก้านและเส้นของใบเป็นสีเขียวตลอด

ใบกระท่อมเป็นยาเสพติดที่มีฤทธิ์ในการกระตุ้นประสาท เนื่องจากใบกระท่อมมีสารอันตรายชนิดหนึ่งเรียกว่า "ไมตราจัยนิน" ทำให้ผู้เสพใบกระท่อมมีความรู้สึกไม่เหน็ดเหนื่อยขณะทำงาน ทำงานได้นาน หายปวดเมื่อย ไม่รู้สึกตัว ทนแดดได้นานแต่ไม่ชอบถูกฝน ในอดีตแพทย์แผนโบราณใช้ใบกระท่อมเพื่อรักษาโรคบิด ท้องเดินและระงับประสาท อาการผู้เสพติดกระท่อมผู้เสพใบกระท่อมจะพบว่ามีร่างกายทรุดโทรม เนื่องจากสุขภาพร่างกายทำงานเกินกำลังลักษณะที่เห็นชัด คือ ผิวหนังตามร่างกายแห้งเกรียมดำ ปากแห้ง แก้มเป็นจุดดำๆ และมีอาการนอนไม่หลับ ท้องผูก อุจจาระเป็นสีขาวคล้ายมูลแพะและหากเสพเข้าสู่ร่างกายติดต่อกันเวลานานๆ จะทำให้สภาพจิตใจสับสนอาจมีอาการทางประสาทและเมื่อไม่ได้เสพจะมีอาการขาดยาในร่างกายจะอ่อนเพลียปวดเมื่อยตามข้อตามกล้ามเนื้อ อารมณ์หงุดหงิด กระวนกระวาย เบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน นอนไม่หลับ

เห็ดขี้ควาย (Psilocybe Cubensis Mushroom) ลักษณะทั่วไปเป็นเห็ดพิษที่มักขึ้นอยู่ตามมูลควายแห้งและมีขึ้นอยู่ทั่วไปแทบทุกภาคของประเทศไทยมีชื่อเรียกกันในบรรดานักท่องเที่ยวว่า Magic Mushroom ลักษณะของเห็ดขี้ควายมีสีเหลืองซีดคล้ายสีฟางแห้ง บริเวณส่วนบนของหัวเห็ดที่มีรูปร่างคล้ายร่ม จะมีสีน้ำตาลเข้ม จนเป็นสีดำบริเวณก้านดอกบนใกล้ตัวร่มมีแผ่นเนื้อเยื่อบางๆ สีขาวคล้ายวงแหวนแผ่อยู่รอบก้าน เห็ดขี้ควายพบได้ทั้งสภาพที่เป็นเห็ดสดและเห็ดตากแห้ง ผู้ที่เสพหรือบริโภคเห็ดชนิดนี้เข้าไปร่างกายจะได้รับสารพิษ เช่น

เซโลลีน และไซโลไซลีน ซึ่งเป็นสารเสพติดที่มีฤทธิ์ในการหลอนประสาท ทำลายระบบประสาทอย่าง รุนแรง ผู้เสพจะมีอาการมึนเมาจนอาจถึงขั้นเสียชีวิต อาการผู้เสพติดเห็นชัดควาย ผู้ที่เสพหรือบริโภคเห็ดพิษจะรู้สึกอ่อนวูบวาบตามเนื้อตัวแน่นหน้าอก ตาพร่า อึดอัด รู้สึกไม่สบาย คลื่นไส้อาเจียน อาการดังกล่าวจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปริมาณของการเสพและสภาพร่างกายของผู้เสพเป็นลำดับ ในกรณีที่เสพหรือบริโภคเข้าสู่ร่างกายในปริมาณมาก หรือร่างกายมีภูมิต้านทานน้อยฤทธิ์ของสารพิษอาจทำให้ถึงแก่ชีวิตได้แต่บางรายก็อาจจะเกิดเพียงอาการมึนเมา เคลิ้ม ประสาทหลอน ตาพร่า ความคิดสับสน มีอาการแปรปรวน ทางจิต อารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่าย เพื่อ อาจบ้าคลั่งได้

อีเฟดีน (Ephedine) จัดเป็นวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลักษณะทั่วไปเป็นผงละเอียดสีขาว เมื่อนำมาผลิตเป็นเม็ดยาจะมีหลายลักษณะ เช่น เป็นเม็ดกลมแบน ชนิดน้ำบรรจุหลอด และชนิดแคปซูล มีฤทธิ์ในกระตุกระบบประสาทส่วนกลางเช่นเดียวกับแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ซึ่งจากเดิมอีเฟดีนจัดเป็นวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประเภท 3 แต่เนื่องจากได้มีการนำอีเฟดีนมาใช้ในทางที่ผิด มีการนำมาเสพแทนแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ก่อให้เกิดปัญหาต่อชีวิตและทรัพย์สินส่วนรวมอย่างมากมาย จึงได้มีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท จัดให้อีเฟดีนทั้งชนิดน้ำและทุกตำรับยาที่มีส่วนผสมของอีเฟดีน เป็นวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภท 2 กำหนดควบคุมและมีมาตรการลงโทษเช่นเดียวกับแอมเฟตามีน (ยาบ้า) อีเฟดีนนิยมเรียกกันทั่วไป ยาอี ยาเอฟ หรือยาอี มักจะแพร่ระบาดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน การเสพจะใช้ผสมกับน้ำดื่มหรือกินพร้อมกับดื่มน้ำตามอาการของผู้เสพคืออีเฟดีน (ยาอี) ผู้เสพจะมีอาการคล้ายคลึงกับผู้เสพแอมเฟตามีน กล่าวคือ ฤทธิ์ของอีเฟดีนจะกระตุกระบบประสาท ทำให้ผู้เสพสามารถทำงานได้นาน มีอาการตื่นตันทันใจ สั่นไม่รู้สึกง่วงนอน เหงื่อออกมาก ความดันโลหิตสูง ฯลฯ หากเสพติดต่อกันเวลานานจะเกิดอาการประสาทหลอนเป็นโรคจิต บางรายที่เสพยาเข้าสู่ร่างกายเกินขนาดจะเกิดอาการใจสั่น มือเท้าเกร็งและชา ความดันโลหิตสูง หัวใจเต้นเร็วผิดปกติหายใจลำบาก คลื่นไส้อาเจียน ชัก และหมดสติถึงขั้นเสียชีวิตได้ทันที

แอลเอสดี (Lysergic Acid Diethylamide) จัดเป็นวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลักษณะทั่วไปสารแอลเอสดีมีลักษณะเป็นผลึกสีขาวไม่มีกลิ่น สกัดได้จากเชื้อราที่เกิดขึ้นบนเมล็ดข้าวไรย์ เป็นยาเสพติดชนิดหนึ่งที่มีฤทธิ์ร้ายแรงในการหลอนประสาท แอลเอสดีส่วนใหญ่ที่พบจะอยู่ในรูปของเม็ดยา กลมแบน กลมรี แคปซูลชนิดอัดเม็ดเป็นก้อนสี่เหลี่ยมชนิดแผ่นบางๆ คล้ายแสดมปี (Magic Paper) และชนิดน้ำบรรจุอยู่ในหลอดแก้ว ในอดีตทางการแพทย์เคยใช้ยาเพื่อรักษาคนไข้โรคจิตบางประเภท แต่ปัจจุบันเลิกใช้แล้วเนื่องจากพบว่าแอลเอสดี มีฤทธิ์ในการหลอนประสาทอย่างรุนแรง มีผลโดยตรงต่อระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้ระบบประสาท

เกิดอาการแปรปรวนเพื่อฝันในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ตลอดจนทำให้เกิดอาการติดยาสุขภาพ โดยทั่วไปจะทรุดโทรม อาการผู้เสพยาแอลเอสดี ผู้ที่เสพยาแอลเอสดีเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะมากหรือน้อยเพียงใดก็ตามฤทธิ์ของแอลเอสดีจะทำให้เกิดอาการประสาทหลอน ใจสั่น ความดันโลหิตสูง เพื่อฝัน เกิดอารมณ์หลอนตนเอง มีอาการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์อย่างรุนแรง ขาดสติสัมปชัญญะ เช่น คิดว่าตนเองเก่งสามารถเหาะได้ เห็นกิ้งก่าเป็นงูและหากเสพยาปริมาณมากจะทำให้เกิดอาการทางประสาทหลอนอย่างรุนแรงไม่สามารถควบคุมตนเองได้ กล้ากระทำในสิ่งต่างๆ ที่คาดไม่ถึงซึ่งในขณะปกติไม่สามารถกระทำได้ เช่น ทำร้ายตนเอง กรีดท้อง กรีดแขน เกิดอารมณ์อยากฆ่าตัวตาย มีความกล้าอย่างบ้าบิ่น อาจถึงขั้นกระทำอัตวินิบาตกรรมได้ นอกจากนี้แล้วผู้ที่เสพยาประเภทนี้ติดต่อกันเป็นเวลานานจะทำให้เกิดอาการโรคจิตเรื้อรัง

บาร์บิทูเรต (Barbiturate) ลักษณะทั่วไปของยานี้มีหลายลักษณะ เช่น เป็นเม็ดแบน เม็ดกลม เม็ดยาวรี เป็นแคปซูลมีสีต่างกัน เช่น สีขาว ชมพู เขียว ฟ้ำ ฯลฯ มีฤทธิ์กดประสาท ทางกรแพทย์ใช้ประโยชน์ในการรักษาหรือระงับอาการโรคประสาท บางประเภทใช้เป็นยานอนหลับ ยานี้ใช้กันมากในกลุ่มผู้หญิงบริการ นักร้องและผู้ที่ทำงานกลางคืนนิยมเรียกกันในกลุ่มผู้เสพยา เหล้าแห้งหรือเซโคนาลหรือปีศาจแดง อาการผู้เสพยาบาร์บิทูเรตออกฤทธิ์กดประสาท ผู้ที่เสพยาจะเกิดอาการง่วงเหงาหาวนอน มึนเมา เชื่องซึม พูดจาไม่รู้เรื่องมีอาการคล้ายคนเมาเหล้า อารมณ์เฉื่อยชา หงุดหงิด สับสน เดินเซไปเซมา บางรายมีอาการคลื่นไส้อาเจียน ฤทธิ์ของยานี้สามารถทำให้ผู้ที่เสพยาเกิดอาการที่ก้าวร้าว กล้ากระทำสิ่งต่างๆ ได้โดยขาดความยั้งคิดไม่คำนึงความถูกต้องหรือศีลธรรม ขาดความรับผิดชอบ และหากเสพยามากอาจเสียชีวิตได้ เนื่องจากฤทธิ์ของยาจะไปกดประสาทอย่างรุนแรงทำให้หลับหรือซ็อก เสียชีวิตในเวลาต่อมา

สารระเหย (Volatile Solvent) ลักษณะทั่วไปเป็นสารระเหย คือ สารที่ได้มาจากขบวนการผลิตน้ำมันปิโตรเลียม มีลักษณะเป็นไอระเหยได้รวดเร็วในอากาศมีฤทธิ์ในการกระตุ้นและกดประสาทส่วนกลาง สารระเหยจะพบเห็นอยู่ในรูปผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปต่างๆ เช่น ทินเนอร์ แลคเกอร์ สีพ่น กาวน้ำ กาวยาง น้ำยาล้างเล็บ ฯลฯ มีลักษณะเป็นของเหลว ระเหยได้ดี สามารถดูดซึมได้รวดเร็วนิยมนำมาเสพยาโดยวิธีการสูดดมเข้าสู่ร่างกาย สารระเหยที่แพร่ระบาดอยู่ในปัจจุบันไม่ว่าชนิดใด มีสารพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกายทั้งสิ้น เช่น สาร Toluene, Acetone, Ethyl, Acetate Methyl, Acetate ฯลฯ เมื่อสูดดมสารระเหยที่มีส่วนผสมของสารเหล่านี้ อยู่ สารพิษต่างๆ จะผ่านทางเดินหายใจเข้าสู่กระแสโลหิตและแพร่กระจายอย่างรวดเร็วเข้าสู่อวัยวะต่างๆ ของร่างกาย เช่น ระบบประสาท ดับ ไต หัวใจ กล้ามเนื้อ ฯลฯ สารพิษ Toluene บางส่วนจะถูกกำจัดออกมาทางปอดจึงมักจะได้ออกสารระเหยจากลมหายใจของผู้เสพยา

อาการผู้เสพติดสารระเหย ผู้เสพจะได้รับอาการเป็นพิษจากการสูดดมสารระเหยใน 2 ลักษณะ ดังนี้ คือ

1. พิษระยะเฉียบพลัน เป็นอาการที่เกิดขึ้นทันทีทันใดหลังจากการเสพยาระเหย ประมาณ 15 ถึง 20 นาที ในระยะแรกจะทำให้ผู้เสพยาอาการตื่นเต้น เป็นสุขร่าเริง ต่อมาจะมีอาการเมาเหมือนคนเมาสุราแต่ไม่มีกลิ่นสุรา หูต้ออ้อแอ้ไม่ชัดเจน ความคิดสับสน ควบคุมตนเองไม่ค่อยได้ เกิดอาการระคายเคืองที่เยื่อภายในปากและจมูก ตามีความไวต่อแสงมากขึ้น หูแว่ว ระคายเคือง ทำงานไม่ประสานกัน ฤทธิ์ของสารระเหยจะกระตุ้นระบบประสาท ส่วนกลางทำให้ผู้เสพยาอ่อนไม่หลับมีอาการเพื่อฝัน หลังจากนั้นจะเกิดอาการเหม่อซึม่วงเหงาหาวนอน หัวใจเต้นเร็วผิดปกติ ไอ คลื่นไส้ใจสั่น ชักและเกร็ง อาจหมดสติได้และหากสูดดมเข้าสู่ร่างกายในปริมาณที่มากเกินไปขนาด ฤทธิ์ของสารระเหยจะไปกดศูนย์การหายใจ ทำให้หัวใจทำงานผิดปกติอาจถึงขั้นเสียชีวิตเนื่องจากการทำงานของหัวใจล้มเหลว

2. พิษเรื้อรัง ผู้ที่สูดดมสารระเหยต่อเนื่องกันเป็นเวลานานๆ ระบบอวัยวะต่างๆ ในร่างกายจะถูกสารพิษจากสารระเหยทำลายก่อให้เกิดโรคร้ายแรง เช่น โรคระบบทางเดินหายใจ เกิดอาการเรื้อรัง หลอดลมอักเสบ ปอดอักเสบ โรคหัวใจขาดเลือด ไตอักเสบ การทำงานของหัวใจผิดปกติ โรคหัวใจในเม็ดเลือดขาวนอกจากนี้สารพิษ "โทลูอีน" (Toluene) จะทำลายเซลล์ประสาท ระบบประสาทและสมอง ทำให้สมองเสื่อม ความจำเสื่อมหลงลืมอาจถึงขั้นพิการทางสมองกลายเป็นโรค "สมองฝ่อถาวร" ระบบกล้ามเนื้อของร่างกายจะทำงานไม่ประสานกัน กล้ามเนื้อจะลีบลง มือสั่น การทรงตัวไม่ดี เดินเซไปเซมา อาจจะเป็นอัมพาตที่แขนหรือขา ตลอดจนเกิดโรคขาดตามปลายมือปลายเท้า บางรายจะมีอาการทางประสาท เมื่อไม่ได้เสพยาจะมีอาการ ขาดยาเกิดอาการหงุดหงิด ง่วงเหงาหาวนอน ปวดท้อง เหนื่อยออกมาก ปวดตามกล้ามเนื้อความคิดฟุ้งซ่าน มีพฤติกรรมก้าวร้าว นอนไม่หลับ กระสับกระส่าย กระวนกระวาย เจ็บหน้าอก คลื่นไส้และอาเจียน สารระเหยเป็นสิ่งเสพติดที่มีความร้ายแรงกว่ายาเสพติดประเภทอื่นเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากจะเสพติดง่ายแล้วยังก่อให้เกิดโรคร้ายแรงต่าง ๆ อีกมากมาย โดยเฉพาะโรคสมองฝ่อจะถาวร ปัจจุบันวงการแพทย์ได้ยืนยันว่าไม่มียาหรือวิธีการใด ๆ ที่สามารถรักษาโรคสมองฝ่อให้หายกลับคืนเป็นปกติได้

ยาบ้า (Amphetamine) จัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ประเภทกระตุ้นประสาทที่กำลังเป็นที่แพร่หลายระบอบอย่างรุนแรงในโรงเรียนทุกระดับในปัจจุบัน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงไม่ขยายความที่เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับยาบ้าให้กว้างขวางกว่ายาเสพติดชนิดอื่นๆ กล่าวคือ ลักษณะทั่วไป เดิมเป็นเม็ดกลมแบนขนาดเล็ก สีขาว มีรูปหัวม้า และคำว่า London ปัจจุบันที่แพร่หลายเป็น Metamphetamine เม็ดกลมขนาดเล็กเท่าเม็ดถั่วเหลือง สีลวดลายต่าง ๆ เช่น น้ำตาล เหลือง สีกะปิ ที่พบบ่อยมากจะมีตัวหนังสือ M หรือ M,M ด้านหนึ่งอีกด้านจะเขียนเลข 99 ราคาตามท้องตลาด 40 ถึง 100 บาท ทั้งๆ ที่การผลิตแค่เพียงนำแป้งผสมด้วยยาอัดเป็นเม็ด ต้นทุนต่ำมากไม่แตกต่างกับยาแก้ปวดทั่วๆ ไป

ยาบ้า นั้น หมายถึง Amphetamine และอนุพันธ์ แต่ก็มียากระตุ้นประสาทตัวอื่นๆ ที่อาจมีการใช้เพื่อการเสพติดได้ เช่น Ephedrine เป็นต้น วิธีการเสพยา 3 วิธี คือ (1) กิน เป็นวิธีดั้งเดิมของผู้ใช้แรงงานจนปัจจุบันนี้ (2) ฉีดเข้าเส้น มักผสมยาเสพติดตัวอื่นๆ เช่น ผงขาว หรือยาปลอมประสาท สูบโดยบดคลุกกับบุหรี่ยาบและ (3) สูดควันระเหย คล้ายคลึงกับวิธีสูบบุหรี่ แต่จะบดแล้วลนไฟโดยแบ่งเป็น 2 วิธีคือ สูบป้องกันน้ำ เพื่อลดการระคายเคืองและใส่กระดาษพรอยด์ เรียกว่า "เรือ" แล้วลนไฟจึงใช้หลอดกาแฟดูดควันที่ระเหยออกมา เรียกว่า "จับมังกร" เป็นวิธีที่นิยมแพร่หลายในหมู่นักเรียนที่เสพติดในปัจจุบัน การออกฤทธิ์กระตุ้นสมองส่วนกลางเหมือนสารเคมีในสมองพวกแอดรีนาลีน (Adrenaline) โดยกระตุ้น Noradrenergic Nervous System และกระตุ้น Dopaminergic Nervous System ด้วยนอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อร่างกาย เช่น หัวใจ ปอด หรือ อวัยวะอื่น ๆ อีกหลายชนิด ผลต่อร่างกาย โดยแท้จริงแล้วถ้าไม่มีการผลิตและใช้ในขนาดเหมาะสมมีประโยชน์หลายประการ เช่น จิตใจแจ่มใสลดอาการอ่อนล้า เพิ่มพลังงาน เพิ่มอารมณ์ทางเพศ กระตุ้นให้การพูดการเขียนการทำงานกระฉับกระเฉง ลดอาการแน่นจมูก รักษาหอบหืด รักษาโรคเหงาหลับ รักษาโรคชุกชุนวุ่นวายในเด็กเล็ก รักษาโรคสันนิบาต รักษาโรคอ้วน ช่วยเพิ่มความดันโลหิตในโรคหัวใจบางชนิดและโรคความดันโลหิตต่ำ รักษาโรคกล้ามเนื้อสภาวะ โรคกล้ามเนื้ออ่อนแรง รักษาโรคซึมเศร้า ใช้ลดอาการเจ็บปวดในทางวิสัญญี ลดอาการประจำเดือนและอื่นๆ อาการข้างเคียงที่เป็นพิษต่อร่างกายได้แก่ อาการใจสั่น หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง เจ็บแน่นหน้าอก หน้าแดง มือเท้าซีดเขียว ปากแห้ง ม่านตาขยาย หายใจไม่ออก ไข้สูง ปวดศีรษะ คลื่นไส้อาเจียน ขบกรามโดยไม่รู้ตัว มือสั่น เดินเซ อาการข้างเคียงที่เป็นอันตรายถึงชีวิตได้แก่ หัวใจหยุดเต้น หมดสติ อาการทางระบบประสาทที่มีตั้งแต่อาการกระตุกเกร็งของร่างกาย ชัก โคม่าและเสียชีวิต การตายมักเกิดจากการใช้ Amphetamine ในขนาดสูง ทำให้ผู้เสพยาใช้สูง ร่วมกับอาการชัก รุนแรง เส้นโลหิตสมองแตก และช็อกจากระบบหัวใจและการไหลเวียนเลือดเสียไป ดังนั้นจึงเป็นอันตรายอย่างยิ่ง ในผู้ป่วยเหล่านี้ คือ ป่วยเบาหวาน ความดันโลหิตสูง ไทรอยด์เป็นพิษ ต้อหิน ต่อมลูกหมากโต โรคหัวใจจากหลอดเลือดตีบ โรคหัวใจเต้นผิดจังหวะ และผู้หญิงที่มีครรภ์ ผลต่อจิตใจลักษณะอาการส่วนใหญ่ ได้แก่ อาการมึนงงมึนงง กระวนกระวาย นอนไม่หลับ ก้าวร้าว สับสนวิตกกังวลและอาการตื่นตระหนก คือ หวาดกลัวอย่างรุนแรง เหมือนตัวเองกำลังจะตาย หวาดระแวงกลัวคนมาทำร้าย ประสาทหลอน เช่น มองเห็นภาพหลอน หูแว่ว รู้สึกเหมือนมีแมลงไต่ตามร่างกาย การใช้ในขนาดสูงและติดต่อกันเป็นเวลานานจนเสพติด เมื่อมีอาการถอนยา บางรายอาจพบลักษณะซึมเศร้า ไร้อารมณ์ บางรายอาจฆ่าตัวตายได้

อาการทางคลินิกในผู้ป่วยที่มาขอรับการรักษา

ระยะเฉียบพลัน พบในรายที่ใช้เป็นครั้งแรกหรือใช้โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์บังเอิญโดย แม้จะเพียงปริมาณเล็กน้อยหรือในรายที่ใช้ในขนาดสูงทันที ผู้ป่วยจะมาด้วยอาการใจสั่น แน่นหน้าอก ปวดศีรษะ คลื่นไส้อาเจียน ม่านตาขยาย เหงื่อไหล ซึพจนเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง ถ้ารุนแรงมากอาจชัก หมดสติหรือหัวใจหยุดเต้น ผู้ป่วยมักจะร้องเอะอะหวาดกลัวอย่างรุนแรง กลัวคนมาข่มขู่ทำร้ายมองเห็นภาพหลอนที่น่ากลัว หูแว่ว ระยะเรื้อรัง พบในรายที่ใช้ใน ระยะเวลาไม่นานจนเสพติดแล้วมักมีอาการวิตกกังวล ความจำเสื่อม ขาดสมาธิ กระสับกระส่าย ซึม อ่อนเพลียปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ไม่มีแรง ซึมเศร้า หวาดระแวง หูแว่ว มองเห็นภาพหลอน ในกลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่เสพยาบ้าจะไม่สามารเรียนหนังสือได้ตามปกติ เนื่องจากไม่มีสมาธิ และเหนื่อยล้าขาดเรียนบ่อยๆ และต้องพักการเรียนหรือสอบตกในที่สุด นอกจากนี้ ทางด้าน การแพทย์ยังได้จัดให้ยาและสารเคมีอีกหลายอย่าง เป็นสิ่งเสพติด ให้โทษ โดยแบ่งตาม คุณสมบัติของสิ่งเสพติดได้ 7 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 ผีนหรือสารที่มีส่วนประกอบของฝิ่น เช่น มอร์ฟิน เฮโรอีน โคเคอีน เพเทอีน เฟเซปโดน เป็นต้น

ประเภทที่ 2 ยานอนหลับชนิดต่างๆ เช่น ฟีนบาร์บิทัล เซโคเนล โบริไมด์ พาราเลดีไฮด์ กลูติตาไมท์ เป็นต้น

ประเภทที่ 3 ยาแก้ปวดประสาท เช่น โคอะซีแพม (Diazepam) และเมโปรบาเมท (Meprobamate)

ประเภทที่ 4 ยากระตุ้นประสาท เช่น แอมเฟตามีน โคเคอีนและโคคาอีน เป็นต้น

ประเภทที่ 5 ยาที่ทำให้ประสาทหลอน เช่น ภัยูชา แอลเอสดี ดีเอ็มที เอสทีพีและพวกเห็ดบางชนิด เป็นต้น

ประเภทที่ 6 สารระเหยต่างๆ เช่น เบนซิน กาว ทินเนอร์ เป็นต้น

ประเภทที่ 7 แอลกอฮอล์ ปัจจุบันองค์การอนามัยโลกได้จัดให้แอลกอฮอล์เป็น สารเสพติดอย่างหนึ่งด้วย เพราะแอลกอฮอล์เมื่อดื่มจนติดแล้วมีโทษเช่นเดียวกับสิ่งเสพติดชนิด อื่นๆ

การป้องกันยาเสพติดและการรักษา ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ ร้ายแรงต่อสังคมส่วนรวมในทุกๆ ด้าน นับตั้งแต่ด้านสุขภาพ ร่างกาย ครอบครัว เศรษฐกิจและ สังคม ตลอดจนด้านความมั่นคงของประเทศชาติ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงมิใช่ หน้าที่ของบุคคลใดคนหนึ่งหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพียงเท่านั้น หากแต่เป็นปัญหาและ หน้าที่ของทุกๆ คน ทุกๆ หน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะต้องร่วมมือกันดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง สำหรับในด้านการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเด็ก และเยาวชนนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กและเยาวชนนับเป็นทรัพยากรบุคคลอันมีค่าที่จะ

เป็นพลังสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติต่อไปในอนาคต วิธีป้องกันยาเสพติดสามารถปฏิบัติได้ 2 แนวทางใหญ่ๆ คือ

1. เด็กและเยาวชนกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด หมั่นศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยและอันตรายอันเกิดจากการใช้ยาเสพติดตลอดจนเรียนรู้ถึงวิธีใช้ยาให้ถูกหลักการแพทย์ มีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะไม่ริลอง ทดลองยาเสพติดเพราะยาเสพติดบางประเภทเสพเพียง 1 ถึง 2 ครั้ง ก็จะถูกเป็นทาสของยาเสพติดทันที ไม่เชื่อคำโฆษณาชวนเชื่อหรือคำชักชวนใดๆ ว่า ยาเสพติดจะสามารถช่วยให้คลายความทุกข์ หรือก่อให้เกิดความสุข ความสนุกต่างๆ อย่างเด็ดขาด

2. ผู้นำกับการช่วยป้องกันปัญหาเสพติด สอดส่องดูแลสมาชิกของตนเองอย่างสม่ำเสมอ หากพบว่าคิดยาให้รับนำไปบำบัดรักษาทันที ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สมาชิกด้วยการไม่สูบบุหรี่และใช้ยาเสพติดใดๆ ให้คำปรึกษาเป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่สมาชิกเมื่อสมาชิกมีปัญหา ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ทางราชการที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามโดยการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งผลิต ค้า จำหน่ายและแหล่งมั่วสุมยาเสพติดเพื่อดำเนินการตามกฎหมายการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

การบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด มีขั้นตอนการรักษา 3

ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการก่อนบำบัดรักษา หมายถึง การดำเนินการศึกษาประวัติ ข้อมูล และภูมิหลังของผู้ติดยาเสพติด ทั้งจากผู้รับการรักษาและครอบครัวเพื่อแนะนำชักจูงและกระตุ้นให้ผู้ติดยาเสพติด มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความตั้งใจจริง และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการบำบัดรักษา การดำเนินการ การสัมภาษณ์ประวัติ การแนะนำ ชี้แจงวิธีการบำบัดรักษาทางการแพทย์ แนะนำบทบาทของครอบครัวให้มีส่วนช่วยผู้ติดยาเสพติดให้เลิกเสพหรือโดยวิธีทางการแพทย์ เช่น เอ็กซเรย์ ชั่งน้ำหนัก ตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะ ฯลฯ

2. ขั้นตอนฟื้นฟู หมายถึง กระบวนการบำบัดรักษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาให้เปลี่ยนลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ พฤติกรรมให้รู้จักตนเอง ให้ความเข้มแข็งมั่นคงในจิตใจ มีความเชื่อมั่นสามารถกลับไปดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ โดยไม่หวนกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำอีก การดำเนินการเป็นการใช้กิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การให้คำแนะนำ ปรึกษาทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม การอบรมธรรมะ การนันทนาการ การฝึกอาชีพ เป็นต้น นอกจากนี้อาจใช้รูปแบบฟื้นฟูสมรรถภาพ เช่น รูปแบบชุมชนบำบัดซึ่งเป็นการสร้างชุมชนจำลองให้ผู้เสพยาเสพติดมาอยู่รวมกันเพื่อให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำกิจกรรมกลุ่ม ทำงานร่วมกันเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมฝึกฝนความรับผิดชอบและรู้จักแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การฟื้นฟูจิตใจผู้ติดยาอาจใช้กิจกรรมทางศาสนาเป็นหลักได้ เช่น การให้ผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการอุปสมบท การเรียนรู้ ศึกษาวิปัสณาตามหลักธรรมทางศาสนา เป็นต้น

3. ขั้นตอนติดตามดูแล หมายถึง การติดตามดูแลผู้เลิกยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาทั้ง 2 ขั้นตอนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อให้คำแนะนำปรึกษา แก้ไขปัญหาให้กำลังใจผู้เลิกยาเหล่านั้น อันเป็นการป้องกันมิให้ผู้เลิกยาหวนกลับไปติดยาซ้ำ เป็นการใช้รูปแบบและวิธีการ เช่น การออกเยี่ยมเยียนผู้เลิกยา การโทรศัพท์พูดคุยนัดพบหรือการใช้แบบสอบถามและการตรวจปัสสาวะ

โทษของยาเสพติด

โทษอันเกิดจากการใช้ยาเสพติด นอกจากจะมีผลกระทบโดยตรงก่อให้เกิดโทษอันตรายต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพเองแล้วยังก่อให้เกิดผลกระทบ ต่อระบบครอบครัวและระบบสังคม และประเทศชาติได้ ดังนี้

1. โทษต่อผู้เสพ ฤทธิ์ของยาเสพติดจะมีผลต่อระบบประสาทและระบบอวัยวะต่างๆ ของร่างกายตลอดจนจิตใจของผู้ที่เสพยา ดังนั้นจะพบว่าสุขภาพร่างกายของผู้ที่เสพยาจะทรุดโทรมทั้งร่างกายและจิตใจ เช่น มีรูปร่างผอม ชูบชืด ผิวคล้ำ ไม่มีแรง อ่อนเพลียง่าย สมองเสื่อม ความคิดความจำสับสน เป็นโรคมะเร็งปอด ภูมิคุ้มกันต้านในร่างกายจะลดลง ความรู้สึกฟุ้งซ่าน ซึ่งจากผลร้ายที่เกิดขึ้นดังกล่าวจะผลักดันให้ผู้เสพยาตกกลายเป็นบุคคลที่ไร้สมรรถภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจในการดำเนินชีวิตในสังคมขาดความเชื่อมั่น บุคลิกภาพสูญเสีย ไม่สนใจตนเองไม่สนใจการเรียนและผู้เสพยาบางรายอาจประสบอุบัติเหตุจนถึงขั้นพิการแขนขา เช่น พลัดตกจากที่สูงขณะทำงาน ทกล้มอันเนื่องมาจากฤทธิ์ของยาเสพติด ที่มีผลต่อระบบประสาทและสมอง

2. โทษต่อครอบครัว การติดยาเสพติดนอกจากจะทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของตนเองและครอบครัวแล้ว ยังทำให้ผู้เสพยาตกเป็นบุคคลที่ขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัว ไม่ห่วงใยดูแลครอบครัวอย่างที่เคยปฏิบัติทำให้สภาพครอบครัวขาดความอบอุ่นต้องสูญเสียเศรษฐกิจและรายได้ของครอบครัว เนื่องจากต้องนำเงินมาซื้อยาเสพติด บางรายอาจต้องสูญเสียเงินจำนวนไม่น้อย เพื่อรักษาตนเองจากโรคร้ายแรงต่างๆ อันเกิดจากการใช้หรือเสพยาเสพติดตกเป็นภาระของครอบครัวในที่สุด อีกทั้งนำไปสู่ปัญหาครอบครัว เกิดการทะเลาะวิวาทกันบ่อยๆ เกิดความแตกแยกภายในครอบครัว เป็นต้น

3. โทษต่อสังคมและเศรษฐกิจ ผู้ที่เสพยาเสพติดนอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้สึกที่ตนเองด้อยโอกาสทางสังคม แล้วยังอาจมีความคิดหรือพฤติกรรมนำไปสู่ปัญหาสังคมส่วนรวมได้ เช่น ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม เช่น ปล้นจี้ ทำร้ายร่างกายผู้อื่น เพื่อชิงทรัพย์สินก่อให้เกิดปัญหาอุบัติเหตุ เช่น รถชน พลัดตกจากที่สูงและปัญหาโรคเอดส์ เป็นต้น อันเป็นการสูญเสียทรัพยากรบุคคลอันมีค่า ตลอดจนทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวมอย่างไร้ประโยชน์ เป็นการถ่วงความเจริญความก้าวหน้าการพัฒนาของสังคม สภาวะการณ์ดังกล่าวกลับกลายเป็นภาระของสังคมส่วนรวมในการจัดสรรบุคลากร แรงงานและเงินในการปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาในที่สุด

สาเหตุของการติดยาเสพติด

เยาวชน นักเรียน นักศึกษาจำนวนมากมีความอยากรู้ อยากรทดลองด้วย ความตึกคะนองถือเป็นแฟชั่น บางคนต้องการอวดความเก่งกล้าต่อหน้าเพื่อนฝูง บางกลุ่มต่อต้านหรือได้ตอบผู้ปกครองบางกลุ่มอยู่ใกล้ชิดกับสารเสพติดหรือผู้เสพ เช่น ครอบครัวชายหรือเสพ หรือในย่านนั้นมีการค้าขายสารเสพติดรอบๆ ที่พักอาศัย การเสพเพื่อลดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น ปัญหาเศรษฐกิจ รายได้ไม่พอรายจ่าย ค่าขายล้มละลาย มีอาชีพบางอาชีพจะผลักดันให้พึ่งยาเสพติด เช่น คนที่ขับรถระยะทางไกลๆ กรรมการแบกหามหรือนักศึกษาที่กำลังจะสอบ ซึ่งถ้าใช้ยาแล้วคิดว่าสามารถทำงานได้มากขึ้น หรือสามารถลืมปัญหาต่างๆ ได้ชั่วคราวซึ่งเป็นการคิดผิด อาจถูกล่อลวง ชักชวน ถูกหลอกให้ทดลอง เด็ๆ มักถูกผู้ใหญ่ล่อลวงให้เป็นผู้ค้ายาเสพติด (เพราะบทกำหนดโทษของเยาวชนจะน้อยกว่าผู้ใหญ่) หรือผู้ติดยามักชวนให้เพื่อนๆ เสพ เพื่อจะได้มีพฤติกรรมเหมือนกันหรือเพื่อต้องการชักจูงเพื่อนที่มีเงินมากกว่าติดยา จะได้เป็นผู้ซื้อยามาแบ่งกันยาเสพติดบางชนิด เช่น เฮโรอีน เสพเพียง 1 ถึง 3 ครั้ง ก็ติดได้ เด็ๆ มักตกเป็นเหยื่ออาชญากร ซึ่งถ้าผู้ใดเข้าไปอยู่ในวงจรอุบาทว์แล้วยากที่จะถอนตัวออกมาได้โดยปลอดภัย คนใช้บางคนใช้เพื่อระงับความเจ็บป่วย เช่น ผู้ที่ป่วยเรื้อรังแต่ไม่ไปรับการรักษาจากแพทย์ มีผู้แนะนำให้ใช้สารเสพติดเพื่อระงับอาการ เช่น เป็นมะเร็ง เป็นเอดส์ ซึ่งจะช่วยระงับอาการเจ็บปวด หรือช่วยให้หลับง่ายขึ้นเมื่อใช้ไปนานๆ ก็อาจเสพติด

สาเหตุการติดสารเสพติดประเภทยาบ้า แบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. กลุ่มผู้ใช้แรงงาน มักเนื่องจากถูกล่อลวง แนะนำ ชักชวน โดยเพื่อนหรือนายจ้างให้กินเพื่อให้มีแรงกระตุ้นในการทำงาน โดยเฉพาะกลางคืน เมื่อใช้นานเข้าจะเกิดการเสพติดได้
2. กลุ่มนักเรียนนักศึกษา กำลังแพร่ระบาดอย่างมากและเป็นปัญหาที่สำคัญระดับประเทศ คือ การเสพแบบสุดควันระเหย สาเหตุมีดังนี้ ต้องการความกระปรี้กระเปร่าในการอ่านหนังสือหรือเตรียมสอบ เป็นการสร้างค่านิยมในหมู่วัยรุ่นที่ปฏิบัติตามกันโดยไม่ทราบถึงผลร้ายที่จะตามมา แทรกซึมมาในรูปแบบการพนัน เช่น เล่นไพ่ หรือสนุกเกอร์ ให้เล่นได้ตั้งขึ้นและนานขึ้นโดยไม่่วงนอนไม่เหนื่อย เมื่อเสียพนันก็จะถูกใช้ให้นายบ้าไปขายเพื่อหาเงินมาชดใช้ เป็นการแพร่ระบาดต่อไป แนะนำให้ใช้เพื่อให้เกิดความสนุกสนานครื้นเครง ลืมความทุกข์ได้ชั่วคราว

การตรวจพิสูจน์ยาบ้าในคน ทำได้ 2 วิธี คือ

1. Rapid Test โดยหยดปัสสาวะลงในน้ำยาในกลุ่มผู้ขับซึ่รตลิลล้อ
2. การตรวจในห้องปฏิบัติการ ใช้ปัสสาวะเช่นเดียวกัน แต่การตรวจจะมีวิธีการละเอียดซับซ้อนกว่า เป็นวิธีการที่ตรวจในโรงพยาบาลรัฐญารักษ์

การตรวจได้ผลบวก หมายถึง การพบสาร Amphetamine หรือ Mentamphetamine ที่ถูกขับออกจากร่างกายทางปัสสาวะ ไม่ว่าผู้ป่วยจะสูบหรือกินหรือฉีดใน

ปริมาณพอสมควรและระยะเวลาไม่เกิน 3 วัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 12 ถึง 24 ชั่วโมง หลังจากใช้จะได้ผลชัดเจน ผลบวกอาจพบได้ในการใช้ยาบางอย่างที่มี แอมเฟตามีน Phenypropamolamine ผสมอยู่ เช่น ยาลดไข้ แก้วหวัด เป็นต้น

การรักษาและการป้องกัน

การรักษาในรายการที่เฉียบพลัน ในผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรงคุกคามต่อชีวิต เช่น หัวใจเต้นเร็วผิดปกติอย่างมาก ความดันโลหิตสูงมาก หัวใจหยุดเต้น หรือหมดสติ ต้องใช้ การช่วยฟื้นชีวิต (Cardiopulmonary Resuscitation) การนวด Carotid การใช้ยา Beta Blocker กินหรือฉีดหรือการใช้ Cardioversion ในขนาดต่างๆ (50 ถึง 100 จูล) อาการมักอยู่ในระยะเวลาสั้นๆ รุนแรงในช่วงแรกๆ ในรายที่กระสับกระส่าย รุนแรง ตื่นตระหนก อาจใช้ยาเพื่อสงบผู้ป่วยได้ เช่น Benzodiazepine กินหรือฉีดเข้าเส้น ในรายที่มีอาการหวาดกลัว ประสาทหลอน หูแว่วอย่างรุนแรง อาจให้ High Potency Antipsychotics เช่น Haloperidol ฉีดเข้ากล้ามเนื้อหรือฉีดเข้าเส้น ในรายที่เส้นโลหิตสมองแตกต้องใช้การรักษาโดยด่วน เนื่องจากอาจทำให้เสียชีวิตหรือเป็นอัมพาต โดยทั่วไปอาการจะดีขึ้นเองเมื่อเวลาผ่านไปเพียง 2 ถึง 3 ชั่วโมง และมักจะไม่เกิน 48 ชั่วโมง แต่ก็มียาบางรายที่มีอาการอยู่นานหลายสัปดาห์หรือหลายเดือน เพราะฉะนั้นในรายการที่มีอาการทางจิตเฉียบพลันจากยาบ้า (Toxic Psychosis) ที่ก่อคดีต่างๆ การปล่อยให้ค่อยๆ คลายความหวาดกลัวในเวลาที่ผ่านมา เมื่อผู้ป่วยดีขึ้นจะสามารถคลี่คลายสถานการณ์ได้เอง แต่การขู่มขู่หรือวิธีรุนแรงจะทำให้ผู้ป่วยกลัวมากขึ้นและก่อเหตุร้ายรุนแรงได้ในรายที่เป็นเรื้อรังหรือเสพติดควรประเมินผู้ป่วยดังนี้

1. ชนิดของสารเสพติดที่ใช้เป็น แอมเฟตามีน หรือ สารกระตุ้นตัวอื่น
2. ปริมาณที่ใช้เป็นประจำ
3. ระยะเวลาทานเท่าใดที่ผู้ป่วยเสพ
4. สารเสพติดอื่นที่ผู้ป่วยใช้ร่วมด้วย เช่น ผงขาว แอลกอฮอล์ ยานอนหลับ หรือ

สารระเหย เป็นต้น

5. ความเจ็บป่วยทางด้านร่างกายและจิตใจ ขณะที่ผู้ป่วยเข้ารับการรักษา
6. ปัญหาพื้นฐานบุคลิกภาพ ลักษณะของครอบครัว สังคม การศึกษาของผู้ป่วย เพื่อเป็นแนวทางในการให้การรักษา โดยรวมต่อไป

การรักษาโดยใช้วิธี Bio – Psycho – Social Treatment มีแนวทางดังนี้ คือ

1. **Biological Treatment** คือการรักษาโดยการให้ยา เนื่องจากผู้ป่วยที่ใช้ยาบ้า มักมีอาการเสพติดทางจิตใจมากกว่าทางร่างกาย การให้ยาจึงเป็นแบบการรักษาประคับประคองตามอาการ (Symptomatic Supportive Treatment) เช่น อาการทางจิตใจ ได้แก่ หวาดกลัว ประสาทหลอน หูแว่ว ให้ยากลุ่มต้านโรคจิต (Antipsychotics) และติดตามการรักษา อาการวิตกกังวล กระสับกระส่าย หงุดหงิด นอนไม่หลับให้ยากลุ่มกล่อมประสาท (Anxiolytics) และติดตามการรักษา อาการซึมเศร้า อ่อนเพลีย ให้ยากลุ่มต้านอาการซึมเศร้า

(Antidepressants) และติดตามการรักษา อาการมีนงง วิงเวียนศีรษะ ความรู้สึกไม่ปลอดภัย ปล่อยให้ยากลุ่มบำรุงประสาท เช่น วิตามิน B ยากลุ่มบำรุงสมอง เพิ่มการไหลเวียนเลือดในสมอง เป็นต้น

2. Psychological Treatment ให้การรักษาทางด้านจิตใจ โดยจิตบำบัด

(Psychotherapy) ใช้แบบใดขึ้นอยู่กับผู้ป่วยแต่ละรายส่วนใหญ่จะใช้แบบ Supportive Psychotherapy โดยเน้นให้ผู้ป่วยมีความรับรู้ด้วยตัวเองใน 3 ประการ คือ

- 2.1 อันตรายจากการใช้ยาบ้า
- 2.2 กิจกรรมทดแทน เมื่อเลิกเสพยาบ้า
- 2.3 เป้าหมายในอนาคตที่ผู้ป่วยหวังไว้ ได้แก่ อาชีพ ฐานะทางการเงิน สถานะ

ในสังคม การมีครอบครัว ฯลฯ

3. Social Treatment ได้แก่ การให้คำแนะนำแก่ครอบครัวและผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ป่วย เช่น ที่ทำงานหรือที่โรงเรียน ในการปฏิบัติความเข้าใจเกี่ยวกับอาการติดยาบ้าที่ผู้ป่วยเป็นอยู่ การสอดส่องดูแลผู้ป่วย การคบเพื่อนต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการให้การรักษาต่อผู้ป่วย ผู้ป่วยสามารถรับการรักษาที่โรงพยาบาลรัฐหรือรพช. ทั้งลักษณะผู้ป่วยนอก 21 วัน คือ มาพบแพทย์สัปดาห์ละ 1 ครั้ง 3 สัปดาห์ หรือมารับรักษาเป็นผู้ป่วยในซึ่งใช้เวลาในการรักษา 21 วัน เช่นเดียวกันในกรณีเป็นผู้ป่วยนอกญาติพี่น้องจะต้องมีบทบาทสำคัญในการให้การดูแลผู้ป่วยสำหรับผู้ป่วยที่ต้องการรักษาเป็นผู้ป่วยในรูปแบบชุมชนบำบัดก็สามารถทำได้โดยใช้เวลารักษาหนึ่งถึงหนึ่งปีครึ่ง ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากสำหรับผู้ที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรม บุคลิกภาพ สังคมและสิ่งแวดล้อมทำให้ผู้ป่วยสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและหยุดพ้นจากปัญหาเสพยาเสพติด

การป้องกันการติดยาบ้า สามารถทำได้หลายวิธี คือ

1. ครอบครัว โดยให้ความใกล้ชิดมากขึ้น
2. โรงเรียนควรส่งเสริมจริยธรรมควบคู่ไปกับการเรียน ลดการแข่งขันทางการศึกษาที่ก่อให้เกิดความกดดันลดการลงโทษที่รุนแรง ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น กีฬา ดนตรี นันทนาการ เพิ่มการปรึกษาแนะแนวและเอาใจใส่ ตลอดจนเข้าใจถึงจิตวิทยาของเด็กวัยรุ่นและคอยสอดส่องพฤติกรรมทั้งเด็กและบุคคลภายนอกที่สงสัยว่าจะนำยาเสพติดมาแพร่ระบาด ส่งเสริมการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด
3. เผยแพร่ความรู้เรื่องยาเสพติดตามสื่อต่างๆ ให้มากขึ้น เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ
4. การปราบปรามผู้ติดยาบ้าควรกระทำอย่างจริงจังโดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งผลิต

ทฤษฎีในการควบคุมพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด

ทฤษฎีที่อธิบายถึงการควบคุมพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด หลายประการด้วยกัน กล่าวคือ

1. กระบวนทัศน์ในเชิงการป้องกันพฤติกรรม (Crime Preventive Paradigm)

1.1 ทฤษฎีกลไกควบคุมตนเอง (Containment Theory) ซึ่ง Walter, Dinitz และ Scarpiti (อ้างถึงใน สมเจตน์ เขาวนต์, 2542 : 28 - 29) เห็นว่าความคิดของบุคคล (Concept of Self) จะมีลักษณะคล้ายกับกันชน (Inner Buffer) หรือการควบคุมภายใน (Inner Containment) มิให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความยึดมั่นในเป้าหมาย (Goal Directedness) นอกจากนี้แล้วความรู้สึกผิดชอบชั่วดี (Conscience) เกี่ยวกับความทะเยอทะยานที่เป็นจริง ความอดกลั้นต่อความผิดหวัง (Ability to Tolerate Frustration) และความยึดมั่นถาวรในบรรทัดฐานทางกฎหมายจะเป็นที่ป้องกันบุคคล ให้ต่อต้านพฤติกรรมเบี่ยงเบนตามที่สังคมและกฎหมายกำหนด

1.2 ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Social Control Theory) ซึ่งเชื่อว่าโดยธรรมชาติแล้วบุคคลมีแนวโน้มจะกระทำผิดกฎหมาย ตราบใดที่การควบคุมทางสังคมเข้มแข็ง พฤติกรรมเบี่ยงเบนก็จะไม่เกิดขึ้น การสร้างความผูกพันของบุคคลที่มีต่อสังคม (Bond of the Individual to Society) จะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการยับยั้งชั่งใจต่อพฤติกรรมของบุคคลได้ Hirschi (1969 : 16 - 34) ได้เสนอแนวความคิดในการสร้างความผูกพันของบุคคลที่มีต่อสังคมในหลายลักษณะด้วยกัน คือ การมีใจผูกพันต่อบุคคลอื่น (Attachment) การผูกพันของบุคคลต่อสังคม (Commitment) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม (Involvement) รวมทั้งความเชื่อที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม (Belief)

1.3 ทฤษฎีตราหน้า (I Beling Theory) ซึ่งเห็นว่าอาชญากรรมเกิดขึ้นเพราะสังคมเป็นผู้ตราหน้าต่อผู้กระทำผิด โดยให้ความสำคัญที่สังคมมากกว่าผู้กระทำความผิด แต่อย่างไรก็ตามเชื่อว่า โดยธรรมชาติมนุษย์ต้องการความยอมรับจากสังคมและมีความรู้สึกอ่อนไหวต่อสังคมด้วย พฤติกรรมแสดงออกต่อผู้ที่จะละเมิดกฎเกณฑ์ทางสังคมโดยการตราหน้าว่าเป็นสิ่งไม่ดี เป็นผู้กระทำผิดควรมีการลงโทษ และควรต่อต้านด้วยการไม่คบหาสมาคมด้วย จะทำให้เกิดความรู้สึกยับยั้งชั่งใจ เกรงกลัวหลบหลีกไม่กล้ากระทำความผิดอีก รวมทั้งการกำหนดทิศทางแห่งความประพฤติให้สอดคล้องกับการรับรู้ของสังคมด้วย โดย Edwin Schur (1971 : 36) เห็นว่า กระบวนการตราหน้ากระทำได้ใน 3 ลักษณะ คือ แบบฝังในความคิด (Stereotype) แบบตีความย้อนหลัง (Retrospective Interpretation) และการต่อรอง (Negotiation)

2. กระบวนทัศน์ในเชิงควบคุมสภาพแวดล้อม (Environmental Control Paradigm)

2.1 ทฤษฎีโอกาสและความมีเหตุผล (Opportunity Rationality Theory) ซึ่งวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวกับอาชญากรรม โดยเห็นว่าในกิจวัตรประจำวัน (Routine Activity)

ก็อาจเป็นเหตุแห่งอาชญากรรมขึ้นได้หากมีโอกาเสื้ออำนวย มีเหตุการณ์หลายอย่างที่ทำให้เกิดอาชญากรรม (Situational Inducement) มีบางพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่ออาชญากรรมมากกว่าแห่งอื่นๆ รวมทั้งวิถี (Life Style) บางอย่างมีโอกาทำให้ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม (Victimization) เหตุการณ์อาชญากรรมสามารถควบคุมได้ด้วยการลดโอกาสของอาชญากรรม (Criminal Opportunity) การสร้างความเสี่ยง (Risk) การป้องกันพื้นที่อันตราย (Defensible Space) ตลอดจนถึงมาตรการป้องกันและปราบปราม (Deterrence)

2.2 ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ (Community Relation Paradigm) ด้วยเหตุที่กลุ่มนิเวศวิทยาอาชญากรรมพยายามอธิบายอาชญากรรมในฐานะที่เป็นสิ่งที่เกิดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม และสภาพสังคมที่ขาดระเบียบ (Social Disorganization) ทั้งทางกายภาพเศรษฐกิจและสังคม จะนำมาซึ่งปัญหาอาชญากรรม Herbert Gans จึงเห็นว่า ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการรักษาความปลอดภัยและการป้องกันอาชญากรรมภายในชุมชน

กล่าวโดยสรุปแนวความคิดในการควบคุมพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด เด็กและเยาวชนที่ใช้ยาเสพติดเพราะมีปัญหาด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา หรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่จะนำหรือผลักดันให้ใช้ยาเสพติด ดังนั้นเด็กและเยาวชนที่มีสภาพจิตใจ สภาพแวดล้อมและสังคมที่ดีจะสามารถป้องกันตนเองจากยาเสพติดได้

ทฤษฎีการบริหาร

กระบวนการบริหารใดๆ ก็ตามผู้บริหารมักจะดำเนินการไปตามแนวคิด ความเชื่อ หรือยึดหลักตามทฤษฎีที่กล่าวไว้ หรือตามนโยบายที่ได้กำหนดขึ้นมาใหม่ ถือว่าเขาเหล่านั้นได้ดำเนินการตามแนวความคิดหรือความเชื่อของตนเองคงไม่มีใครสามารถบริหารงานโดยปราศจากปรัชญาทางการบริหาร ฟาโยล์ (Fayol, 1916 : 54 ; อ้างถึงใน จันทรานี สงวนนาม. 2545 : 20 - 21) ชาวฝรั่งเศส ผู้ได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งการบริหารเชิงการจัดการมีความเห็นว่าการบริหารเป็นศาสตร์อย่างหนึ่ง และเป็นหลักการสากลที่สามารถนำไปใช้ได้กับการบริหารทุกประเภท โดยฟาโยล์ กล่าวว่า พื้นฐานการบริหารงานเรียกว่า The Elements of Management ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 5 ประการคือ

1. การวางแผน (To Plan)
2. การจัดองค์การ (To Organize)
3. การบังคับบัญชา (To Command)
4. การประสานงาน (To Coordinate)
5. การควบคุมงาน (To Control)

จากความรู้เรื่องวิวัฒนาการแนวคิดและทฤษฎีการบริหารในสมัยก่อนๆ จะพบว่า การบริหารโดยทั่วไป มีกระบวนการอยู่หลายวิธีแต่ละวิธีมีขั้นตอนแตกต่างกันไปบ้างตามแต่ ความคิดเห็นของแต่ละวิธีตั้งจะยกมากล่าวพอสังเขปดังนี้

แคมเบลล์ และคณะ (จันทรานี สงวนนาม. 2545 : 21 - 25) ได้เสนอกระบวนการบริหารเป็น 5 ขั้น คือ

1. การตัดสินใจ (Decision - Making)
2. การปฏิบัติตามโครงการ (Programming)
3. การกระตุ้นผู้ปฏิบัติงานตั้งใจทำงาน (Stimulating)
4. การประสานงาน (Coordinating)
5. การประเมินผล (Appraising)

ลูเชอร์ กุลิก และลันเดล เออร์วิค ได้กำหนดภารกิจการบริหารงานออกเป็น 7 ภารกิจ ซึ่งนิยมใช้กันมากในชื่อของคำย่อว่า POSDCoRB ได้แก่

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การบริหารงานบุคคล (Staffing)
4. การอำนวยการ (Directing)
5. การประสานงาน (Coordinating)
6. การรายงาน (Reporting) และ
7. การงบประมาณ (Budgeting)

ส่วนสมาคมผู้บริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (The American Association of School Administrations : AASA) ได้เสนอกระบวนการบริหารการศึกษา ควรประกอบด้วย กิจกรรม 5 ขั้น ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)
2. การสรรหาทรัพยากร (Allocating)
3. การให้กำลังใจ (Stimulating)
4. การประสานงาน (Coordinating) และ
5. การประเมินผลงาน (Evaluating)

รัสเซลล์ ที เกรก สรุปว่ากระบวนการบริหารการศึกษามี 7 ขั้น คือ

1. การตัดสินใจ (Decision)
2. การวางแผนปฏิบัติ (Planning)
3. การจัดองค์การ (Organizing)
4. การติดต่อสื่อสาร (Communication)
5. การจูงใจ (Influencing)

อา
366.193
ร 1811
ร.1
2/11/29

6. การประสานงาน (Coordinating) และ

7. การประเมินผล (Evaluating)

เจสซี บี เชียร์ส กล่าวว่าการบริหารการศึกษาจะต้องดำเนินการไปตามกระบวนการ

5 ขั้น คือ

1. การกำหนดแผนงาน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การอำนวยการ (Directing)
4. การประสานงาน (Coordinating) และ
5. การควบคุมงาน (Controlling)

นักวิชาการบริหารในปัจจุบัน ฮาโรลด์ กุนท์ และซีริลโอ คอนเนลล์ (จันทร์ณี สงวนนาม. 2545 : 24) ให้ความเห็นว่างานในหน้าที่ของผู้บริหาร ได้แก่

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การจูงใจ (Motivating)
4. การควบคุม (Controlling)

จากแนวความคิดที่กล่าวข้างต้น จะเห็นว่าแนวความคิดต่างๆ นั้นมีความเห็นพ้องต้องกันเป็นส่วนใหญ่ว่า กระบวนการบริหารอย่างน้อยจำเป็นต้องมีองค์ประกอบในเรื่องของการวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยการ การประสานงาน และการควบคุมงาน นอกจากนี้บางท่านยังเห็นว่าน่าจะมีองค์ประกอบอื่นๆ ด้วย เช่น การจูงใจ การติดต่อสื่อสาร ความคิดริเริ่ม นโยบาย และอำนาจหน้าที่ เป็นต้น เข้ามาเป็นส่วนประกอบด้วย ทั้งนี้แล้วแต่ดุลยพินิจของผู้บริหารที่จะนำไปใช้ อย่างไรก็ตามในการบริหารการศึกษายึดหลักกระบวนการบริหารเช่นเดียวกับกับกระบวนการบริหารทั่วไป ซึ่งน่าจะประกอบด้วยสิ่งที่สำคัญๆ 6 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดหน่วยงานองค์การ การจัดบุคคลเข้าทำงาน การประสานงาน การควบคุมงานและการจูงใจ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะถูกจัดกระทำเป็น 2 ระยะ คือ

1. ก่อนการดำเนินงาน ขั้นตอนที่ต้องจัดกระทำขึ้นก่อนการดำเนินงาน ได้แก่ การวางแผน การจัดหน่วยงานองค์การ
2. ระหว่างการดำเนินงาน ขั้นตอนที่ต้องจัดกระทำในขณะที่กำลังดำเนินการอยู่ ได้แก่ การจัดบุคคลเข้าทำงาน การประสานงาน การควบคุมงาน และการจูงใจ (กิติมา ปรีดีติลก. 2532 : 23 - 30)

การวางแผน (Planning) การวางแผนเป็นการพิจารณาและกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ปรารถนา เป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างปัจจุบันและอนาคต

เป็นการคาดการณ์สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นการวางแผนเป็นการกำหนดทิศทางการดำเนินงานขององค์กรเพื่อมุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร

ธงชัย สันติวงษ์. (2530 : 50) ได้อธิบายถึงการวางแผนโดยมีรายละเอียดสอดคล้องกันพอสรุปได้ดังนี้ การวางแผนเป็นหลักการสำคัญขั้นต้นของกระบวนการบริหาร แผนที่ดีจะช่วยให้การบริหารสำเร็จลุล่วงไปด้วยความราบรื่น รูปแบบของแผนมีหลายอย่างต่างกันสุดแต่ว่าจะวางแผนขึ้นมาสำหรับกิจการใดและวัตถุประสงค์อย่างไร แผนงานเป็นประจักษ์ซึ่งมีทิศทางชัดเจนในการดำเนินงาน อย่างไรก็ตามไม่ว่าแผนงานนั้นจะดีแค่ไหนก็ตามหากผู้ใช้แผนไม่ดำเนินงานตามแผนหรือไม่ให้ความสนใจแก่แผนงานนั้นเท่าที่ควรแล้ว แผนงานนั้นก็จะไร้ความหมาย แผนงานจึงเป็นหลักและรากฐานในการปฏิบัติงานทั้งปวงถ้าปราศจากการวางแผนและการติดตามที่ดีแล้วโอกาสที่จะทำงานให้ได้ผลดีจึงมีอยู่น้อยมาก ผู้บริหารที่ฉลาดควรสนใจและให้ความสำคัญแก่แผนงานอย่างเพียงพอ หากยอมเสียเวลาในการศึกษาสำหรับการวางแผนก่อนก็就不用เสียเวลาเสียแรงงานและเสียเงินจำนวนมาก เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคและสามารถปรับปรุงกิจการงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ได้มีผู้ให้ความหมายของการวางแผนไว้มากมายแตกต่างกันตามทัศนะของแต่ละกลุ่ม แต่ไม่ว่าจะมีการกำหนดความหมายแตกต่างกันอย่างไรสาระสำคัญของการวางแผนก็น่าจะหมายถึง การเตรียมการล่วงหน้าเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการ วิธีการแก้ปัญหา ตลอดจนการแสวงหาวิธีการที่ดีที่สุดและรวดเร็วที่สุด เพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการจัดลำดับกิจกรรมสำคัญๆ ตามลำดับก่อนหลังและตามลำดับเวลาที่จะต้องทำให้เสร็จ จัดให้มีทรัพยากรในการบริหารไว้เพียงพอวางแผนเพื่อให้มีการประสานงานตลอดจนกำหนดระบบการควบคุมงาน

เมื่อการวางแผนมีความสำคัญเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร ผู้บริหารจึงควรมีการวางแผนในการทำงานทุกครั้ง ควรเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การวางแผนที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องขึ้นกับความจริงและข้อมูล ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับอารมณ์หรือความต้องการ การวางแผนจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการทางปัญญา เช่น เป็นผู้มองการณ์ไกล มีวิสัยทัศน์ คาดการณ์ได้แม่นยำ เตรียมที่จะเผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้นจัดกิจกรรมเป็นขั้นตอนรู้จักวางจุดมุ่งหมายได้ถูกต้องตามลำดับเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ การวางแผนงานเป็นงานต่อเนื่องแผนทุกแผนควรจัดกระทำขั้นต้นและทบทวนแก้ไขในเวลาต่อมาหรือเมื่อได้มีข้อเท็จจริงใหม่ หรือมีสิ่งใหม่ที่เกี่ยวข้องกับแผนเกิดขึ้น โดยปกติจะมีการตรวจแผนอยู่เป็นประจำหากมีความจำเป็นก็อาจมีการแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ใหม่

เนื่องจากการวางแผนถูกนำไปใช้กับกิจกรรมทุกชนิด แผนจึงถูกแบ่งออกเป็นหลายประเภทตามลักษณะของงานบางแผนใช้กับเรื่องกว้างๆ บางแผนใช้กับเรื่องแคบๆ บางแผนเน้นเรื่องสถานที่ บางแผนเน้นเรื่องปฏิบัติจริง ค่าใช้จ่าย คุณภาพหรือสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ลักษณะของแผนโดยทั่วไป จะต้องประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดไว้ล่วงหน้าว่าจะมีการปฏิบัติอะไรและอย่างไร เป็นการชี้ทางให้เห็นและเป็นการป้องกันการเข้าใจผิดและหลงทาง วัตถุประสงค์จะต้องกำหนดไว้แจ่มแจ้งชัดเจน โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมต้องมีการจัดเรียงลำดับวัตถุประสงค์และมีการปรับปรุงแก้ไขเป็นระยะๆ ไป
2. มาตรฐานในการบริหาร เป็นการกำหนดความต้องการความสมดุลและความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรทั้งหลาย มาตรฐานเป็นเครื่องกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการควบคุม การกำหนดอาจเขียนเป็นคำอธิบายหรือโดยการบอกกล่าวด้วยคำพูดให้ถือปฏิบัติตาม
3. งบประมาณ ได้แก่ แผนการรับและแผนการจ่ายซึ่งกำหนดขึ้นสำหรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและเป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมซึ่งใช้เป็นแผนการควบคุมได้
4. แผนงาน เป็นแผนเบ็ดเสร็จซึ่งรวมการใช้ทรัพยากรต่างๆ และการจัดเรียงลำดับของกิจกรรมซึ่งจะต้องทำตามกำหนดระยะเวลาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
5. นโยบาย หมายถึง การตกลงขั้นต้นในการกำหนดแนวทางอย่างกว้าง ในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ นโยบายที่ดีจะต้องกำหนดไว้อย่างกว้างๆ และสอดคล้องกัน และแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาองค์การในที่สุด
6. วิธีปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการของงานทั้งหลายซึ่งเกี่ยวข้องกัน มีการจัดเรียงลำดับพร้อมทั้งกำหนดวิธีปฏิบัติ ตลอดจนจัดสายทางเดินของงานไว้ด้วย วิธีปฏิบัติควรจะแน่นอนมันคงจะเปลี่ยนแปลงต่อเมื่อมีเหตุการณ์กระทบต่อการดำเนินงานเกิดขึ้นเท่านั้น
7. วิธีการ หมายถึง ขั้นตอนของวิธีปฏิบัติงานอย่างหนึ่ง และเป็นการกำหนดว่างานขั้นนี้จะต้องปฏิบัติอย่างไรโดยพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ ค่าใช้จ่าย เวลา เงิน และกำลัง สำหรับการวางแผนทางการศึกษา ก็ได้อาศัยหลักการวางแผนโดยทั่วไปมาประยุกต์ใช้ กล่าวคือ การวางแผนทางการศึกษานั้นจะระบุถึงเป้าหมายที่ตั้งอยู่บนบทบาทของการศึกษาในสังคมนั้นมีการกำหนดสถานะในปัจจุบัน พิจารณาถึงความต้องการและเป้าหมายในอนาคต มีการกำหนดวิธีดำเนินการหรือหนทางที่จะทำให้เป้าหมายสัมฤทธิ์ผล ตลอดจนกระบวนการวางแผนจะต้องพิจารณาถึงสภาพทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง การได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายในระหว่างดำเนินการดำเนินงานจะมีการประเมินหรือวิเคราะห์ผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อดูว่าเป้าหมายประสบผลสำเร็จหรือไม่ และจะต้องแก้ไขปรับแผนเพื่อการปรับปรุงอย่างไร ซึ่งมีรายละเอียดของกิจกรรมการวางแผนพอสรุปได้ดังนี้
 1. การเตรียมการประกอบด้วย การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผน การกำหนดความต้องการและวัตถุประสงค์ การสร้างทางเลือกและการกำหนดทางเลือก
 2. การนำแผนไปปฏิบัติประกอบด้วย การประสานงาน การลงมือปฏิบัติ การเฝ้าระวัง และการปรับปรุงแก้ไขแผนงาน

3. การประเมินผลประกอบด้วย การประเมินผลระหว่างการปฏิบัติและการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ

การจัดองค์การ (Organizing) การจัดการองค์การที่เป็นระบบ ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้นำองค์การนั้นๆ ชงชัย สันติวงษ์ (2530 : 219 - 220) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดองค์การ หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบหน้าที่งานต่างๆ (Ordering Function) ภายในองค์การงานต่างๆ ที่ทำอยู่ในทุกวันนี้เน้นเกือบทุกอย่างต่างมีการร่วมมือกันทำเป็นกลุ่มในลักษณะองค์การ โดยกลุ่มคนที่เข้ามาทำงานร่วมกันมักจะรวมกันและทำงานด้วยกันในรูปแบบที่จะมีการประสานงานหรือร่วมมือกัน เพื่อที่จะให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์องค์การที่สร้างขึ้นมานั้น คือสิ่งที่เอื้ออำนวยให้เป็นสื่อให้กลุ่มคนสามารถทำงานเพื่อวัตถุประสงค์ที่สูงกว่าที่เกินกว่าคนๆ เดียวจะทำได้ด้วยตนเอง

กระบวนการจัดองค์การ (Process Organizing) หมายถึง การจัดกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อสำหรับที่จะให้สำเร็จผลในวัตถุประสงค์ในส่วนรวมและดำเนินการมอบหมายงานแต่ละกลุ่มให้กับผู้บริหารซึ่งควรจะต้องมีอำนาจหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับการควบคุมบังคับบัญชาคนให้ปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอื่นๆ ให้เสร็จสิ้นไป หน้าที่การจัดองค์การจะเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการแบ่งงานกันทำ พร้อมกับการแบ่งส่วนอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมให้และในที่สุดก็คือการรวมอยู่เป็นกลุ่มของโครงสร้างเดียวกันที่ยังคงมีระเบียบที่จะติดต่อสัมพันธ์กันได้ตามปกติ เป็นกลุ่มที่มุ่งสู่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมอันเดียวกันตลอดเวลา ตามที่กล่าวมาข้างต้นนี้ การจัดองค์การที่สามารถกระทำได้ถูกต้องจะก่อประโยชน์ประการสำคัญๆ จะช่วยให้มีผลดีและมีประสิทธิภาพสูงในการใช้ทรัพยากรต่างๆ กล่าวคือ ทรัพยากรทุกชนิดที่เอามารวมกันทำงานจะมีกรอบระเบียบที่มีการแบ่งส่วนชัดเจน เป็นองค์การที่เป็นทางการ (Formal Organization) ที่รวมเป็นโครงสร้างซึ่งได้จัดทำขึ้นตามกระบวนการสำหรับให้บุคคลฝ่ายต่างๆ เข้ามาร่วมกันปฏิบัติ เพื่อความสำเร็จตามจุดหมายต่างๆ ได้

จากคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า คนตระหนักถึงประโยชน์ที่จะได้จากองค์การและประสงค์ที่จะให้ได้มาซึ่งเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งอุปสรรคสำคัญก็คือความสำเร็จตามสิ่งที่ประสงค์ ความสำเร็จดังกล่าวขึ้นอยู่กับความมีประสิทธิภาพขององค์การ ประสิทธิภาพขององค์การจะเป็นเช่นไรนั้น ก็ย่อมขึ้นอยู่กับการที่ผู้บริหารจะมีความสามารถในการจัดองค์การได้ถูกต้องเหมาะสมดีเพียงใด

การอำนวยความสะดวก (Directing) การอำนวยความสะดวกเป็นหน้าที่หลักที่จะต้องปฏิบัติอยู่เป็นประจำของหัวหน้างานทุกระดับในการชี้แนะและจูงใจบุคคลอื่นทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ การอำนวยความสะดวกมีความสำคัญมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพผลต่อองค์การ เพราะมีอัตราความดีในการใช้สูงกว่าขั้นตอนอื่น การอำนวยความสะดวก เป็นคำรวมใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น การสั่งงาน การจูงใจ การประสานงาน กิจกรรมต่างๆ ขององค์การจะดำเนินการไปได้ด้วยดี

ซงชัย สันติวงษ์ (2530 : 374 - 375) ได้กล่าวไว้ว่า ในการบริหารงานการอำนวยความสะดวกถือเป็นหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้บริหาร เพราะโดยปกติแล้วกิจกรรมที่ผู้บริหารจำเป็นต้องกระทำตลอดเวลาในการบริหารงานก็คือ การอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ ให้คำแนะนำสั่งสอนควบคุมดูแลให้การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการอำนวยความสะดวกก็คือ การทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือคนงานทราบว่า เขาจะต้องทำอะไร ทำอย่างไรและเมื่อไรเขาจึงจะต้องทำ อย่างไรก็ตามผลสำเร็จจะขึ้นอยู่กับความเข้าใจร่วมกันของการอำนวยความสะดวกระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการอำนวยความสะดวกก็คือ การสั่งงานการที่จะคาดหวังให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามได้ถูกต้อง ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีศิลปะในการสั่งงานด้วย โดยทั่วไปแล้วการสั่งงานไปยังผู้ใต้บังคับบัญชาจะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลในแต่ละกรณี ในบางครั้งมีความจำเป็นต้องสั่งงานอย่างรีบด่วน บางครั้งการให้คำแนะนำก็เพียงพอที่จะให้ผู้รับคำสั่งทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้เป็นที่พอใจ การสั่งงานมีหลายรูปแบบแตกต่างกันดังนี้

1. การสั่งงานโดยตรงหรือออกคำสั่ง เป็นการสั่งงานที่ต้องการให้ผู้รับคำสั่งปฏิบัติตามคำสั่งทันที มักใช้ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือกรณีที่จะรักษาระเบียบวินัยโดยเคร่งครัด
2. การสั่งงานแบบขอร้อง เป็นการสั่งงานที่มีลักษณะโน้มน้าวใจไปในทางขอความช่วยเหลือ เปิดโอกาสให้ผู้รับมอบหมายงานได้มีโอกาสใช้ดุลยพินิจในการทำงานบ้างหรือใช้กับผู้เข้าปฏิบัติงานใหม่เพื่อให้มีกำลังใจในการปฏิบัติงาน
3. การสั่งงานแบบเสนอแนะ เป็นการสั่งงานในลักษณะที่ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความคิดริเริ่มในการทำงาน หรือสั่งงานให้กับผู้ที่เคยปฏิบัติงานนั้นอยู่เสมอ
4. การสั่งงานแบบอาสาสมัคร เป็นการสั่งงานที่นอกเหนือจากหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ เป็นงานที่ต้องอาศัยความเต็มใจ

ส่วนวิธีการสั่งงานนั้นสามารถกระทำได้ทั้งลักษณะที่เป็นลายลักษณ์อักษรและด้วยวาจา อย่างไรก็ตามการสั่งงานที่ดีควรมีลักษณะที่เป็นไปได้ทั้งด้านความสามารถของผู้รับผิดชอบจนด้านความพร้อมเพียงของเครื่องมือเครื่องใช้ มีลักษณะเป็นการจูงใจต่อผู้รับคำสั่ง มีการคาดการณ์ดีที่เหมาะสมสมบูรณ์และถูกต้อง

การประสานงาน (Coordinating) การทำงานร่วมกับผู้อื่นที่จะเอื้อต่อการทำงานภายในองค์กร โดยการสร้างความเคารพความเข้าใจซึ่งกันและกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน กิติมา ปรีดีติติก (2532 : 31-32) ได้กล่าวถึงการประสานงานไว้ว่า เนื่องจากโครงสร้างในสมัยปัจจุบันมีการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะอย่างมากขึ้น ดังนั้นในการบริหารจึงจำเป็นต้องมีการประสานงาน เพื่อให้งานดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน การประสานงานเป็นการจัดให้มีและส่งเสริมให้ฝ่ายต่างๆ ร่วมมือปฏิบัติการกันทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับตัวคน จิตใจ วัสดุและวิธีการต่างๆ การประสานงานจะทำให้ติดต่อเมื่อมีการจัดแบ่งหน่วยงานได้ถูกส่วน ผู้บริหารจะเป็นผู้พิจารณาว่าจะทำการประสานงานอย่างไรจึงจะถูกต้องและ

เหมาะสม โดยทั่วไปแล้วผู้ประสานงานก็คือหัวหน้าหน่วยงานหรืออาจเป็นบุคคลที่หัวหน้าหน่วยงานแต่งตั้งขึ้น การประสานงานถือว่ามีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารงานอย่างหนึ่ง ซึ่งควรจะต้องจัดให้มีในขั้นตอนของการบริหาร จะช่วยก่อให้เกิดประโยชน์ต่างๆ อาทิ ช่วยทำให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างรวดเร็ว การประสานงานที่ดีจะช่วยสร้างความเข้าใจอันดีในหมู่คณะ ก่อให้เกิดความสามัคคีและลดปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน ช่วยป้องกันการทำงานซ้ำซ้อน ช่วยให้หน่วยงานเข้าใจปัญหาของหน่วยงานอื่น และนำมาเป็นบทเรียนในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับหน่วยงานของตน อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานได้

วิธีการประสานงานจะเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่จะเป็นผู้พิจารณาเลือกใช้ในการประสานงาน ได้มีผู้แบ่งการประสานงานออกไว้เป็นหลายแบบ ดังนี้

1. การประสานงานโดยแผน (Coordination by Plan) เป็นการประสานงานที่ดำเนินการไปตามแผนที่กำหนดไว้
2. การประสานงานโดยผลที่เกิดขึ้น (Coordination by Feedback) เป็นการประสานงานในหน่วยงานที่มีภาวะแวดล้อมที่ประกอบและสถานการณ์ของหน่วยงานที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทำให้ยากที่จะคาดการณ์ล่วงหน้าได้ การประสานงานแบบนี้จะใช้วิธีการกำหนดแผนระยะยาวย่อมไม่ค่อยได้ผล ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแผนการประสานงานอยู่เสมอ

นอกจากนี้หากพิจารณาในลักษณะของความสัมพันธ์ภายนอกองค์กร วิธีการประสานงานอาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การประสานงานในองค์กร (Internal Coordination) คือการประสานงานที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานที่อยู่ภายในองค์กรเดียวกัน เป็นการประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานในหน่วยงานเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้
2. การประสานงานภายนอกองค์กร (External Coordination) เป็นการประสานงานระหว่างหน่วยงานหนึ่งกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกซึ่งมีความเกี่ยวข้องและต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

การจูงใจ (Motivation) ได้มีผู้ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้ต่างๆ กันดังนี้คือ พะยอม วงศ์สารศรี (2542 : 122 ; อ้างถึงใน จันทรานี สงวนนาม. 2545 : 202) กล่าวไว้ว่า การจูงใจในลักษณะง่ายๆ คือ การนำปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การทำให้ตื่นตัว (Arousal) การคาดหวัง (Expectancy) การใช้เครื่องล่อ (Intensives) การลงโทษ (Punishment) มาเป็นแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทาง เพื่อบรรลุมุ่งหมายหรือเงื่อนไขที่ต้องการ

ลูตันส์ (Lutanz. 1993 : 114 ; อ้างถึงใน จันทรานี สงวนนาม. 2545 : 202) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นแรงผลักดันให้คนใช้ความสามารถมากขึ้นและกระบวนการเบื้องต้น

ของการเกิดแรงจูงใจ จะเกิดจากความต้องการ (Needs) ทำให้เกิดแรงขับ (Drives) เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย (Goals)

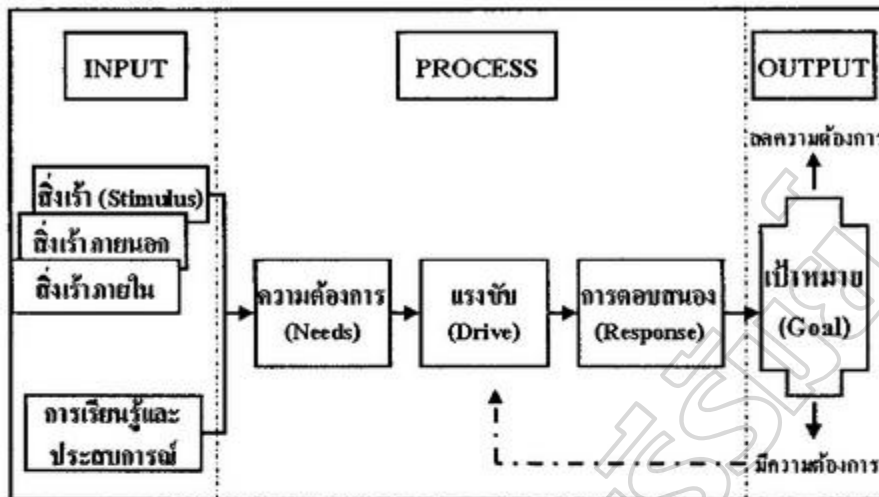
จากความหมายดังกล่าว จะเห็นได้ว่าแรงจูงใจมีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการ (Needs) แรงขับ (Drives) ซึ่งเกิดขึ้นภายในตัวบุคคลส่วนเครื่องล่อหรือสิ่งจูงใจ (Incentives) เกิดจากการจูงใจภายนอก เช่น การให้รางวัลหรือสิ่งตอบแทน เป็นต้น เมื่อบุคคลเกิดความ ต้องการทำให้เกิดแรงขับ แรงขับที่เกิดขึ้นจะไปกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา ด้วยการกำหนดทิศทางหรือตั้งเป้าหมายที่จะแสดงพฤติกรรมเพื่อให้สนองความต้องการ เมื่อสามารถสนองความต้องการได้แล้ว แรงขับจะลดลง บุคคลก็จะเกิดความพึงพอใจที่ความต้องการได้รับการตอบสนอง แต่ถ้าความต้องการไม่ได้รับการตอบสนองก็จะวนเข้าสู่การเกิดแรงขับอีกครั้งหนึ่ง และดำเนินเป็นกระบวนการเรื่อยไปสู่ความพึงพอใจ ถ้ามนุษย์มีความต้องการสิ่งใด ก็จะพยายามผลักดันตนเองให้ได้รับการสนองตอบความต้องการนั้นๆ แสดงว่าบุคคลนั้น เกิดแรงจูงใจในการแสวงหาสิ่งที่สามารถตอบสนองความพึงพอใจ ธรรมชาติของการจูงใจจะเกิดขึ้นเป็นกระบวนการต่อเนื่องครบเท่าที่มนุษย์ยังดำรงชีวิตอยู่ในสังคม

แรงจูงใจ หมายถึง สภาวะที่เป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่แรงจูงใจนั้นต้องการ แรงจูงใจอยู่ในภาวะไม่หยุดนิ่งและเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดเวลา เพื่อสร้างสภาวะของร่างกายเราให้เกิดความสมดุล สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามที่คาดหวังไว้

แรงจูงใจ ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมแตกต่างกันไป พฤติกรรมบางอย่างก็เกิดจากแรงจูงใจที่เห็นได้ง่ายๆ ชัดเจน แต่พฤติกรรมบางอย่างก็มีแรงจูงใจหลายอย่างรวมกัน หรือจากแรงจูงใจที่ลึกซึ้งซับซ้อน จึงเป็นพฤติกรรมที่ค้นหาสาเหตุได้ยาก ดังนั้นการที่จะเข้าใจถึงพฤติกรรมของบุคคล จึงต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับแรงจูงใจของคนๆ นั้นว่ามีแรงจูงใจอยู่ในประเภทใด มีความต้องการในระดับใด

กระบวนการเกิดแรงจูงใจ

แรงจูงใจเกิดขึ้นมาได้ ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มากกระตุ้นหรือผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปอย่างมีทิศทาง โดยมีกระบวนการดังนี้

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบของแรงจูงใจและระบบการจูงใจ

จากภาพองค์ประกอบของแรงจูงใจและระบบการจูงใจสามารถสรุปได้ดังนี้

Input ปัจจัยนำเข้าอันเป็นตัวเร้าและกระตุ้นให้เกิดกระบวนการจูงใจ ประกอบด้วย สิ่งเร้า (Stimulus) หรือสิ่งแวดล้อม ที่มีหน้าที่เร้าให้มนุษย์กระทำพฤติกรรม ได้แก่ สิ่งเร้าภายนอก (External Stimulus) เป็นสิ่งเร้าที่อยู่นอกร่างกายมนุษย์ ทั้งสิ่งที่มีตัวตน เช่น วัตถุ สิ่งของ คน สัตว์และสิ่งเร้าที่เป็นนามธรรม เช่น หลักศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น ส่วนสิ่งเร้าภายใน (Internal Stimulus) เป็นผลมาจากการทำงานของระบบต่างๆ ในร่างกาย เช่น น้้าย่อย กระตุ้นให้มนุษย์เกิดความหิว เป็นต้น นอกจากสิ่งเร้าแล้วการเรียนรู้และประสบการณ์ ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลก็เป็นปัจจัยเบื้องต้นเร้าให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันได้

Process เมื่อมีปัจจัยที่มากกระตุ้นซึ่งอาจเป็นสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ที่มาเร้า กระตุ้นจูงใจ ย่อมทำให้บุคคลเกิดความต้องการ (Needs) ซึ่งเป็นภาวะการขาดบางสิ่งบางอย่าง อาจเป็นการขาดทางด้านร่างกายหรือการขาดทางด้านจิตใจก็ได้ ทำให้เกิดภาวะตึงเครียดขึ้นภายในร่างกาย ภาวะตึงเครียดนี้จะกลายเป็น แรงขับ (Drive) หรือตัวกำหนดทิศทาง (Action Oriented) ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนอง (Response) การตอบสนองจะดำเนินต่อไปจนกว่าจะถึงเป้าหมายความต้องการ

Output เป้าหมาย (Goal) เป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมตามที่คาดหวัง เป้าหมายที่กำหนดไว้อาจสอดคล้องกับความต้องการของคนหรือไม่ก็ได้ เพราะบางคนก็แสดงการตอบสนองแล้วไม่ถึงเป้าหมาย หรือแม้ถึงเป้าหมายแล้วแต่ก็ยังไม่ใช้สิ่งที่ตนต้องการจริงๆ ความต้องการของบุคคลก็ยังมีอยู่ ทำให้ความตึงเครียดผลักดันให้เกิดแรงขับจนต้องมีการตอบสนอง

อยู่อีกจนกว่าบุคคลนั้นจะเกิดความพึงพอใจเป็นเป้าหมายที่ตนต้องการ บางครั้งเราพบว่า พฤติกรรมที่ควรเหมือนกันกลับมีความแตกต่างกันทั้ง ๆ ที่มีแรงขับเคลื่อนเดียวกัน เช่น นักศึกษา ที่ต้องการสอบได้บางคนขยันท่องหนังสือ บางคนซื้อหนังสือเก็งข้อสอบ บางคนทุจริตการสอบ เป็นต้น

ลักษณะของคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เช่น ตั้งจุดมุ่งหมายหรือตั้งระดับ ความคาดหวังไว้สูง ทำอะไรมีแผนงาน มีความมานะบากบั่นพยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ พยายามไปให้ถึงจุดหมายที่วางไว้

ลักษณะของคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ เช่น ทำงานไม่มีจุดมุ่งหมาย ไม่มีแผนการ ทำงาน ตั้งจุดมุ่งหมายหรือตั้งระดับความคาดหวังที่ต่ำสามารถไปถึงได้ง่ายไม่ต้องใช้ ความพากเพียรมานะพยายามมากนัก

ความต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น ทำให้เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ ผู้มี แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์จะมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. เมื่อทำสิ่งใดเป้าหมายก็เพื่อได้รับการยอมรับจากกลุ่ม
2. ไม่มีความทะเยอทะยาน มีความเกรงใจสูง ไม่กล้าแสดงออก
3. ตั้งเป้าหมายต่ำ
4. หลีกเลี่ยงการโต้แย้งมักจะคล้อยตามผู้อื่น

ความต้องการมีอิทธิพลอยู่เหนือผู้อื่นทำให้เกิดแรงจูงใจใฝ่อำนาจ ผู้มีแรงจูงใจ ใฝ่อำนาจจะมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. ชอบมีอำนาจเหนือผู้อื่น ซึ่งบางครั้งอาจจะออกมาในลักษณะการก้าวร้าว
2. มักจะต่อต้านสังคม
3. แสวงหาชื่อเสียง ชอบเป็นผู้นำ
4. ชอบเสี่ยง ทั้งในด้านของการทำงาน ร่างกาย และอุปสรรคต่าง ๆ

สำหรับผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจนั้น พบว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจแบบนี้ส่วนมากมักจะพัฒนา มาจากความรู้สึกที่ตนเอง "ขาด" ในบางสิ่งบางอย่างที่ต้องการ อาจจะเป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้ ทำให้เกิดมีความรู้สึกเป็น "ปมด้อย" เมื่อมีปมด้อยจึงพยายามสร้าง "ปมเด่น" ขึ้นมาเพื่อชดเชย กับสิ่งที่ตนเองขาด ความต้องการทำร้ายผู้อื่นทำให้เกิด แรงจูงใจใฝ่ก้าวร้าว ผู้มีแรงจูงใจใฝ่ ก้าวร้าว จะมีลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. ถือความคิดเห็นหรือความสำคัญของตนเป็นใหญ่
2. ชอบทำร้ายผู้อื่น ทั้งการทำร้ายด้วยกายหรือวาจา

ผู้ที่มีลักษณะแรงจูงใจแบบนี้มักเป็นผู้ที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมากเกินไป บางครั้งพ่อแม่อาจจะใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงเกินไป ดังนั้น เด็กจึงหาทางระบายออกกับผู้อื่น หรืออาจจะเนื่องมาจากการเลียนแบบบุคคลหรือจากสื่อต่าง ๆ เป็นต้น

ความต้องการได้รับความช่วยเหลือและความเห็นใจทำให้เกิดแรงจูงใจใฝ่พึงพา ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่พึงพา จะมีลักษณะสำคัญ ดังนี้ ไม่มั่นใจในตนเอง ไม่กล้าเสี่ยง ไม่กล้าตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง มักจะลังเล ต้องการความช่วยเหลือและกำลังใจจากผู้อื่น

ลักษณะของผู้ที่ได้รับการจูงใจ

1. มีพลัง (Energy) การจูงใจทำให้คนเราเกิดพลังขึ้นมา เพื่อที่จะกระทำกิจกรรมนั้นให้สำเร็จลุล่วงไปในสถานการณ์หนึ่ง เช่น คนที่หิวข้าวเพราะอดอาหารมาเป็นเวลานานก็จะดิ้นรนแสวงหาอาหารอย่างสุดกำลัง

2. เกิดความพยายาม (Persistency) บุคคลที่ได้รับการจูงใจ จะไม่เกิดความท้อถอยหรือล้มเลิกการกระทำนั้นๆ ลงไปโดยง่าย

3. เปลี่ยนแปลงเป้าหมาย (Variability) หรือแสวงหาทางออกให้กับตนเอง บางครั้งเมื่อเราพยายามทำเต็มที่แล้วแต่ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามที่หวังไว้ เราอาจเปลี่ยนแปลงเป้าหมายใหม่ได้ เช่น นักเรียนที่ต้องการอยากเป็นคนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ ก็จะพยายามเรียนให้เก่ง แต่เมื่อพยายามแล้วผลการเรียนยังไม่ดีพอ ก็อาจหันไปเอาเด่นทางดนตรี กีฬา หรือกิจกรรมก็ได้

จากการศึกษาเรื่องแรงจูงใจ พบว่ามนุษย์ย่อมมีความต้องการเหมือนๆ กัน ครอบครัวยุคใหม่ที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้แล้ว ก็เกิดปัญหาความต้องการอยู่เรื่อยไป แต่ถ้าความต้องการได้รับความตอบสนองก็จะเลิกสนใจ มนุษย์มีความต้องการแตกต่างกัน ทางด้านปริมาณ ความต้องการระดับต่ำค่อนข้างมีขอบเขตจำกัดแต่ความต้องการระดับสูงมักจะไม่มีการจำกัด ดังนั้นในการบริหารองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย จึงจำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรมความต้องการของมนุษย์เพื่อเป็นการจูงใจให้มีส่วนร่วมปฏิบัติงานในองค์กร และให้ความร่วมมือในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ

การควบคุม (Controlling) ประกอบ คุณณรงค์ (2533 : 17-19) ได้กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของกระบวนการบริหารก็คือ การควบคุม ผู้บริหารที่จะต้องทำการติดตามผลการปฏิบัติต่างๆ ที่ได้สั่งการไปแล้วถ้าหากมิได้มีการควบคุม หรือตรวจสอบแล้ว ผู้บริหารจะไม่สามารถแน่ใจได้เลยว่าแผนงานต่างๆ ที่ผู้บริหารได้จัดทำและสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไปทำนั้นจะสำเร็จลงไปด้วยดี ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องทำการกำหนดหรือจัดระเบียบงานต่างๆ และควรต้องตรวจสอบงานในระหว่างกระบวนการโดยสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อที่จะบังคับหรือควบคุมให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงอาจกล่าวได้ว่าการควบคุม คือ การติดตามการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนหรือไม่ หากมีปัญหาจะได้แก้ไขได้และทันเวลาที่

ในการควบคุมงานนั้น ย่อมมีขั้นตอนในการควบคุมแตกต่างกันไปตามบรรยากาศขององค์กร และประเภทของงาน ไม่มีผู้ที่กำหนดมาตรฐานที่ตายตัวแน่นอนลงไปว่างานที่มีลักษณะเช่นไรควรมีกระบวนการควบคุมอย่างไร แต่สิ่งที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการควบคุม

ได้แก่ กำหนดเป้าหมายในการควบคุมให้ชัดเจนแน่นอน กำหนดเกณฑ์ควบคุมงานมาตรฐาน ในการปฏิบัติงาน เปรียบเทียบผลงานกับเกณฑ์มาตรฐานและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง การควบคุมดังกล่าว มักจะมีขอบข่ายในเรื่องปริมาณ คุณภาพ เวลาที่ใช้และค่าใช้จ่าย เป็นต้น การควบคุมจะช่วยให้ทราบว่า การปฏิบัติงานของบุคคลหนึ่งดีกว่า หรือต่ำกว่ามาตรฐาน เพียงใด วิธีการควบคุมงานมีหลายวิธี เช่น การใช้ข้อมูลทางสถิติ การใช้ระบบรายงาน และการวิเคราะห์ การวิเคราะห์จุดต้นทุน การตรวจสอบภายในและการสังเกตการณ์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามผู้บริหารที่ฉลาดควรจัดให้มีระบบควบคุมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการประกันว่า เหตุการณ์ต่างๆ จะดำเนินไปตามแผนที่วางไว้ การวางแผนควบคุมงานทุกระดับต้องมี หลักเกณฑ์ที่เหมาะสมกล่าวคือ การควบคุมคำนึงถึงลักษณะและความต้องการของงานต้องรายงาน ความคลาดเคลื่อนได้ทันที การควบคุมเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าการควบคุมต้องไม่เพียงแต่ ระบุความคลาดเคลื่อนเท่านั้น แต่ต้องเจาะลงไปว่าความผิดพลาดใดเป็นสิ่งที่สำคัญ วิธีการ ควบคุมควรมีการกำหนดเป้าหมาย การควบคุมควรมีลักษณะยืดหยุ่น การควบคุมควรเหมาะสมกับ แบบขององค์การ การควบคุมควรมีลักษณะประหยัด การควบคุมจะเป็นที่เข้าใจ แก่ผู้ปฏิบัติ การควบคุมสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดได้

นโยบายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ปัญหาหยาเสพติด

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549)

จากในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ได้ให้ความสำคัญของ การป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสพติดไว้ในระดับที่มีความสำคัญสูง เนื่องจากปัญหาหยาเสพติด ได้กลายเป็นภัยคุกคามที่ก่อกวนบ่อนทำลายสังคมไทยมากยิ่งขึ้น และส่งผลกระทบในวงกว้าง ทั้งต่อตัวบุคคลและสังคมโดยรวม โดยเฉพาะกระทบต่อการพัฒนาทางร่างกาย จิตประสาทและ ทำลายสมองของเด็ก เยาวชนและแรงงานที่เป็นพลังสำคัญในอนาคต รัฐบาลได้มอบหมายให้ หน่วยงานหลัก 3 หน่วยงาน คือ สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ร่วมกันจัดทำ แผนแม่บท เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ขึ้นโดยมีกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์และ ยุทธศาสตร์แนวทางในการดำเนินงานดังนี้

กรอบแนวคิด

1. ต้องเร่งรณรงค์สร้างกระแสสังคมให้ทุกคนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด และมีจิตสำนึกที่จะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหายาอย่างจริงจังในฐานะที่เป็นปัญหาของสังคมและของ ประเทศชาติ
2. ต้องแก้ปัญหาแบบองค์รวมครบวงจร โดยยึดชุมชนเป็นศูนย์กลางและยึดพื้นที่

เป้าหมายเน้นการระดมสรรพกำลังและบูรณาการแผนงาน โครงการกิจกรรมและทรัพยากร

3. ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อการป้องกันปัญหาโดยสร้างภูมิคุ้มกันและการบำบัดรักษาและฟื้นฟูเพื่อลดอุปสงค์ยาเสพติดควบคู่กับการปราบปรามอย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินการทางกฎหมายที่รวดเร็วเด็ดขาดและจริงจัง

4. ต้องเน้นเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชนและสถาบันทางสังคม

5. ต้องมีเอกภาพเชิงนโยบาย มียุทธศาสตร์และมาตรการที่มีความหลากหลาย ยืดหยุ่นเหมาะสมกับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย มีการบริหารจัดการที่รวดเร็วมีประสิทธิภาพ

6. ต้องมีการร่วมมือระบบเครือข่ายกับต่างประเทศในเชิงรุก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างให้คน ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายในสังคมมีความเข้มแข็งมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกชั้นตอน

2. เพื่อลดปริมาณความต้องการยาเสพติดในประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็ก เยาวชนและกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

3. เพื่อเร่งบำบัดรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพและผู้ติดยาทุกคน

4. เพื่อลดปริมาณยาเสพติด จำนวนผู้ผลิต ผู้ลำเลียง ผู้จำหน่ายและผู้ให้การสนับสนุน

5. เพื่อหยุดยั้งความรุนแรงและควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในแต่ละพื้นที่ ยุทธศาสตร์แนวทางการดำเนินงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกันและลดเงื่อนไขการแพร่ระบาดของยาเสพติด รวมทั้งสร้างพลังแผ่นดินประกอบด้วย 4 แนวทางหลัก คือ การรณรงค์และประชาสัมพันธ์ การเสริมสร้างความเข้มแข็งและพลังทางสังคม การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและการเฝ้าระวัง การลดปัจจัยเงื่อนไขการก่อปัญหาและแพร่ระบาด

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาประกอบด้วย 5 แนวทางหลัก คือ การจำแนกกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน การสร้างแรงจูงใจหรือบังคับให้ผู้ติดยาเข้ารับการบำบัดรักษา การพัฒนารูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ การติดตามช่วยเหลือและให้กำลังใจ การพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และผู้เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การปราบปรามและการดำเนินการทางกฎหมายประกอบด้วย 7 แนวทางหลัก คือ การควบคุมสารตั้งต้น น้ำยาเคมี ยาเสพติดและยาหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทดแทนยาเสพติด การสกัดกั้นบริเวณชายแดน การข่าวและการปราบปราม การเสริมสร้างความร่วมมือแรงจูงใจและสนับสนุนการข่าวและการปราบปราม การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและการดำเนินการทางกระบวนการยุติธรรม การตรวจสอบทรัพย์สินและการฟอกเงิน และการดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ความร่วมมือระหว่างประเทศประกอบด้วย 4 แนวทางหลัก คือ การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนตั้งแต่ระดับพื้นฐาน การแสวงหาความร่วมมือและความช่วยเหลือจากองค์กรทั้งในและต่างประเทศ การสร้างกระแสสังคมในระดับนานาชาติ การส่งเสริมการค้าการลงทุนต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการประกอบด้วย 4 แนวทางหลัก คือ การกำหนดนโยบายและการจัดองค์กร การจัดทำแผนและงบประมาณ การประสานงานและพัฒนาบุคลากร การติดตามประเมินผลและพัฒนาตัวชี้วัด

นโยบายการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

จากสถานการณ์ปัญหาเสพติดในปัจจุบันได้แพร่ระบาดเข้ามาในสถานศึกษา ฉะนั้น การแก้ปัญหาเสพติดในสถานศึกษาต้องดำเนินงานอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง จึงกำหนดนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดในสถานศึกษาดังนี้

1. ให้สถานศึกษานำกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงห่วงใยในปัญหาเสพติดมาเป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดกิจกรรมรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน นักศึกษาตระหนักถึงสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหาเสพติด กระตุ้นและปลูกจิตสำนึกในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เหมาะสมกับเพศวัยและฐานะ
2. ปฏิรูปหลักสูตรและระบบการเรียนการสอน ให้เกิดกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สร้างทักษะชีวิตและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนและนักศึกษา
3. สร้างเสริมภูมิคุ้มกัน จัดระบบดูแล ฝึกระวัง ป้องกันกลุ่มเป้าหมายนักเรียน นักศึกษาที่ยังไม่เคยใช้ยาเสพติดไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
4. สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นภายในโรงเรียนโดยมอบหมายให้ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมและให้คำปรึกษาเด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด และดำเนินการตามระบบดูแลนักเรียนพร้อมกวาดค้นกำชับให้นักเรียน นักศึกษา ไม่ออกจากเคสสถานหลังเวลา 22.00 น.
5. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้สะอาดร่มรื่นเป็นระเบียบปราศจากมุมอับ ควบคุมปัจจัยเสี่ยงบริเวณรอบสถานศึกษาและประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดอย่างจริงจัง
6. ถือเป็นนโยบายที่จะดูแลนักเรียน นักศึกษา ที่เสพยาเสพติดในฐานะผู้ป่วยโดยไม่ไล่ออกและส่งไปบำบัดรักษาทุกราย ตลอดจนให้ความคุ้มครองนักเรียนนักศึกษาที่ถูกหลอกหลวงหรือถูกใช้เป็นเครื่องมือในการจำหน่ายยาเสพติด

7. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับระบบกระบวนการค้ายาเสพติด ต้องส่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาด ทั้งทางวินัยและกฎหมาย โดยให้ออกจากราชการไว้ก่อน

8. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ ในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างจริงจัง หากทะเลาะหรือปกปิดไม่เอาใจใส่ขาดความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องได้รับการลงโทษ

9. ให้ใช้ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา เป็นเกณฑ์ในการประกอบการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง และการโอนย้าย ของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

10. ผู้บริหารระดับสูงและผู้ตรวจราชการจะต้องร่วมกันรณรงค์ เพื่อลดเป้าหมาย ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้หมดไปและกำกับติดตามการแก้ปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา อย่างต่อเนื่องสำหรับพื้นที่ที่ทำได้ให้ยกย่องชมเชย

**แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2546**

กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นชอบให้จังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยกำหนด เป้าหมายที่ดำเนินการให้ชัดเจน โดยจะต้องบูรณาการแผนร่วมกับหน่วยงานทางการศึกษา ในสังกัดและจังหวัด โดยให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันในการป้องกัน การแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียน นักศึกษา ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายในสังคมมี ความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกขั้นตอน

2. เพื่อลดปริมาณความต้องการยาเสพติดในกลุ่มเสพและในกลุ่มติด โดยเฉพาะ อย่างยิ่ง กลุ่มเด็กนักเรียน นักศึกษา

3. เพื่อเร่งรัด บำบัดและฟื้นฟู สมรรถภาพผู้เสพและผู้ติดยาทุกคน ให้กลับมา เป็นพลังสำคัญในการต่อต้านยาเสพติดและการพัฒนาประเทศ

4. เพื่อลดปริมาณยาเสพติดในกลุ่มที่ไปเกี่ยวข้อง โดยเป็นกลุ่มผู้จำหน่ายและผู้ให้ การสนับสนุน

5. เพื่อหยุดยั้งความรุนแรงและควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในแต่ละพื้นที่
เป้าหมาย

1. ให้นักเรียน นักศึกษา ครอบครัว และทุกชุมชนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนัก ถึงพิษภัยของยาเสพติดและมีจิตสำนึกที่จะป้องกันแก้ไขปัญหาร่วมกัน

2. คุดูแลป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันนักเรียน นักศึกษาที่ไม่เคยใช้ ไม่เคยเสพยาเสพติด ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

3. ให้ผู้เสพและผู้ติดทุกคนได้มีโอกาสได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในรูปแบบที่หลากหลายอย่างได้ผล สามารถคืนเข้าสู่ครอบครัวชุมชนและสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาและการต่อต้านยาเสพติด

4. ลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาให้หมดสิ้นไป เป็นสถานศึกษาปลอดยาเสพติดและมีความเข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์หลัก 9 ประการของกระทรวงศึกษาธิการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน

กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนปิดกันโอกาสการใช้ยาเสพติดของเยาวชนทุกวิถีทาง โดยเน้นการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทางเลือก การส่งเสริมความสามารถพิเศษ การหล่อหลอมบุคลิกภาพพึ่งตนเองและการฝึกรบมทัภะชีวิต เพื่อการรู้จักคิดใคร่ครวญแยกแยะผิดชอบชั่วดี และฝึกฝนวินัยในตนเองเพื่อรู้จักยับยั้งชั่งใจตามยุทธศาสตร์ 9 ประการ ดังนี้

1. จัดโครงการ "ครอบครัวเข้มแข็ง โรงเรียนอบอุ่น" เพื่อเชื่อมและหลอมรวมพลังระหว่างบ้านและโรงเรียนให้เป็นที่พึ่งแก่เด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง

2. นำศาสนธรรมสู่เด็กและเยาวชนเพื่อเป็นหลักในการดำรงชีวิตด้วยความร่วมมือระหว่างสถาบันทางศาสนาและโรงเรียน

3. สร้างเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดีเคารพในประโยชน์สาธารณะเหนือประโยชน์ส่วนตนด้วยการเข้าร่วมในกิจกรรมตามหลักสูตรและแนวทางของลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และการฝึกตามหลักสูตรของนักศึกษาวิชาทหาร

4. ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ออกกำลังกาย และเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัยเพื่อพัฒนาสุขภาพกายและใจ เสริมสร้างวินัยในตนเองและสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีม

5. ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เล่นดนตรี เพื่อกล่อมเกลาจิตใจและเสริมสร้างสุนทรีย์ภาพ

6. ส่งเสริมกิจกรรมด้านศิลปะเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ค้นพบความสามารถของตนเองที่ช่องทางในการแสดงออก เพื่อสื่อสารที่หลากหลายและสร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับโลกแห่งอนาคต

7. ให้ความสำคัญแก่การเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและวัฒนธรรมไทย เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความภาคภูมิใจและผูกพันต่อรากฐานทางวัฒนธรรมและสามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงด้วยความมั่นคงและรู้เท่าทัน

8. ถือเป็นหน้าที่สำคัญที่โรงเรียนจะต้องจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ความรู้เสริมสร้างจิตสำนึกทักษะชีวิตและภูมิด้านทานต่อยาเสพติด อบายมุข และจัดระบบดูแลนักเรียนให้ทั่วถึง โดยสร้างเครือข่ายแนะแนวภายในโรงเรียน

9. วางแนวทางที่จะร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อบำบัดรักษาและฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้หลงติดยาเสพติด

กำหนดมาตรฐาน ตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเพื่อป้องกันยาเสพติด
กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาตรฐาน สำหรับการดำเนินยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน
พร้อมตัวชี้วัด และตัวอย่างกิจกรรมที่เกี่ยวข้องไว้ดังต่อไปนี้

มาตรฐานข้อ 1 กำหนดแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดครอบคลุม
ทุกกลุ่มเป้าหมายและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกสถานศึกษา
ตัวชี้วัด

1. นานโยบาย 10 ข้อและยุทธศาสตร์ 9 ประการของกระทรวงศึกษาธิการและกรม
มาจัดทำแผนงานและโครงการ

2. มีระบบข้อมูลสภาพปัญหายาเสพติดในโรงเรียน
3. มีคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอย่างชัดเจน
ตัวอย่างกิจกรรม

1. มีการวิเคราะห์ปัญหาอย่างมีส่วนร่วม การจัดทำแผนงานและโครงการ เช่น
กิจกรรมร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ

2. จัดทำระบบข้อมูลปัญหา
 - 2.1 ข้อมูลนักเรียน
 - 2.2 ข้อมูลสภาพปัญหาและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับยาเสพติดที่อยู่ในโรงเรียน
3. ประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ

มาตรฐานข้อ 2 กิจกรรมทั้งในหลักสูตรและเสริมหลักสูตร ที่สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด
โดยนักเรียนมีส่วนร่วม
ตัวชี้วัด

1. การเรียนการสอนที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง
2. มีกิจกรรมให้ความรู้เพื่อป้องกันยาเสพติดและมีการบูรณาการทักษะชีวิตใน

ทุกกลุ่มวิชา

3. มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตโดยครูที่ปรึกษา
4. มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นักเรียนมีส่วนร่วม และหรือเป็นผู้นำ
ตัวอย่างกิจกรรม

1. วิธีการสอนรูปแบบต่าง ๆ ที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
2. บูรณาการทักษะชีวิตและความรู้เพื่อป้องกันยาเสพติดในกระบวนการเรียนการสอน

ทุกกลุ่มวิชา

3. กิจกรรมโฮมรูม
4. การฝึกทักษะชีวิตในกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมชมรมสร้างค่านิยม กิจกรรม
เสริมหลักสูตรด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และวัฒนธรรม ฯลฯ

มาตรฐานข้อ 3 จัดระบบให้ความช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เพื่อให้มีการปรับตัว โดยไม่ไปใช้สารเสพติด

ตัวชี้วัด

1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. มีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ชุมชน ครอบครัว สถาบันศาสนา เพื่อให้เด็กกลุ่มเสี่ยงได้มีกิจกรรมทางเลือก

ตัวอย่างกิจกรรม

1. จัดตั้งคณะกรรมการดูแลและจัดทำแผนพัฒนาครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. จัดอบรมครูที่ปรึกษา
3. จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา
4. กิจกรรมของครูที่ปรึกษา เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้าน กิจกรรมซ่อมเสริมและประเทืองปัญญาจัดประชุมผู้ปกครองดูแลด้านเศรษฐกิจสังคม

4.1 โครงการเพื่อนเด็ก

4.2 ค่ายจริยธรรม

4.3 ลานกีฬา ดนตรี ศิลป

4.4 โครงการค่ายชนะใจ (โครงการชุมชนเข้มแข็ง โรงเรียนอบอุ่น)

4.5 กิจกรรมพลังนักเรียน

มาตรฐานข้อ 4 สถานศึกษามีระบบการดำเนินการต่อไปนี้

1. เด็กกลุ่มเสี่ยงได้รับการรักษาเบื้องต้นจากในโรงเรียนหรือประสานกับนอกโรงเรียน
2. เด็กกลุ่มติดได้รับการรักษาฟื้นฟูจากหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ
3. เด็กกลุ่มค้าเป็นอาชีพได้รับการจัดการให้หยุดยั้งการกระจายยา

ตัวชี้วัด

1. มีระบบคัดกรองนักเรียนที่ใช้ยาออกจากนักเรียนที่ติดยา และมีการรักษาเบื้องต้นแก่เด็กที่ใช้ยา

2. มีระบบการคัดกรองผู้ติดยาออกจากผู้เสพ มีระบบส่งต่อและมีระบบการติดตามประเมินผล

3. ระบบการคัดกรองผู้ค้าเป็นอาชีพ ออกจากนักเรียนผู้ติดยาและมีระบบประสานส่งต่อกับตำรวจ ทหารและสถานพินิจเด็กและเยาวชน

ตัวอย่างกิจกรรม

1. กลุ่มบำบัดและค่ายบำบัด เช่น ค่ายเยาวชนต้นกล้า ค่ายฟื้นฟูจิตใจ ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ค่ายพัฒนาคุณภาพชีวิต
2. จัดบริการให้คำปรึกษา

3. จัดสังคมบำบัดแบบผู้ป่วยนอก จัดสังคมบำบัดแบบผู้ป่วยใน
4. การฟื้นฟูดูแลหลังการบำบัด (After Care) ในโรงเรียน
5. กำหนดมาตรการการลงโทษของผู้ค้าและกลุ่มค้าที่พัฒนาจากผู้เสพให้ครูอาจารย์

ดูแลอย่างใกล้ชิด

6. ผู้ค้าเชิงธุรกิจให้ดำเนินตามกฎหมาย
 7. โครงการตำรวจประสานงานประจำโรงเรียน
 8. จัดทำค่ายระยะยาวในการจำกัดและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
 9. สถานศึกษาเตรียมรองรับการกลับมาจากการเข้าค่ายหรือสถานพินิจ
- มาตรฐานข้อ 5 มีการบริหารจัดการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ในสถานศึกษา

ตัวชี้วัด

1. มีคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครู - อาจารย์ ผู้แทนนักเรียน นักศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ
2. มีการสร้างระบบประกันคุณภาพการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
3. ครูและนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตัวอย่างกิจกรรม

1. การประชุมคณะกรรมการเป็นระยะ ๆ เพื่อวางแผนติดตามและสนับสนุน
2. การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรวมทั้งระบบ ข้อมูลระบบ

การประเมินภายในและภายนอก

มาตรฐานข้อ 6 มีระบบการนิเทศติดตามและประเมินผล

1. มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและประเมินได้
2. มีระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการประเมินก่อน ระหว่าง และหลังดำเนินการ
3. มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงการดำเนินการ
4. มีการรายงานผลการประเมินปีละ 2 ครั้ง

จากนโยบายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าภาครัฐได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยกำหนดเป็นนโยบายที่สำคัญบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ในหน่วยงานส่วนที่รับผิดชอบโดยตรงระดับกระทรวง กรม ก็ได้จัดทำแผนนโยบายและแผนปฏิบัติงาน กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานมีการใช้มาตรฐานตัวชี้วัด การจัดกิจกรรม ให้สถานศึกษานำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ภาวินี อยู่ประเสริฐ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Spearman Rank Correlation Coefficients) พบว่าการใช้สารเสพติดของเพื่อน การใช้สารเสพติดของบุคคลในครอบครัว ภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นชีวิต รายได้ของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้สารเสพติดของนักเรียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสำหรับความเชื่อถือเรื่องการใช้สารเสพติด ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการใช้สารเสพติดของนักเรียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อหาความสัมพันธ์โดยทดสอบไค-สแควร์ พบว่าการใช้เวลาว่างที่ไม่มีประโยชน์ของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดของนักเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปรีชา วิทโค และคนอื่นๆ (2541 : 71 - 73) ศึกษาสภาพแวดล้อมการใช้สารเสพติดของนักเรียนประถมศึกษา พบว่าสารเสพติดที่มีนักเรียนประถมศึกษาใช้กันมากได้แก่ แอลกอฮอล์ สารระเหยและบุหรี่ ด้านความรู้และเจตคติพบว่านักเรียนประถมศึกษารับรู้เกี่ยวกับสารเสพติดประเภทที่ไม่ผิดกฎหมาย ได้แก่ บุหรี่และแอลกอฮอล์ จากของจริงมากที่สุดแต่สารเสพติดที่ผิดกฎหมาย ได้แก่ สารระเหย ยาบ้า กัญชาและเฮโรอีน จะรับรู้จากโทรทัศน์มากที่สุด รองลงไป คือ ภาพยนตร์และหนังสือพิมพ์ นักเรียนจะรู้สึกรังเกียจมากต่อผู้ใช้ยาบ้า เฮโรอีน สารระเหยและกัญชา เนื่องจากการรับรู้โทษและพิษภัยของสารเสพติดเหล่านี้ แต่รู้สึกรังเกียจน้อยต่อผู้สูบบุหรี่และดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ปัจจัยที่นำไปสู่การใช้หรือไม่ใช้สารเสพติดของนักเรียนพบว่า ปัจจัยทางด้านครอบครัวความกลมเกลียวของสมาชิกในครอบครัวการได้รับความรักความอบอุ่น ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง พ่อ แม่ ลูกและเป็นที่ยอมรับเมื่อมีปัญหาปัจจัยด้านตัวนักเรียน การได้รับความรัก ความอบอุ่นจากครอบครัว การทำตามเพื่อนและมีกิจกรรมทำเมื่อมีเวลาว่าง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม การถูกชักชวนให้ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องคนใกล้ชิดที่ใช้สารเสพติด การมีบุคคลที่ไว้วางใจมากที่สุดและปรึกษาเมื่อมีปัญหา

อรุณญาณี เชื้อไทย (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการใช้ทักษะชีวิตในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันการติดยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมืองจังหวัดแพร่พบว่า กลุ่มเสี่ยงมีคะแนนเฉลี่ยในด้านความรู้เรื่องยาบ้า ทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ทักษะการปฏิเสธต่อรอง หลังการทดลอง 2 สัปดาห์และ 4 สัปดาห์ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และพบว่ากลุ่มไม่เสี่ยงมีคะแนนเฉลี่ยในด้าน

ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และความรู้เรื่องยาบ้า หลังการทดลอง 4 สัปดาห์ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง 2 สัปดาห์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาโครงสร้างทางสังคมของโรงเรียนกับการแพร่ระบาดของยาบ้าพบว่า ผู้บริหารทำงานแบบสั่งการ ครูทำงานเฉพาะหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพิกเฉยต่อปัญหา ยาบ้าความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ครูมีอำนาจเผด็จการเบ็ดเสร็จโดยปราศจากการตรวจสอบ นักเรียนมีการทำทนายระเบียบ ยอมรับการฝ่าฝืนระเบียบ มีการต่อรองหลบครูไปมั่วสุมตามห้องน้ำและมุมปลอดภัย ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ทำให้ครูไม่เอาใจใส่กับนักเรียนอย่างใกล้ชิด ขาดความรัก ความเอื้ออาทรต่อนักเรียน มีผลให้นักเรียนบางคนนำยาบ้ามาใช้และนำมาแพร่ระบาดในโรงเรียน

วันชัย ยังเทียน (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 15 ถึง 17 ปี จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และไม่ได้ศึกษาต่อ ช่วยเหลือผู้ปกครองทำการเกษตรกรรมชอบบุหรี่ปริมาณและดื่มสุราเนื่องจากเพื่อนชักชวน ได้รับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดที่โรงเรียนว่าเป็นสิ่งไม่ดี มีอันตรายต่อสุขภาพและสังคม ปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ในชุมชน ซึ่งเป็นชุมชนที่ทำการเกษตรกรรมเด็กและเยาวชนให้ความสำคัญกับเพื่อนเพราะได้พูดคุย เทียวเตร่ ต้องการเป็นที่ยอมรับ ทำกิจกรรมร่วมกัน เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับสื่อโทรทัศน์ วิทยุ เทปและพูดคุยกับเพื่อน เวลาว่างหลังเสร็จงานประจำวัน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนมากที่สุดได้แก่กลุ่มเพื่อนและความอยากรู้อยากทดลอง

วีรพงศ์ ใจสุนทร (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดลำพูน พบว่ามีการแพร่ระบาดของบุหรี่ปริมาณมากที่สุดสาเหตุมาจากนักเรียนมีการมั่วสุมกันมากในโรงเรียนบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม สำหรับแหล่งมั่วสุมนอกโรงเรียนคือที่บ้าน โรงเรียนมีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดร่วมกับหน่วยงานอื่น มีการนิเทศติดตามผลงานดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ครูอาจารย์ส่วนใหญ่รับนโยบายการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน มาตรการที่ใช้มากที่สุดคือใช้การตักเตือน บุคลากรในโรงเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดโดยการจัดให้มีการประชุมและการฝึกอบรม มีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนให้ครู ตลอดจนมีการจัดเอกสาร แผ่นพับ เรื่องยาเสพติดแจกครู นักเรียนและผู้ปกครอง สำหรับวิธีเผยแพร่ความรู้ที่ใช้มากที่สุดคือ การจัดป้ายประกาศให้ นักเรียนค้นคว้าและจัดทำรายงานเกี่ยวกับยาเสพติด มีการสอดแทรกความรู้และวิธีการป้องกันยาเสพติดในการเรียนการสอน นอกจากนี้มีการอบรมแกนนำนักเรียน สนับสนุนด้านกำลังใจและสวัสดิการให้แก่ครูผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันยาเสพติด มีการดำเนินงานตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาให้สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมและโครงสร้างที่ร่มรื่นปลอดภัยรวมถึงมีการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอน เผยแพร่

การรณรงค์ที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ ด้านงานวิจัยและประเมินผลเกี่ยวกับการนำผล การศึกษามาใช้เพื่อการแก้ปัญหาเสพติดและปัญหาด้านการจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับงบประมาณในการดำเนินงาน

บัวจันทร์ สุวัฒน์นันท์ (2542 : บทคัดย่อ) การศึกษาสภาพการบริหารป้องกัน ยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย พบว่า ด้านการวางแผนโรงเรียนได้นำเอา นโยบายของหน่วยเหนือมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำแผนป้องกันยาเสพติด ได้ดำเนินงานตาม แผนงานที่กำหนดไว้และได้มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ในด้าน การจัดองค์การได้มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษร กำหนดสายงานบังคับบัญชา สายงานชัดเจน ด้านการนำ ผู้บริหารได้ปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยเหนืออย่างจริงจัง มีการประชุมผู้เกี่ยวข้องและให้การสนับสนุนทั้งกำลังคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ ขวัญและกำลังใจ แก่ผู้รับผิดชอบและได้มีการจัดกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดและการจัดปายนิเทศ

วรพัฒน์ บุญมา (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด ของเยาวชนโรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา ผลการศึกษานักเรียนเป็นกลุ่มที่ได้รับ การอบรมความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมากที่สุด รองลงมาคือเจ้าหน้าที่ ตำรวจตระเวนชายแดน ผู้ปกครอง และครู ตามลำดับ ในแง่ของการเปรียบเทียบครูเป็นผู้ที่ ให้ความร่วมมือในการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดมากกว่านักเรียน ในทำนองเดียวกัน เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนให้ความร่วมมือมากยิ่งขึ้นกว่าผู้ปกครอง

จำเนียร บัวแย้ม (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความประพฤติ ผิดปกติกับความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ นักเรียนมีความประพฤติปกติร้อยละ 85.49 นักเรียน ที่ประพฤติผิดปกตีย่อยละ 14.51 ความประพฤติผิดปกติที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกระทำ เป็นจำนวนมากอันดับ 1 คือ มาสาย อันดับ 2 คือ หนีเรียน อันดับ 3 คือ แต่งกายไม่ถูก ระเบียบ นักเรียนเคยใช้สารเสพติดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ กัญชา เบนซิน แลคเกอร์ และกาว นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเพียงพอ ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติด โดยรวมนักเรียนมีความคิดเห็นเป็นลบต่อสารเสพติด ความสัมพันธ์ระหว่างความประพฤติ ผิดปกติกับความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติดพบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนส่วนใหญ่ โรงเรียนให้ความสำคัญ สนใจต่อปัญหายาเสพติดในโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผู้บริหาร และครูให้ความสำคัญต่อการป้องกันยาเสพติด ในด้านของการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดพบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นความสำคัญต่อการให้การศึกษาเรื่องยาเสพติด แต่มีการใช้สื่อการสอนเกี่ยวกับ ยาเสพติดน้อยและในขณะเดียวกันมีความต้องการใช้สื่อมาก ในด้านการให้จัดสภาพแวดล้อม

พบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่าสภาพแวดล้อมในโรงเรียนยังจัดไม่ถูกสุขลักษณะและมีปัญหาจากการขาดแคลนงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และเวลา

2. งานวิจัยต่างประเทศ

สวาดี (Swadi. 1991 : 253 - 254) วิจัยเรื่อง Relative Risk Ractor in Detecting Adolescent Drug Abuse ปัจจัยเสี่ยงในการติดยาเสพติดของวัยรุ่น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นจำนวน 953 ราย อายุ 15 ถึง 16 ปี เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามโดยใช้ตัวแปรอิสระ 5 อย่าง คือเพื่อนใช้สารเสพติดการกระทำผิด การหนีโรงเรียน การขัดแย้งกับบิดามารดา และพฤติกรรมผิดปกติในโรงเรียนพบว่า การที่เพื่อนใช้สารเสพติดมีความสัมพันธ์กับการดื่มสุราและสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สวาดี (Swadi. 1992 : 77 - 83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลุ่มอาการทางจิตในวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติด (Psychiatric Symptoms in Drug Abusing Adolescents) ศึกษาจากกลุ่มวัยรุ่นที่ติดยาเสพติด จำนวน 46 คน ที่มารักษายังคลินิกจิตเวชของเมืองเคนท์ (Kent) ในประเทศอังกฤษตอนใต้ โดยใช้ตัวแปรคือ ระบบครอบครัว (Family Dynamic Variables) เหตุการณ์ในชีวิต (Life Events Variable) อาการทางอารมณ์ (Emotional Symptoms) และพฤติกรรม (Behavioral Symptoms)

ผลจากการวิจัย พบว่า ผู้ติดยาส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีปัญหา ส่วนมากมีปัญหาระหว่างบิดามารดา หนึ่งในสามบิดาหรือมารดามักใช้ความรุนแรง ภาวะวิกฤตก่อนที่จะใช้ยาส่วนมากเป็นการหย่าร้างหรือแยกทางกันของบิดามารดา ส่วนภาวะทางอารมณ์พบว่าร้อยละ 59 มีภาวะซึมเศร้า และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทำหาย และสามารถแบ่งกลุ่มผู้ติดยาเสพติดได้ 3 กลุ่ม ตามสาเหตุคือ กลุ่มที่ผิดปกติทางพฤติกรรม กลุ่มผิดปกติทางอารมณ์ กลุ่มที่หน้าที่ในครอบครัวผิดปกติ

มัลฮอลล์ (Mulhall. 1993 : 377 - 384) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบการรับรู้ของครูและการรับรู้ของเพื่อนเกี่ยวกับความก้าวร้าวโดยการศึกษาอิทธิพลของสภาพแวดล้อมกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 8 (มัธยมศึกษาปีที่ 3) ของโรงเรียนรัฐบาลในรัฐ South California เด็กๆ ในชั้น 899 คน ได้รับอนุญาตจากผู้ปกครองให้ร่วมกิจกรรมเพื่อการวิจัย คิดเป็นร้อยละ 95 ของนักเรียนทั้งหมด ครูร่วมกิจกรรม 24 คน โดยใช้เครื่องมือแบบตรวจสอบประมาณค่า 8 รายการ 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า ความก้าวร้าวเกี่ยวข้องกับเพศ เชื้อชาติและระดับชั้น เด็กชายถูกระบุในพฤติกรรมก้าวร้าว ด้านการต่อสู้ ควบคุมอารมณ์ไม่ได้และแทรกแซงกิจกรรมของกลุ่มมากกว่าเด็กหญิงแอฟริกัน อเมริกันถูกระบุมากที่สุดในกลุ่มก้าวร้าว เด็กหญิงเชื้อสายเอเชียก้าวร่ววน้อยที่สุด

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศสรุปได้ว่า ความประพฤตินอกคตินจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเพศและระดับอายุ ส่วนด้านการใช้สารเสพติดพบว่า ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีปัญหาและมีภาวะทางอารมณ์ซึมเศร้า การใช้สารเสพติดของครอบครัวและเพื่อน

ก็มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น อย่างไรก็ตามพบว่าเพื่อนมีอิทธิพลมากกว่าครอบครัว โครงการป้องกันสารเสพติดในโรงเรียนสามารถให้ผลทางบวกต่อความรู้และความคิดเห็นของนักเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาสภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งจะกล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษาและประธานกรรมการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 270 คน จากโรงเรียน 90 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 90 คน ประธานกรรมการสถานศึกษา 90 คน และประธานกรรมการนักเรียน 90 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 219 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 73 คน ประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 73 คน ประธานกรรมการนักเรียน จำนวน 73 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานด้านยาเสพติด ความรู้จากการศึกษาและการฝึกอบรมด้านยาเสพติด แบบสอบถามในตอนี่ 1 นี้เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบ Likert's Rating Scale 5 อันดับ

1	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติหรือมีการปฏิบัติน้อยที่สุด
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
5	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

กำหนดการแปลงความหมายค่าเฉลี่ยเป็นช่วงคะแนน เพื่อเป็นเกณฑ์ในการชี้วัดระดับการปฏิบัติงานดังนี้

ค่าเฉลี่ย	0.50 - 1.50	ไม่มีการปฏิบัติหรือมีการปฏิบัติน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	มีการปฏิบัติในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open - Ended) สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยวิธีการดำเนินงานตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด และแนวทางพร้อมทั้งมาตรฐานต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารงานป้องกันยาเสพติด เพื่อกำหนดขอบเขตของเรื่องที่ศึกษาและขอบเขตของเครื่องมือ
2. กำหนดโครงสร้างแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดได้แก่ การกำหนดรูปแบบของคำถาม โดยได้ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากตำรา และศึกษาจากแบบสอบถามในงานวิจัยของบุคคลอื่นๆ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระในการเสนอแนะแก้ไข

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามขอบเขตและโครงสร้างที่ได้กำหนดไว้ และครอบคลุมขอบเขต ด้านเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

ด้านการวางแผน	10	ข้อ
ด้านการจัดองค์การ	10	ข้อ
ด้านการจูงใจ	10	ข้อ
ด้านการควบคุม	10	ข้อ

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้หาคุณภาพของเครื่องมือ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างแล้วเสร็จ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามกลับมาแก้ไข ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไข เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบเนื้อหาและความเหมาะสม ด้านโครงสร้าง เนื้อหาและภาษา ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบมีดังนี้
 - 2.1 ดร.สุรัชย์ ปิยานุกุล คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
 - 2.2 นายจรูญนันต์ ลิขสง รองผู้อำนวยการ สพท.บร.เขต 2
 - 2.3 นายวิเชต สมศักดิ์ ศึกษาพิเศษ 7 สพท.บร.เขต 2
 - 2.4 นายสุรศักดิ์ กาญจนการุณ ศึกษาพิเศษ 7 สพท.บร.เขต 2
 - 2.5 นายจำเนียร บัวแย้ม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านราชภูรินิคม
3. เมื่อผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้มีความครอบคลุมทางด้านเนื้อหาความเหมาะสมในด้านภาษาและการเรียงลำดับความสำคัญ
4. นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 โรงเรียน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ชุดแรกเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษา ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.66 ถึง 0.93 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 ชุดที่สองเป็นของประธานกรรมการนักเรียน ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.77 ถึง 0.96 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.89
5. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยผู้วิจัยนำหนังสือดังกล่าวเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล และขอให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงโรงเรียนเป้าหมาย เพื่อให้ได้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. จัดส่งแบบสอบถามไปยังผู้ตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยได้จัดทำทะเบียนคุม หนังสือฉบับใด หมายเลขใด จัดส่งไปที่โรงเรียนใด และเพื่อความสะดวกของโรงเรียนในการจัดส่งแบบสอบถามคืนมา ผู้วิจัยได้จัดทำของติดแสตมป์จำหน่ายของ ชื่อที่อยู่ของผู้วิจัยส่งไปพร้อมกับจัดส่งแบบสอบถามด้วย

3. เมื่อครบกำหนด 30 วัน หลังจากการส่งแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน และประสานงานเป็นการส่วนตัว ตามเก็บคืนด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่งสำหรับโรงเรียนที่ยังไม่ได้ส่งแบบสอบถามคืนจนได้ครบทุกโรงเรียนและสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ทุกฉบับ

4. นำข้อมูลที่เก็บได้มาคำนวณวิเคราะห์ค่าสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบสภาพความพร้อมของการตอบแบบสอบถามแล้วทำการวิเคราะห์แบบสอบถามโดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการตอบแบบสอบถามและนำเสนอข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ และร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนนำเสนอโดยการสรุปและพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ใช้ความถี่ประกอบในคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนก r เป็นรายข้อโดยใช้สูตร

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{\{N\sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N\sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

N แทน จำนวนผู้สอบ

X แทน คะแนนข้อ 1 ของแต่ละคน

Y แทน คะแนนรวมของแต่ละคน

1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร

$$a = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ a คือ ความเชื่อมั่น
 k คือ จำนวนข้อ
 S_i^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 มัชฌิมเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน
 N แทน จำนวนข้อมูล

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนประชากร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ มีดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งสาระออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละส่วนมีดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลสถานภาพส่วนตัว	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ประธานกรรมการ สถานศึกษา	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	66	90.4	50	68.5
หญิง	7	9.6	23	31.5
ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติด				
1 - 3 ปี	13	17.8	12	16.4
4 - 6 ปี	19	26.0	22	30.1
7 - 10 ปี	14	19.2	4	5.5
11 ปีขึ้นไป	25	34.2	19	26.0
ไม่เคยมีประสบการณ์	2	2.7	16	21.9
ความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน				
เคยได้รับการฝึกอบรม	30	41.1	24	32.9
เคยได้รับการฝึกอบรมและหรือได้รับการศึกษา	39	53.4	30	41.1
ไม่เคยมีความรู้มาก่อน	4	5.5	19	26.0
วุฒิการศึกษา				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0.0	40	54.8
ปริญญาตรี	57	78.1	29	39.7
ปริญญาโท หรือ สูงกว่า	16	21.9	4	5.5

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งสิ้น 146 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 73 คน ประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 73 คน เมื่อจำแนกตามเพศ ผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 90.4 และ 68.5 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติด ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนมากมีประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 34.2 แต่ประธานกรรมการสถานศึกษาส่วนมากมีประสบการณ์มากที่สุด 4 - 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.1 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 2.7 แต่ประธานกรรมการ

สถานศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 21.9 เมื่อจำแนกตามความรู้ด้านการป้องกัน ยาเสพติด พบว่า ผู้บริหารเคยได้รับการฝึกอบรมและหรือได้รับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 53.4 แต่ประธานกรรมการสถานศึกษาเคยได้รับการฝึกอบรมและหรือได้รับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 41.1 ผู้บริหารที่ไม่เคยมีความรู้มาก่อน คิดเป็นร้อยละ 5.5 และประธานกรรมการสถานศึกษาที่ไม่เคยมีความรู้มาก่อน คิดเป็นร้อยละ 26.0 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ผู้บริหารมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 78.1 แต่ประธานกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 54.8

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของประธานกรรมการนักเรียน

ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของประธานกรรมการนักเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	37	50.7
หญิง	36	49.3
อายุ (ปี)		
11	2	2.7
12	2	2.7
13	2	2.7
14	14	19.2
15	28	38.4
16	9	12.3
17	10	13.7
18	6	8.2
ชั้น		
ม. 1	2	2.7
ม. 2	4	5.5
ม. 3	41	56.2
ม. 4	5	6.8
ม. 5	10	13.7
ม. 6	11	15.1

จากตาราง 2 พบว่า ประธานกรรมการนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 73 คน จำแนกตามเพศพบว่า เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 50.7 จำแนกตามอายุ พบว่า อายุ 15 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 38.4 ต่ำสุดคือ อายุ 11, 12 และ 13 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.7

เมื่อจำแนกตามระดับชั้น พบว่า อยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 56.2
น้อยที่สุดคือระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 2.7

ส่วนที่ 2 สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนนำเสนอเป็นตาราง
ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติดของ
โรงเรียนด้านการวางแผน

สภาพการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา			ประธานกรรมการ สถานศึกษา		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ
ด้านการวางแผน						
1. เก็บรวบรวมและประมวลผลข้อมูลด้าน ยาเสพติดในโรงเรียน	3.79	0.88	มาก	3.09	0.85	ปานกลาง
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้านยาเสพติดใน โรงเรียน	3.58	0.77	มาก	3.13	0.91	ปานกลาง
3. นำข้อมูลด้านยาเสพติดมาใช้เพื่อ การวางแผน	3.71	0.80	มาก	3.15	0.84	ปานกลาง
4. นำนโยบายของหน่วยเหนือมาวิเคราะห์ เพื่อจัดการแผนป้องกันยาเสพติดใน โรงเรียน	3.84	0.84	มาก	3.36	0.95	ปานกลาง
5. ปฏิบัติตามแผนงานโครงการด้าน การป้องกันยาเสพติดที่วางไว้	4.05	0.81	มาก	4.43	0.84	มาก
6. ประสานแผนงานของโรงเรียนด้านการ ป้องกันยาเสพติดกับโรงเรียนอื่นๆ ที่ เกี่ยวข้อง	3.43	0.89	ปานกลาง	3.12	0.98	ปานกลาง
7. ประสานแผนงานของโรงเรียนกับ หน่วยงานทางการศึกษาอื่นๆ	3.52	0.86	มาก	3.45	0.97	ปานกลาง
8. ประสานแผนงานของโรงเรียนกับ หน่วยงานที่มีใช้หน่วยงานทาง การศึกษา	3.54	0.80	มาก	3.45	0.88	ปานกลาง
9. ประสานกับผู้ปกครองโดยตรง เพื่อ แก้ปัญหาเสพติด	3.89	0.79	มาก	3.69	0.96	มาก
10. ประสานงานกับผู้นำชุมชนเพื่อ แก้ปัญหาเสพติด	3.94	0.72	มาก	3.69	0.92	มาก
รวม	3.72	0.81	มาก	3.48	0.94	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนด้านการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากแต่ประธานกรรมการสถานศึกษาเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.72, 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษามีความเห็นตรงกันว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ตามลำดับดังนี้ การปฏิบัติตามแผนงานโครงการด้านการป้องกันยาเสพติดที่วางไว้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05, 4.43$) รองลงมาคือ การประสานงานกับผู้นำชุมชนเพื่อแก้ปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 3.94, 3.69$) และประสานกับผู้ปกครองโดยตรงเพื่อแก้ปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 3.89, 3.69$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติดของ
โรงเรียนด้านการจัดองค์การ

สภาพการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา			ประธานกรรมการ สถานศึกษา		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ
ด้านการจัดองค์การ						
11. ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ กิจกรรมของงานป้องกันยาเสพติดเป็น ลายลักษณ์อักษรทุกครั้ง	4.42	0.88	มาก	3.63	0.97	มาก
12. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนด สายการบังคับบัญชาชัดเจน	4.15	0.82	มาก	3.65	1.03	มาก
13. ผู้บริหารกำหนดบทบาทหน้าที่ของ ผู้รับผิดชอบด้านการป้องกันยาเสพติดชัดเจน	4.12	0.83	มาก	3.52	0.95	มาก
14. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเครือข่าย การประสานงานกับองค์กรภายนอกชัดเจน	3.57	0.81	มาก	3.36	0.95	ปานกลาง
15. คณะกรรมการนักเรียนเป็นแกนนำใน การปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนสีขาว	3.68	0.77	มาก	3.39	0.74	ปานกลาง
16. ผู้บริหารสถานศึกษาจะกระจายความ รับผิดชอบให้คณะกรรมการนักเรียนดำเนิน กิจกรรมป้องกันยาเสพติด	3.71	0.84	มาก	3.46	0.76	ปานกลาง
17. ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ครูประจำ ชั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมป้องกัน ยาเสพติด	4.12	0.78	มาก	3.84	0.79	มาก
18. ผู้บริหารสถานศึกษามอบภารกิจให้ชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกันยาเสพติด	3.61	0.89	มาก	3.42	0.94	ปานกลาง
19. ผู้ปกครองนักเรียนมีโครงการร่วม ในกิจกรรมป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	3.56	0.94	มาก	3.26	0.70	ปานกลาง
20. บุคลากรที่รับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติด มีความรู้ความสามารถเหมาะสม	3.98	0.73	มาก	3.57	0.70	มาก
รวม	3.89	0.82	มาก	3.49	0.84	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน
ด้านการวางแผนโดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) เมื่อพิจารณา
เป็นรายกิจกรรมพบว่า เคยร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดกับโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 3.61$) รองลงมาคือ หน่วยงานอื่นๆ มาให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดกับนักเรียนหรือครู
($\bar{X} = 3.34$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติดของ
โรงเรียนด้านการจัดองค์การตามความคิดเห็นของประธานกรรมการนักเรียน

สภาพการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านการจัดองค์การ			
11. เคยมีนักเรียนใช้ยาเสพติดในโรงเรียน	1.87	1.30	น้อย
12. เคยพบเห็นยาเสพติดในโรงเรียน	1.84	1.23	น้อย
13. เคยมีเหตุทะเลาะวิวาทในโรงเรียน	2.4	1.20	น้อย
14. คณะกรรมการนักเรียนเป็นแกนนำใน การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด	3.53	1.01	มาก
15. นักเรียนเคยร่วมแสดงความคิดเห็น ในการต่อต้านยาเสพติด	2.94	1.03	ปานกลาง
16. ผู้ปกครองเข้าร่วมและมีส่วนร่วมใน โครงการป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	2.89	0.95	ปานกลาง
17. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและ การป้องกันยาเสพติด	3.58	0.89	มาก
18. ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและนักเรียนร่วมมือกัน แก้ปัญหา ยาเสพติด	3.53	1.01	มาก
19. มีการสร้างเครือข่ายเพื่อร่วมมือกัน ของนักเรียนในการป้องกันยาเสพติด	3.08	1.01	ปานกลาง
20. มีการให้ความรู้นอกจากการป้องกัน ยาเสพติดแล้วยังให้ความรู้เกี่ยวกับ ปัญหาอื่นๆ เช่น เพศศึกษา ปัญหาเอดส์ ฯลฯ	3.80	0.95	มาก
รวม	3.37	0.96	ปานกลาง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษาและประธานนักเรียน เกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนมัธยมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษา และประธานกรรมการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 270 คน จากโรงเรียน 90 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 90 คน ประธานกรรมการสถานศึกษา 90 คน และประธานกรรมการนักเรียน 90 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 73 คน ประธานกรรมการสถานศึกษา 73 คน และประธานกรรมการนักเรียน 73 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วน

ประมาณค่า แบบ Likert's Rating Scale 5 อันดับ จำนวน 40 ข้อ โดยคำถามครอบคลุมเนื้อหา 4 ด้าน ด้านการวางแผน 10 ข้อ ด้านการจัดองค์การ 10 ข้อ ด้านการจูงใจ 10 ข้อ ด้านการควบคุม 10 ข้อ และคำถามปลายเปิด (Open - Ended) สำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

SPSS for Windows

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดมากที่สุดคือ 11 ปี ส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรมและหรือได้รับการศึกษาความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนและพบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นประธานกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดมากที่สุดคือ 4-6 ปี ส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรมและได้รับการศึกษาความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ประธานกรรมการสถานศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และประธานกรรมการนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุ 15 ปี อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรีรัมย์ เขต 2 มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ดังนี้

ด้านการวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) แต่ประธานกรรมการสถานศึกษามีความเห็นตรงกับประธานกรรมการนักเรียนว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48, 3.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษา มีความเห็นตรงกันว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทางด้านประสานงานกับผู้นำชุมชนเพื่อแก้ปัญหาเสพติด ($\bar{X} = 3.94, 3.69$) และด้านประสานกับผู้ปกครองโดยตรงเพื่อแก้ปัญหาเสพติด ($\bar{X} = 3.89, 3.69$) ด้านความเห็นของประธานกรรมการนักเรียนในรายกิจกรรม นักเรียนมีความเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากด้านเผยแพร่รณรงค์ต่อต้านยาเสพติดกับโรงเรียน ($\bar{X} = 3.61$)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ชุมชนและกรรมการสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการวางแผน (ร้อยละ 68) ควรมีการสำรวจข้อมูลและหาข้อมูลที่ชัดเจนเพื่อนำมาวางแผนงานและติดตามผลงานอย่างจริงจัง (ร้อยละ 57) จัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ตั้งคณะกรรมการดูแลสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับเด็ก (ร้อยละ 43) สอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียนโดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง (ร้อยละ 28)

ด้านการจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) แต่ประธานกรรมการสถานศึกษามีความเห็นตรงกับประธานกรรมการนักเรียนว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49, 3.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษามีความเห็นตรงกันว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านโรงเรียนมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบกิจกรรมงานป้องกันยาเสพติดเป็นลายลักษณ์อักษรทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.42, 3.63$) ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดสายการบังคับบัญชาชัดเจน ($\bar{X} = 4.15, 3.65$) ผู้บริหารกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบด้านการป้องกันยาเสพติดชัดเจน ($\bar{X} = 4.12, 3.52$) ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ครูประจำชั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมป้องกันยาเสพติด ($\bar{X} = 4.12, 3.84$) บุคลากรที่รับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดมีความรู้ความสามารถเหมาะสม ($\bar{X} = 3.98, 3.57$) ด้านความเห็นของประธานกรรมการนักเรียนในรายกิจกรรม มีความเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากด้านการให้ความรู้ นอกจากการป้องกันยาเสพติดแล้วยังให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาอื่นๆ เช่น เพศศึกษา ปัญหาเอดส์ ฯลฯ ($\bar{X} = 3.80$) นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและการป้องกันยาเสพติด ($\bar{X} = 3.58$) คณะกรรมการนักเรียนเป็นแกนนำในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดและครู ผู้ปกครองชุมชนและนักเรียนร่วมมือกัน แก้ปัญหา ยาเสพติด ($\bar{X} = 3.53$)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ควรมีการอบรมผู้นำในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีแกนนำในการป้องกันยาเสพติด (ร้อยละ 56) ตั้งกรรมการทำงานสอดส่องและเฝ้าระวัง ตั้งสภานักเรียนทำงานเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดโดยเฉพาะติดตามการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ คณะทำงานร่วมกันทุกฝ่ายภายในโรงเรียน (ร้อยละ 49) ควรมีการนำนโยบายการป้องกันไปปฏิบัติอย่างจริงจัง มอบหมายงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ (ร้อยละ 43) ควรมีการจัดทำโครงการนิเทศและชี้แจงโทษของยาเสพติดให้นักเรียนได้ทราบ (ร้อยละ 41) ควรมีคำสั่งแต่งตั้งที่ชัดเจนแน่นอน มีทีมงานติดตามกำกับดูแลให้ขวัญกำลังใจ ให้คณะกรรมการนักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลกำกับและติดตามผลพฤติกรรมของนักเรียน (ร้อยละ 22)

ด้านการจูงใจ ผู้บริหารสถานศึกษาประธานกรรมการสถานศึกษาและประธานกรรมการนักเรียนมีความเห็นตรงกันว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10, 3.80, 3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษา มีความเห็นตรงกันว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากตามลำดับดังนี้ ผู้บริหารได้ปฏิบัติตน

เป็นตัวอย่างในการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ($\bar{X} = 4.28, 3.97$) รณรงค์ให้ครู อาจารย์ในโรงเรียน ลด ละ เลิก ยาเสพติดเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก ($\bar{X} = 4.23, 3.94$) และนำนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติดไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ($\bar{X} = 4.08, 3.84$) ด้านความเห็นของประธานกรรมการนักเรียนในรายกิจกรรมมีความเห็นว่า นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านเคยเป็นผู้นำหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมป้องกันยาเสพติด ($\bar{X} = 3.93$) นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้หรือติดตามข่าวจากสื่อต่างๆ เช่น ข่าวหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับยาเสพติด ($\bar{X} = 3.82$) นักเรียนจะแนะนำเพื่อน ญาติ หรือบุคคลในครอบครัวให้หลีกเลี่ยงการใช้ยาเสพติด ($\bar{X} = 3.78$)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ผู้บริหารควรมีการจัดประชุมชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติเรื่องการป้องกันยาเสพติดให้คณะครู นักเรียนและชุมชนรับทราบ นอกจากนั้นควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายจัดให้มีการรณรงค์การต่อต้านยาเสพติด (ร้อยละ 38) ควรมีงบประมาณสนับสนุน (ร้อยละ 26) ควรจัดสถานที่อบรมและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อหาแนวทางป้องกันยาเสพติด (ร้อยละ 17) ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและนักเรียนควรดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีการส่งเสริมขวัญและกำลังใจ ยกย่องผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างที่ดีและมีการเสริมแรงผู้ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ (ร้อยละ 11) โรงเรียนควรอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน ให้ข้อมูลต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง รวมทั้งกับองค์กรต่างๆ ที่เข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติด (ร้อยละ 9)

ด้านการควบคุม ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นตรงกับประธานกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75, 3.62$) แต่ประธานกรรมการนักเรียนมีความเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษามีความเห็นตรงกันว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากตามลำดับดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีมาตรการปรับพฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหา ยาเสพติด ($\bar{X} = 4.05, 3.61$) โรงเรียนจัดให้มีป้ายนิเทศเกี่ยวกับยาเสพติด ($\bar{X} = 4.02, 3.78$) และผู้บริหารสถานศึกษาใช้กฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนอย่างเข้มงวดเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติด ($\bar{X} = 4.02, 3.75$) ด้านความเห็นของประธานกรรมการนักเรียนในรายกิจกรรม มีความเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากด้านระเบียบข้อบังคับอย่างเข้มงวดเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติดและโรงเรียนมีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่หรือตำรวจในการกวาดล้างยาเสพติด ($\bar{X} = 3.89$) โรงเรียนมีมาตรการปรับพฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหา ยาเสพติด ($\bar{X} = 3.67$) โรงเรียนจัดให้มีมาตรการเข้าออกบริเวณโรงเรียนเพื่อสกัดกั้นการจำหน่ายยาเสพติด ($\bar{X} = 3.65$)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ควรควบคุมการปฏิบัติงานโดยการควบคุมดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างใกล้ชิดและมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในเขตบริการร่วมกับโรงเรียน

มีการควบคุมอย่างจริงจัง มีการตรวจปัสสาวะนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงเป็นประจำทุกปี (ร้อยละ 38) ควรสังเกตติดตามผู้มีพฤติกรรมด้านยาเสพติดและขอความร่วมมือกับร้านค้า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (ร้อยละ 23) โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์น้อยไปชุมชนจึงไม่เห็น ความสำคัญของปัญหา (ร้อยละ 9) ผู้บริหารต้องกำกับติดตามประเมินผลเป็นระยะๆ นำเสนอ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 7) ควรให้ความรู้จัดอบรมธรรมชาติอย่าง สม่ำเสมอ (ร้อยละ 4)

อภิปรายผล

ผลการศึกษารั้วนี้พบว่า สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน มัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่ามีสภาพการบริหารงานโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง พิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการวางแผน การวางแผนในการปฏิบัติงานควรมีการประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกคนได้ร่วมแสดงวิสัยทัศน์ สภาพความต้องการและข้อมูลที่ทำมาวิเคราะห์ต้องเป็นข้อความ จริง จัดและวางแผนร่วมกันโดยจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนในการปฏิบัติ ต้องดำเนินงานตาม แผนที่วางไว้ มีการสรุปและรายงานผลทุกระยะ เมื่อพบปัญหาในการปฏิบัติต้องร่วมกัน พิจารณาปรับปรุงแก้ไขจนแล้วเสร็จ จากการศึกษา โรงเรียนมีการวางแผนและปฏิบัติการ ป้องกันยาเสพติดตามแผนที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ บัวจันทร์ สุวัฒนานันท์ (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน มัธยมศึกษาในประเทศไทยพบว่า โรงเรียนได้นำเอานโยบายของหน่วยเหนือมาวิเคราะห์เพื่อ จัดทำแผนป้องกันยาเสพติด ได้ดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ และได้มีการประสานงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ กุมารแก้ว (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนสันป่าตองพิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่พบว่า โรงเรียนมีนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่างๆ ที่มีจุดมุ่งหมายใน การป้องกันและแก้ไขอยู่หลายรูปแบบ ทั้งการป้องกัน การเฝ้าระวัง และการบำบัดรักษาซึ่ง สอดคล้องกับ ชงชัย สันติวงษ์ (2537 : 50) กล่าวว่า การวางแผนเป็นหลักที่สำคัญขั้นต้นของ กระบวนการบริหาร แผนที่ดีจะช่วยให้การบริหาร สำเร็จลุล่วงไปด้วยความราบรื่น ถ้าปราศจาก การวางแผนและการติดตามที่ดีแล้วโอกาสที่จะทำงานให้ได้ผลดีจึงมีอยู่น้อยมาก ผู้บริหารที่ ฉลาดควรสนใจและให้ความสำคัญแก่แผนงานอย่างเพียงพอหากยอมเสียเวลาในการศึกษา สำหรับการวางแผนก่อนเสมอก็จะไม่ต้องเสียเวลาเสียแรงงานและเสียเงินจำนวนมาก เพื่อแก้ไข ปัญหาอุปสรรคและปรับปรุงกิจการงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ด้านการจัดองค์การ ผู้บริหารมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบกิจกรรมของงานป้องกันยาเสพติดเป็นสายลักษณะอักษรทุกครั้ง ซึ่งผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่เป็นประจำ มีการกำหนดสายการบังคับบัญชาชัดเจน การกำหนดและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานอย่างเป็นสายลักษณะอักษร เป็นเรื่อง que ผู้บริหารจะละเว้นมิได้ เพราะหมายถึงความชัดเจนในการประสานการทำงาน การสั่งการปฏิบัติ การกำกับติดตามและการรายงานผลข้อมูล การรายงานผลการปฏิบัติที่มีผู้รับผิดชอบงานโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นรายบุคคลหรือคณะบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัวจันทร์ สุวัฒน์นันท์ (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า โรงเรียนมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเป็นสายลักษณะอักษร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ ฤกษ์แก้ว (2545 : 65) พบว่ากิจกรรมที่มีการปฏิบัติมากที่สุดหรือเป็นประจำคือ การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเป็นสายลักษณะอักษรทุกครั้ง มีการมอบหมายให้ครูประจำชั้นมีส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกันยาเสพติด

ด้านการจูงใจ จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน มีการรณรงค์ การต่อต้านการลด ละเลิกยาเสพติด มีการจัดกิจกรรมให้ชุมชนรับทราบโทษและพิษภัยที่เกิดจากยาเสพติด นอกจากนี้ก็มีการมอบรางวัลหรือยกย่องผู้ประพฤติปฏิบัติตนที่เป็นตัวอย่างอันจะนำไปสู่การปลูกจิตสำนึกในการป้องกันยาเสพติดให้ยั่งยืนตลอดไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรพงศ์ ใจสุนทร (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดลำพูนพบว่า มีการสนับสนุนด้านกำลังใจและสวัสดิการให้แก่ครูผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันยาเสพติด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัวจันทร์ สุวัฒน์นันท์ (2542 : บทคัดย่อ) พบว่าผู้บริหารมีการสนับสนุนทั้งกำลังใจ เงิน วัสดุ อุปกรณ์ ขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับผิดชอบซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพดังผลการวิจัยของ จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส (2542 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารทำงานแบบสั่งการครูทำงานเฉพาะหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพิกเฉยต่อปัญหาอย่าบ้า ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ครูมีอำนาจเผด็จการเบ็ดเสร็จ โดยปราศจากการตรวจสอบ นักเรียนมีการทำทนายระเบียบยอมรับการฝ่าฝืนระเบียบ มีการต่อรองหลบครูไปมีวสุขตามห้องน้ำและมุมปลอด ทำให้ครู ไม่เอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด ขาดความรักและความเอื้ออาทรต่อนักเรียน มีผลทำให้นักเรียนน้ายาบ้ามาใช้และนำมาแพร่ระบาดในโรงเรียน และแรงจูงใจที่มีผลต่อสารเสพติด ทำตามเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิด ถูกเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิดบังคับ คะยั้นกะยอยให้ลองใช้ ต้องการทดลองดูว่าเป็นอย่างไร มีความรู้สึกว้าไก้เก้ดที่ไ้ใช้สารเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวินี อยู่ประเสริฐ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครพบว่า การใช้สารเสพติดของเพื่อน การใช้สารเสพติดของบุคคลในครอบครัว ภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นในชีวิตมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้สารเสพติดของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา วิหคโต และ คนอื่นๆ (2541 : 71-73) ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพ การใช้ยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาพบว่า ปัจจัยที่นำไปสู่การใช้หรือไม่ใช้สารเสพติด ของนักเรียน มีปัจจัยทางด้านครอบครัว

ความกลมเกลียวของสมาชิกในครอบครัว การได้รับความรักความอบอุ่น ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง พ่อ แม่ ลูกและเป็นที่ปรึกษาเมื่อมีปัญหา ปัจจัยด้านตัวนักเรียนการได้รับความรักความอบอุ่นจากครอบครัว การทำตามเพื่อนและมีกิจกรรมทำเมื่อมีเวลาว่าง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม การถูกชักชวนให้ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง คนใกล้ชิดที่ใช้สารเสพติด การมีบุคคลที่ไว้วางใจมากที่สุดและปรึกษาเมื่อมีปัญหา

ด้านการควบคุม จากผลการศึกษาพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาใช้กฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนอย่างเข้มงวด มีมาตรการปรับพฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหา ยาเสพติด ร่วมมือกับชุมชนรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด มีการจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรพงศ์ ใจสุนทร (2542 : บทคัดย่อ) พบว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดร่วมกับหน่วยงานอื่น มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง บุคลากรในโรงเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดโดยการจัดให้มีการประชุมและการฝึกอบรม มีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนให้ครู ตลอดจนมีการจัดทำเอกสาร แผ่นพับ เรื่องยาเสพติดแจกครู นักเรียนและผู้ปกครอง จัดป้ายประกาศให้นักเรียนค่านคว่าและจัดทำรายงานเกี่ยวกับยาเสพติด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรพัฒน์ บุญมา (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการป้องกันและการแก้ไขปัญหาคาติดยาเสพติดของเยาวชนโรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยาพบว่า การป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดของเยาวชนโรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา การอบรมความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดพบมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ ประกอบ คุณนาร์ณ (2533 : 17-19) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารที่ดีจะต้องทำการติดตามผลการปฏิบัติงานต่างๆ ที่ได้สั่งการไปแล้ว ถ้าหากไม่ได้มีการควบคุมหรือตรวจสอบแล้วผู้บริหารจะไม่สามารถแน่ใจได้เลยว่าแผนงานต่างๆ ที่ผู้บริหารได้จัดทำและส่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไปทำนั้นสำเร็จลงไปด้วยดี ทั้งนี้เพื่อที่จะบังคับหรือควบคุมให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ดังนั้น การควบคุม คือ การติดตามการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนหรือไม่ หากมีปัญหาจะได้แก้ไขได้ทันที่ ทั้งนี้วิธีการควบคุมงานมีหลายวิธี เช่น การใช้ ข้อมูลทางสถิติ การใช้ระบบรายงานและการวิเคราะห์ การสังเกตการณ์ เป็นต้น

จากการศึกษาสภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 พบว่าอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีการวางแผนงานปฏิบัติตามโครงการที่วางไว้เป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และดำเนินการตามมาตรการการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารมีความตระหนักถึงความสำคัญติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ทำให้การบริหารงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดองค์การในการป้องกันปัญหายาเสพติด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรมีการวางแผนงาน โครงการในการป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจังและกระทำอย่างต่อเนื่อง มีการตรวจสอบติดตามและประเมินผลงานโครงการตลอดระยะเวลา

1.2 ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วม รับรู้ รับทราบข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

1.3 ควรมีการประสานแผนงานโครงการร่วมกับโรงเรียนอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอจะเกิดความร่วมมือในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดสิ้นไป

1.4 ควรมีการส่งเสริม ยกย่องหรือมอบรางวัลแก่ผู้ที่ปฏิบัติดี เพื่อเป็นตัวอย่างในการให้ความร่วมมือป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการป้องกันยาเสพติดของสถานศึกษาแบบรวมพลัง

2.2 ควรมีการวิจัยเรื่อง การเสริมแรงในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของสถานศึกษา

2.3 ควรมีการวิจัยเรื่อง การนำนโยบายการป้องกันยาเสพติดไปสู่ภาคปฏิบัติ

2.4 ควรมีการวิจัยเรื่อง ศึกษากระบวนการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

2.5 ควรมีการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ

2.6 ควรมีการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษาในด้านประสบการณ์และด้านความรู้เรื่องยาเสพติด

บรรณานุกรม

- กิติมา ปรีดีติลก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพิพัฒน์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). แผนป้องกันสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : องค์การคำคุณุสภา.
- (2541). รายงานการวิจัย เรื่องการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนสีขาว กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2541. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2542). สำคัญที่ใจ คู่มือการปฏิบัติงาน : การใช้กระบวนการแนะแนวเพื่อ ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ การศาสนา.
- (2543). ครบรอบ 2 ปี โครงการโรงเรียนสีขาว กระทรวงศึกษาธิการ 1 เมษายน 2543. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจ.เอ็น.ที.
- (2544). จุดประกายต้านภัยสารเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2545 ก). รายงานการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน เพื่อเอาชนะ ยาเสพติดของกรมสามัญศึกษา ปีงบประมาณ 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ การศาสนา.
- (2545 ข). แนวทางการพัฒนาบุคลากรแกนนำในสถานศึกษา เพื่อการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2546 ก). แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดใน สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการพิเศษ.
- (2546 ข). สรุปผลการดำเนินการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2546). ผลการดำเนินงาน 3 เดือนของกรมสามัญศึกษาตามนโยบาย ประกาศสงครามขั้นแตกหักเพื่อเอาชนะยาเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ การศาสนา.
- จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส. (2542). โครงสร้างทางสังคมของโรงเรียนกับการแพร่ระบาดของ ยาบ้า. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.

- จันทวานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา.
กรุงเทพฯ : บริษัทบุ๊คพอยท์ จำกัด.
- จำเนียร บัวแย้ม. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความประพฤตินิดปกติกับ
ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหาร
การศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. อุดรธานี.
- ทิวากร กัณหะ. (2540). แนวทางป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) เชียงใหม่ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2530). องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บัวจันทร์ สุพัฒนานันท์. (2542). สภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในประเทศไทย. รายงานการค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดรธานี.
- ปรีชา วิหคโต และคนอื่นๆ. (2541). การศึกษาสภาพการใช้ยาเสพติดของนักเรียน
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ประกอบ คุณณรงค์. (2533). การจัดทำโครงการและการประเมินผลเชิงระบบ. นครปฐม :
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประคอง วรรณสุด. (2535). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.
- พะเยาว์ เหมือนวงศ์ญาติ. (2542). "สารเสพติด," ใน ในหลวงกับเด็กและเยาวชน.
กรุงเทพฯ : บริษัทเดอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด.
- ภาวิณี อยู่ประเสริฐ. (2540). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียนวัยรุ่นใน
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. วท.ม. (พยาบาลสาธารณสุข). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ต่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์.

- วันชัย ยังเทียน. (2542). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ไทยคดีศึกษา) กลุ่มสังคมศาสตร์. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อุดສຳເນາ.
- วิทย์ เทียงบูรณธรรม. (2531). ตำรายาเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์
- วีรพงศ์ ใจสุนทร. (2542). การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดສຳເນາ.
- วรพัฒน์ บุญมา. (2545). การป้องกันและการแก้ไขปัญหาการติดยาเสพติดของเยาวชนโรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดສຳເນາ.
- ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดสระแก้ว. (2542). การป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดจังหวัดสระแก้ว. กรุงเทพฯ : หจก.บางกอกบล็อกล.
- สมเจตน์ เขาวนดี. (2542). รายงานการวิจัยการดำเนินงานด้านการป้องกันและ แก้ปัญหาสารเสพติดของสถานศึกษาตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ในจังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2544. สระแก้ว : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สระแก้ว. อุดສຳເນາ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. (2548). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548. บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. อุดສຳເນາ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541 ก). เอกสารโครงการโรงเรียนสีขาว สำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2541 ข). เอกสารโครงการโรงเรียนสีขาว สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เล่มที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2541 ค). เอกสารโครงการโรงเรียนสีขาว สำหรับนักเรียน เล่มที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2542). เอกสารโครงการโรงเรียนสีขาว ชุดที่ 1 การดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2539 ก). แผนป้องกันสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : องค์การคำครุสภา.

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2543 ข). ยุทธศาสตร์เชิงระบบและการมีส่วนร่วมกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2544 ก). คู่มือการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษามาตรการเชิงรุก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2544 ข). เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการประสานแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.
- (2546). แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2546 (ใน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค). กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่เก้า พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2543). บทสรุปสำหรับผู้บริหาร แผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. 2544 - 2549. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2544). นโยบายยุทธศาสตร์และแผนด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2542). รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปีงบประมาณ 2541. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- (2547 ก). รายงานผลการสำรวจประเมินสถานการณ์ยาเสพติด ครั้งที่ 3 (1 สิงหาคม - 31 ตุลาคม 2546). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2547 ข). รายงานผลการสำรวจประเมินสถานการณ์ยาเสพติด ครั้งที่ 4 (1 พฤศจิกายน - 31 มกราคม 2547). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2547 ค). รายงานผลการสำรวจประเมินสถานการณ์ยาเสพติด ครั้งที่ 5 (1 กุมภาพันธ์ - 30 เมษายน 2547). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2547 ง). รายงานผลการสำรวจประเมินสถานการณ์ยาเสพติด ครั้งที่ 7 (1 ตุลาคม - 31 ตุลาคม 2547). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2548). รายงานผลการสำรวจประเมินการปฏิบัติการพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติด ครั้งที่ 3 (1 เมษายน - 30 มิถุนายน 2548). กรุงเทพฯ : สหมิตรพรินต์ติ้ง.

- อรุณญาณี เชื้อไทย. (2541). การใช้ทักษะชีวิตในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกัน การติดยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.
- อารีย์ กุมารแก้ว. (2545). การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนสันป่าตอง พิชยาคม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.
- Hirschi, T. (1969). **Cause of Delinquency**. Califonea : University of California.
- Mulhall, P.F. (1993, Janurary). "Examining Curriculum and Non Curriculum : Effects of a Middle School – based Drug Prevention Program on Early Adolescent Drug Outcomes," **Dissertation Abstracts Internation**. (55) : 377-384.
- Sawadi, H. (1991, September). "Relative risk factor in defecting adolescent drug abuse : Drug and Alcohol Dependence," **Dissertation Abstracts Internation**. 31 (3) : 253-254.
- (1992, May). "Psychiatric symptoms in drug abusing adolescents : Drug and Alcohol Dependence," **Dissertation Abstracts International**. (34) : 77 - 83.
- Reckless, W.C. (1967). **The Crime Problem**. Bombay : Feffer and Simon Prevate.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buri Ram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๔๕๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ดร. สุรัช ปิยานุกูล

ด้วย นายสถาผล เสน่ห์เมือง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง สภาพการบริหารงาน
ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๒ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้น
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.สุเทพ ละอองทอง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ทพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ
และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
ในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ คอ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๔๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ ค่ายลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายจำเนียร บัวเข้ม

ด้วย นายสถาผล เสน่ห์เมือง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง สภาพการบริหารงาน
ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๒ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้น
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.สุเทียบ ละอองทอง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ
และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
ในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ คอ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๔๕๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายสุรศักดิ์ กาญจนการุณ

ด้วย นายสถาผล เสน่ห์เมือง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง สภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๒ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.สุเทียบ ละอองทอง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ คีย์ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๔๕๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ ดาบสในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายฐนันต์ ลิขสง

ด้วย นายสถาผล เสน่ห์เมือง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง สภาพการบริหารงาน
ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๒ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้น
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.สุเทียบ ละอองทอง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ
และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอลความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
ในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื้อมกลาง)
อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ คอ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๔๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายวิจิต สมศักดิ์

ด้วย นายสถาผล เสน่ห์เมือง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง สภาพการบริหารงาน
ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๒ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้น
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.สุเทพ ละอองทอง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ
และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอลความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
ในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื้อมกลาง)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ คีย์ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๔๕๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒

ด้วย นายสถาผล เสน่ห์เมือง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง สภาพการบริหารงาน
ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้น
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.สุเทียบ ละอองทอง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกรแจกแบบสอบถามแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
ในครั้งนี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณเป็น
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื้อมกลาง)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

สภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

ในเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

THE STATE OF NARCOTIC PREVENTION ADMINISTRATION
OF SCHOOLS UNDER THE SUPERVISION OF OFFICE OF
BURIRAM EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

ตอนที่ 3 ความเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

(สำหรับผู้บริหาร)

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความตามความเป็นจริง

ข้อที่	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1	เพศ () ชาย () หญิง	()
2	ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติด () 1-3 ปี () 4-6 ปี () 7-10 ปี () 11 ปีขึ้นไป () ไม่เคยมีประสบการณ์	() () ()
3	ความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน () เคยได้รับการฝึกอบรม () เคยได้รับการฝึกอบรมและหรือได้รับการศึกษา () ไม่เคยมีความรู้มาก่อน	() () ()
4	วุฒิการศึกษา () ปริญญาตรี () ปริญญาโทหรือสูงกว่า	() ()

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
	ด้านวางแผน						
1	เก็บรวบรวมและประมวลผลข้อมูลด้าน ยาเสพติดในโรงเรียน	()
2	วิเคราะห์ข้อมูลด้านยาเสพติดในโรงเรียน	()
3	นำข้อมูลด้านยาเสพติดมาใช้ เพื่อการวางแผน	()
4	นำนโยบายของหน่วยเหนือมาวิเคราะห์ เพื่อจัดการแผนป้องกันยาเสพติด ในโรงเรียน	()
5	ปฏิบัติตามแผนงานโครงการด้าน การป้องกันยาเสพติดที่วางไว้	()
6	ประสานแผนงานของโรงเรียนด้านการป้องกัน ยาเสพติดกับโรงเรียนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	()
7	ประสานแผนงานของโรงเรียนกับ หน่วยงานทางการศึกษาอื่นๆ	()
8	ประสานแผนงานของโรงเรียนกับ หน่วยงานที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา	()
9	ประสานกับผู้ปกครองโดยตรง เพื่อแก้ปัญหา ยาเสพติด	()
10	ประสานงานกับผู้นำชุมชนเพื่อแก้ปัญหา ยาเสพติด	()
	ด้านการจัดองค์การ						
11	ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ กิจกรรมของงานป้องกันยาเสพติด เป็นลายลักษณ์อักษรทุกครั้ง	()
12	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนด สายการบังคับบัญชาชัดเจน	()

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
13	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดบทบาท หน้าที่ของผู้รับผิดชอบด้านการป้องกัน ยาเสพติดชัดเจน	()
14	ผู้บริหารโรงเรียนกำหนดเครือข่าย การประสานงานกับองค์กรภายนอกชัดเจน	()
15	คณะกรรมการนักเรียนเป็นแกนนำใน การปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนสีขาว	()
16	ผู้บริหารสถานศึกษากระจายความ รับผิดชอบให้คณะกรรมการนักเรียน ดำเนินกิจกรรมป้องกันยาเสพติด	()
17	ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ ครูประจำชั้น มีส่วนร่วมในการดำเนิน กิจกรรมป้องกันยาเสพติด	()
18	ผู้บริหารสถานศึกษามอบภารกิจให้ชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกันยาเสพติด	()
19	ผู้ปกครองนักเรียนมีโครงการร่วมใน กิจกรรมป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	()
20	บุคลากรที่รับผิดชอบงานป้องกัน ยาเสพติดมีความรู้ความสามารถเหมาะสม ด้านการจูงใจ	()
21	นักเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด	()
22	นักเรียนเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรม ป้องกันยาเสพติด	()
23	ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมผู้เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงแนวปฏิบัติเรื่องยาเสพติด	()
24	ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมาย ความรับผิดชอบให้แก่กรรมการฝ่ายต่าง ๆ ในการป้องกันยาเสพติด	()

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
25	ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนทั้ง กำลังเงิน วัสดุ อุปกรณ์ ช่างและกำลังใจ	()
26	ผู้บริหารสถานศึกษาดูแลเขตปลอด ยาเสพติดในโรงเรียนอย่างจริงจัง	()
27	ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตนเป็น ตัวอย่าง ในการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด	()
28	รณรงค์ให้ครู อาจารย์ในโรงเรียนลด ละ เลิก ยาเสพติดเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก	()
29	นำนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติด ไปปฏิบัติอย่างจริงจัง	()
30	ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามผล การปฏิบัติงานด้านยาเสพติดสม่ำเสมอ ด้านการควบคุม	()
31	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้กฎระเบียบข้อบังคับ ของโรงเรียนอย่างเข้มงวดเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติด	()
32	ผู้บริหารสถานศึกษามีมาตรการปรับ พฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหา ยาเสพติด	()
33	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีมาตรการเข้า ออกบริเวณโรงเรียนเพื่อสกัดกั้นการ จำหน่ายยาเสพติด	()
34	ผู้บริหารสถานศึกษาประสานกับเจ้าหน้าที่ ตำรวจเพื่อกวาดล้างแหล่งมั่วสุมยาเสพติด	()
35	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด	()
36	โรงเรียนมีป้ายรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ให้เห็นอยู่ทั่วไป	()

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
37	โรงเรียนร่วมมือกับชุมชนรณรงค์ ต่อต้านยาเสพติด	()
38	โรงเรียนรายงานสภาพยาเสพติดภายใน โรงเรียนให้นักเรียนทราบ	()
39	โรงเรียนจัดให้มีป้ายนิเทศเกี่ยวกับยาเสพติด	()
40	โรงเรียนจัดให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอนเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดอย่าง ต่อเนื่อง	()

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

คำชี้แจง : โปรดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะของท่านเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนของท่านในประเด็นต่อไปนี้

1. การวางแผนป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

.....

.....

.....

2. การจัดองค์การ เพื่อปฏิบัติการป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

.....

.....

.....

3. การจูงใจในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

.....

.....

.....

4. การควบคุมการปฏิบัติงานในการป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ท่านสละเวลาทุ่มเทความคิดในการตอบคำถามนี้

(สำหรับประธานกรรมการสถานศึกษา)

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อตามความเป็นจริง

ข้อที่	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1	เพศ () ชาย () หญิง	()
2	ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติด () 1-3 ปี () 4-6 ปี () 7-10 ปี () 11 ปีขึ้นไป () ไม่เคยมีประสบการณ์	() () ()
3	ความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน () เคยได้รับการฝึกอบรม () เคยได้รับการฝึกอบรมและหรือได้รับการศึกษา () ไม่เคยมีความรู้มาก่อน	() () ()
4	วุฒิการศึกษา () ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () ปริญญาโท หรือ สูงกว่า	() () ()

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหมายเลข 1, 2, 3, 4 หรือ 5 ตรงตาม

ความเห็นของท่านเพียงช่องเดียว สำหรับคำถามแต่ละข้อโดยค่าคะแนน 1, 2, 3, 4 หรือ 5

มีความหมายดังนี้คือ

1	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติหรือมีการปฏิบัติน้อยที่สุด
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
5	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
ก	มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้าน ยาเสพติดร่วมกับโรงเรียนอื่น		/				()

จากตัวอย่างแสดงว่าท่านเห็นว่าโรงเรียนของท่านได้จัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด
ร่วมกับสถานศึกษาอื่นในระดับน้อยหรือนานๆ ครั้ง

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
	ด้านวางแผน						
1	เก็บรวบรวมและประมวลผลข้อมูลด้าน ยาเสพติดในโรงเรียน	()
2	วิเคราะห์ข้อมูลด้านยาเสพติดในโรงเรียน	()
3	นำข้อมูลด้านยาเสพติดมาใช้ เพื่อการวางแผน	()
4	นำนโยบายของหน่วยเหนือมาวิเคราะห์ เพื่อจัดการแผนป้องกันยาเสพติด ในโรงเรียน	()
5	ปฏิบัติตามแผนงานโครงการด้านการ ป้องกันยาเสพติดที่วางไว้	()
6	ประสานแผนงานของโรงเรียนด้านการป้องกัน ยาเสพติดกับโรงเรียนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	()
7	ประสานแผนงานของโรงเรียนกับ หน่วยงานทางการศึกษาอื่นๆ	()
8	ประสานแผนงานของโรงเรียนกับ หน่วยงานที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา	()
9	ประสานกับผู้ปกครองโดยตรง เพื่อแก้ปัญหาเสพติด	()
10	ประสานงานกับผู้นำชุมชน เพื่อแก้ปัญหาเสพติด	()
	ด้านการจัดองค์การ						
11	ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ กิจกรรมของงานป้องกันยาเสพติด เป็นลายลักษณ์อักษรทุกครั้ง	()
12	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดสาย การบังคับบัญชาชัดเจน	()

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
13	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบด้านการป้องกันยาเสพติดชัดเจน	()
14	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเครือข่ายการประสานงานกับองค์กรภายนอกชัดเจน	()
15	คณะกรรมการนักเรียนเป็นแกนนำในการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนสีขาว	()
16	ผู้บริหารสถานศึกษากระจายความรับผิดชอบให้คณะกรรมการนักเรียนดำเนินกิจกรรมป้องกันยาเสพติด	()
17	ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ครูประจำชั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมป้องกันยาเสพติด	()
18	ผู้บริหารสถานศึกษามอบภารกิจให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกันยาเสพติด	()
19	ผู้ปกครองนักเรียนมีโครงการร่วมในกิจกรรมป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	()
20	บุคลากรที่รับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดมีความรู้ความสามารถเหมาะสมด้านการจูงใจ	()
21	นักเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นต่อการแก้ไขปัญหา	()
22	นักเรียนเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมป้องกันยาเสพติด	()
23	ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงแนวปฏิบัติ	()
24	ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายความรับผิดชอบให้แก่กรรมการฝ่ายต่างๆ	()

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
25	ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนทั้ง กำลังเงิน วัสดุ อุปกรณ์ ขวัญและกำลังใจ	()
26	ผู้บริหารสถานศึกษาดูแลเขตปลอด ยาเสพติดในโรงเรียนอย่างจริงจัง	()
27	ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตนเป็น ตัวอย่างในการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด	()
28	รณรงค์ให้ครู อาจารย์ในโรงเรียนลด ละ เลิก ยาเสพติดเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก	()
29	นำนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติด ไปปฏิบัติอย่างจริงจัง	()
30	ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามผล การปฏิบัติงานด้านยาเสพติดสม่ำเสมอ ด้านการควบคุม	()
31	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้กฎระเบียบข้อบังคับ ของโรงเรียนอย่างเข้มงวดเพื่อป้องกัน ปัญหายาเสพติด	()
32	ผู้บริหารสถานศึกษามีมาตรการปรับ พฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหายาเสพติด	()
33	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีมาตรการเข้า ออกบริเวณโรงเรียนเพื่อสกัดกั้น การจำหน่ายยาเสพติด	()
34	ผู้บริหารสถานศึกษาประสานกับเจ้าหน้าที่ ตำรวจเพื่อกวาดล้างแหล่งมั่วสุมยาเสพติด	()
35	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสร้าง ภูมิคุ้มกันยาเสพติด	()
36	โรงเรียนมีป้ายรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดให้ เห็นอยู่ทั่วไป	()
37	โรงเรียนร่วมมือกับชุมชนรณรงค์ต่อต้าน ยาเสพติด	()

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
38	โรงเรียนรายงานสภาพยาเสพติดภายใน โรงเรียนให้นักเรียนทราบ	()
39	โรงเรียนจัดให้มีป้ายนิเทศเกี่ยวกับยาเสพติด	()
40	โรงเรียนจัดให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอนเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดอย่าง ต่อเนื่อง	()

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

คำชี้แจง : โปรดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะของท่านเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนของท่านในประเด็นต่อไปนี้

1. การวางแผนป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

.....

.....

.....

2. การจัดองค์การ เพื่อปฏิบัติการป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

.....

.....

.....

3. การจูงใจในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

.....

.....

.....

4. การควบคุมการปฏิบัติงานในการป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ท่านสละเวลาทุ่มเทความคิดในการตอบคำถามนี้

(สำหรับประธานกรรมการนักเรียน)

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ () ชาย () หญิง

อายุ.....ปี ชั้น.....

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหมายเลข 1, 2, 3, 4 หรือ 5 ตรงตาม

ความเห็นของท่านเพียงช่องเดียว สำหรับคำถามแต่ละข้อโดยค่าคะแนน 1, 2, 3, 4 หรือ 5

มีความหมายดังนี้คือ

1	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติหรือมีการปฏิบัติน้อยที่สุด
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
5	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
ก	มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้าน ยาเสพติดร่วมกับโรงเรียนอื่น		/				()

จากตัวอย่างแสดงที่ท่านเห็นว่าโรงเรียนของท่านได้จัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด
ร่วมกับสถานศึกษาอื่นในระดับน้อยหรือนานๆ ครั้ง

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
	ด้านการวางแผน						
1	มีความรู้เกี่ยวกับนโยบายการป้องกัน ยาเสพติดของโรงเรียน	()
2	เคยตอบแบบสอบถามของโรงเรียนเกี่ยวกับ ยาเสพติด	()
3	เคยร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดกับ โรงเรียน	()
4	โรงเรียนเคยร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด กับโรงเรียนอื่นๆ หรือหน่วยงานอื่นๆ	()
5	โรงเรียนอื่นๆ เข้ามาประชุมร่วมกับโรงเรียน เกี่ยวกับยาเสพติด	()
6	หน่วยงานอื่นๆ มาให้ความรู้เกี่ยวกับ ยาเสพติดกับนักเรียนหรือครู	()
7	ครูและผู้ปกครองร่วมประชุมเกี่ยวกับ ยาเสพติด	()
8	เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน การกำหนดหลักสูตรเกี่ยวกับการป้องกัน และ แก้ไขปัญหา ยาเสพติด	()
9	นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	()
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในการสรุปประเมินผล เกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	()
	ด้านการจัดองค์การ	()
11	เคยมีนักเรียนใช้ยาเสพติดในโรงเรียน	()
12	เคยพบเห็นยาเสพติดในโรงเรียน	()
13	เคยมีเหตุทะเลาะวิวาทในโรงเรียน	()
14	คณะกรรมการนักเรียนเป็นแกนนำใน การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด	()

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
15	นักเรียนเคยร่วมแสดงความคิดเห็นในการ ต่อต้านยาเสพติด	()
16	ผู้ปกครองเข้าร่วมและมีส่วนร่วมใน โครงการป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	()
17	นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและ การป้องกันยาเสพติด	()
18	ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและนักเรียนร่วมมือ กันแก้ปัญหาเสพติด	()
19	มีการสร้างเครือข่ายเพื่อร่วมมือกันของ นักเรียนในการป้องกันยาเสพติด	()
20	มีการให้ความรู้นอกจากการป้องกัน ยาเสพติดแล้วยังให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหา อื่นๆ เช่น เพศศึกษา ปัญหาเอดส์ ฯลฯ ด้านการจูงใจ	()
21	เมื่อเกิดปัญหานักเรียนจะไปปรึกษาครู	()
22	บุคลากรในโรงเรียนไม่ใช้ยาเสพติด	()
23	บุคคลในครอบครัวกลุ่มเพื่อนและญาติ ไม่ใช้ ยาเสพติด	()
24	นักเรียนใช้เวลาว่างเข้าห้องสมุด	()
25	นักเรียนใช้เวลาว่างเล่นกีฬาในโรงเรียนและ นอกโรงเรียน	()
26	นักเรียนเคยเป็นผู้นำหรือมีส่วนร่วมในการ ดำเนินกิจกรรมป้องกันยาเสพติด	()
27	ครูติดตามสอบถามผลการปฏิบัติงานด้าน ยาเสพติดสม่ำเสมอ	()
28	เมื่อพบเห็นการใช้ยาเสพติดนักเรียนจะ หลีกเลี่ยง	()

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
29	นักเรียนจะแนะนำเพื่อน ญาติ หรือบุคคลในครอบครัวให้หลีกเลี่ยงการใช้ยาเสพติด	()
30	นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้หรือติดตามข่าวจากสื่อต่างๆ เช่น ข่าวหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการควบคุม	()
31	โรงเรียนมีระเบียบข้อบังคับอย่างเข้มงวดเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติด	()
32	โรงเรียนมีมาตรการปรับพฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหา ยาเสพติด	()
33	โรงเรียนจัดให้มีมาตรการเข้าออกบริเวณโรงเรียนเพื่อสกัดกั้นการจำหน่ายยาเสพติด	()
34	โรงเรียนมีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่หรือตำรวจในการกวดขันยาเสพติด	()
35	โรงเรียนมีป้ายรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียนและนอกโรงเรียน	()
36	โรงเรียนมีกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด	()
37	โรงเรียนมีป้ายนิเทศเกี่ยวกับยาเสพติด	()
38	โรงเรียนมีการรายงานสภาพยาเสพติดภายในโรงเรียนให้นักเรียนทราบ	()
39	นักเรียนเป็นคณะกรรมการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน	()
40	โรงเรียนมีการมอบรางวัลให้แก่นักเรียนที่มีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด	()

ภาคผนวก ค

ตารางค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติด
ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
และประธานกรรมการสถานศึกษา

ข้อที่	อำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	อำนาจจำแนก (r)
ด้านการวางแผน		ด้านการจูงใจ	
1	0.88	21	0.89
2	0.84	22	0.87
3	0.85	23	0.86
4	0.90	24	0.91
5	0.80	25	0.92
6	0.85	26	0.88
7	0.86	27	0.91
8	0.86	28	0.89
9	0.86	29	0.88
10	0.86	30	0.81
ด้านการจัดการองค์การ		ด้านการควบคุม	
11	0.81	31	0.86
12	0.83	32	0.66
13	0.88	33	0.81
14	0.87	34	0.85
15	0.80	35	0.79
16	0.84	36	0.92
17	0.92	37	0.87
18	0.82	38	0.93
19	0.88	39	0.88
20	0.91	40	0.91

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.86

ตาราง 17 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติด
ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สำหรับประธานกรรมการ
นักเรียน

๗๗
362.593
17/18/18
ร.1
2549

ข้อที่	อำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	อำนาจจำแนก (r)
ด้านการวางแผน		ด้านการจูงใจ	
1	0.86	21	0.94
2	0.94	22	0.88
3	0.88	23	0.88
4	0.85	24	0.94
5	0.94	25	0.86
6	0.88	26	0.87
7	0.89	27	0.81
8	0.94	28	0.89
9	0.84	29	0.90
10	0.94	30	0.89
ด้านการจัดการองค์การ		ด้านการควบคุม	
11	0.54	31	0.79
12	0.46	32	0.77
13	0.79	33	0.91
14	0.86	34	0.95
15	0.91	35	0.93
16	0.96	36	0.94
17	0.80	37	0.88
18	0.95	38	0.86
19	0.86	39	0.92
20	0.86	40	0.91

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.89

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายสถาผล เสน่ห์เมือง
วัน เดือน ปีเกิด	23 พฤศจิกายน 2498
สถานที่เกิด	1617 ถนนศรีสุมังค์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	527/1 ถนนจิระ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000 โทรศัพท์ 0 4461 4113
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักวิชาการศึกษา 8 ว หัวหน้ากลุ่มอำนวยการ
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษابุรีรัมย์ เขต 2 อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ 31140
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2518 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ พ.ศ. 2520 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) พลศึกษา วิทยาลัยพลศึกษามหาสารคาม พ.ศ. 2524 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) พลศึกษา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ พ.ศ. 2548 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์